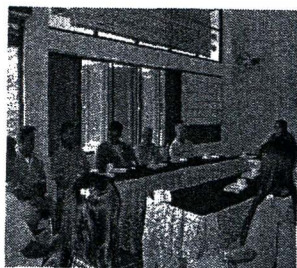

บทที่ 8

การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนามจริง

ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนามที่โรงเรียนพงษ์ภิญโญ 2 ตำบลโนนฆ้อง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผู้วิจัยได้ประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการที่ปรึกษา เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2552 ดังภาพที่ 29 เกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ระหว่าง วันที่ 4 พฤษภาคม 2552 ถึง 30 กันยายน 2552 แผนดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม เพื่อการบรรลุเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด ของแต่ละโครงการ ดังตารางที่ 14 บทที่ 3 ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการทดลองและผลการทดลองโปรแกรมตามโครงการย่อย 3 โครงการคือ โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ และผลการทดลองโปรแกรมในภาพรวม ตามลำดับดังนี้

ภาพที่ 29 การประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพงษ์ภิญโญ 2 เพื่อสอบถามความสนใจ ก่อนทดลองโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคสนาม

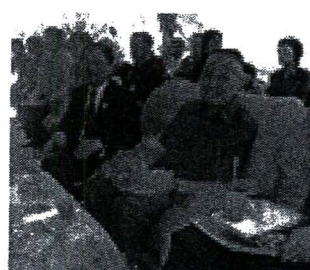
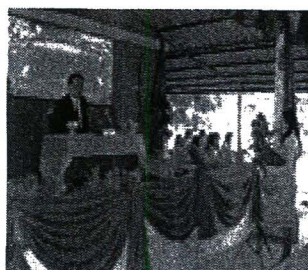
1. - การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนามจริง โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

1.1 กิจกรรมการอบรมเตรียมความพร้อม

การอบรมเตรียมความพร้อมโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ดำเนินการ 2 ระยะ คือการอบรมเตรียมความพร้อมในการพัฒนา ระหว่างวันที่ 4 พฤษภาคม 2552 ถึง วันที่ 6 พฤษภาคม 2552 สถานที่อบรมคือ ห้องประชุมโรงเรียนพงษ์ภิญโญ 2 วิทยากรให้ความรู้คือผู้วิจัย เนื่องจากการรับการพัฒนามีความเชื่อมั่นในการถ่ายทอดความรู้ของผู้วิจัย และสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนา ร่วมกับผู้วิจัยได้อย่างเต็มที่ ตอบปัญหาได้ทันทีหากผู้รับการพัฒนามีข้อสงสัย นอกจากนี้ยังประหยัดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าสถานที่ ค่าอุปกรณ์การอบรม ค่าบริการอาหาร-อาหารว่าง เหตุผลดังกล่าวเป็นข้อสรุปของที่ประชุม เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2552 ซึ่งครูโยธากานต์ได้เสนอว่า “เป็นโปรแกรมที่ตรงใจผมเลยครับ ผมว่าให้ ผอ.เป็น วิทยากรเองดีที่สุด เพราะท่านเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์มาแล้วทุกระดับ และเป็นผู้วิจัยด้วย” ครูเตือนใจเสริมต่อทันที “ เห็นด้วยกับพี่โยคะ ส่วนสถานที่หนูเสนอเป็นที่โรงเรียนติ่มมัยคะ เพราะว่าเพื่อต้องใช้ข้อมูล ประกอบก็จะได้มีเลย หากไปข้างนอกเราอาจเตรียมไปไม่หมด” ครูสมพรฝ่ายการเงินให้เหตุผลสนับสนุนและ

เสนอแนะต่อว่า “ครูเราไม่มากหากไปใช้ห้องที่อื่นเช่นโรงแรมก็อาจจะห้องใหญ่เกินความจำเป็น ถ้าวิทยากรเป็นผู้อำนวยความสะดวกก็เห็นด้วยที่จะเป็นที่โรงเรียนเพราะไม่มีปัญหาในการเดินทาง อาหารและเบรคพวกเราก็จัดการกันเองได้” คุณครูอภิญาสาทับทันที่หลังจากที่ผู้วิจัยถามความเห็น “เห็นด้วยค่ะ เพราะหนูเคยอบรมมาเยอะแล้วยังต้องกลับมาถาม ผอ.อีกเลย แต่อาหารขอเมนูพิเศษนะค่ะ” ครูสุดาสาทับต่อว่า “เสนอให้ครูตึก (อภิญา) จัดการเรื่องอาหารเลยค่ะ เพราะถนัดอยู่แล้ว” ผู้วิจัยได้ขอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ระยะเวลาในการพัฒนา ครูเตือนใจซึ่งรับผิดชอบฝ่ายวิชาการเห็นด้วยกับแผนดำเนินการวิจัยที่เสนอ และแสดงความคิดเห็นว่า “วันที่ 4 พ.ค. ตรงกับวันจันทร์ ก็เหมาะสมค่ะ เพราะจะได้ทราบว่าจะทำอะไรกันบ้าง ในช่วงของการพัฒนา ตอนเปิดเทอม ซึ่งตามปฏิทินเด็กก็เปิดเรียน 18 พ.ค. ค่ะ” ทุกคนสนับสนุนครูเตือนใจ

ดังนั้นการอบรมเตรียมความพร้อมโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการจึงดำเนินการในวันจันทร์ที่ 4-6 พฤษภาคม 2552 การอบรมวันแรกเป็นการเริ่มต้นการพัฒนาที่ดีมาก ทุกคนมีความกระตือรือร้นแต่เช้า สังเกตจากการทำหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นครูสมพรที่ได้เตรียมอุปกรณ์อบรม เครื่องเสียง คอมพิวเตอร์ เรียบร้อยแต่เช้า ครูเตือนใจเตรียมเอกสารประกอบการอบรมพร้อม เสียงครูอภิญาดังจากหลังห้องว่า “วันนี้เตรียมอาหารอร่อยเป็นพิเศษสำหรับทุกคนเลย” และเสียงหัวเราะหยอกล้อของผู้ร่วมโปรแกรมดังเป็นระยะ ให้ผู้วิจัยได้ยินก่อนที่จะประธานจะเดินทางมาถึง การอบรมจึงเริ่มเวลา 9.00 น. โดยประมาณ ผู้วิจัยได้เชิญ นายสุริยนต์ วัฒนสมบัติ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นประธานเปิดการอบรมและพบปะกับผู้ร่วมโปรแกรมเป็นเวลาประมาณ 30 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงเป็นวิทยากรแนะนำแผนดำเนินการตามโปรแกรม และทำการประเมินผลก่อนพัฒนาผู้ร่วมโปรแกรมระยะที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยครูทุกคนจำนวน 12 คน โดยแบบประเมินปฏิกิริยา แบบประเมินการเรียนรู้ แบบประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การนำความรู้และทักษะใหม่ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ก่อนที่จะให้ความรู้เบื้องต้นขององค์ประกอบด้านความรู้พื้นฐาน ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ขอบข่ายงานวิชาการ และความคาดหวังในการพัฒนา ลักษณะของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ การพัฒนาวิชาชีพบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนางานวิชาการ ผู้วิจัยได้ให้ความรู้แต่ละองค์ประกอบย่อยตามเอกสารเสริมความรู้ที่จัดทำขึ้น และสรุปเฉพาะเนื้อหาแต่ละเล่มให้ผู้ร่วมโปรแกรมได้ทราบ และศึกษาเพิ่มเติมพร้อมทำแบบฝึกหัดท้ายเล่มลงในสมุดบันทึกผู้นำที่ผู้วิจัยได้มอบให้ผู้ร่วมโปรแกรมคนละเล่ม สำหรับจดบันทึกการทำแบบฝึกหัดท้ายเล่มของเอกสารเสริมความรู้ และบันทึกความรู้อื่น ๆ ในการพัฒนาระหว่างปฏิบัติงาน ในวันแรกเนื้อหาการอบรมด้านความรู้พื้นฐานค่อนข้างมาก แต่ก็ทำการอบรมและฝึกปฏิบัติจนจบเนื้อหาจนถึงเวลา 17.10 น.

ภาพที่ 30 พิธีเปิดโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

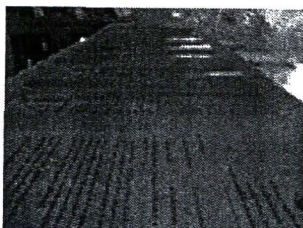
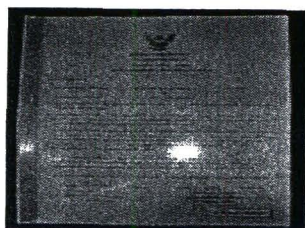
วันที่สองของการอบรมเริ่มเวลา 9.00 น.เป็นการให้ความรู้เรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการด้านบทบาท ที่ประกอบด้วย บทบาทการนำ การจูงใจ ติดต่อสื่อสาร สร้างเครือข่าย บริหารกลุ่ม บทบาทการเป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศ การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ภายในและภายนอกสถานศึกษา บทบาทการตัดสินใจร่วมเพื่อการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาและการแสวงหาทรัพยากรเพื่อพัฒนางานวิชาการ ในสถานศึกษา มีการฝึกการแสดงบทบาทของผู้ร่วมโปรแกรม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มละ 4 คน แต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารเสริมความรู้ เล่มที่ 12 บทบาทการนำ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การสร้างเครือข่าย การบริหารกลุ่ม เล่มที่ 13 บทบาทการเป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศ และเล่มที่ 14 บทบาทการตัดสินใจและเอกสารอื่นประกอบและนำเสนอแสดงบทบาทสมมติ ทุกคนให้ความสนใจการพัฒนาบทบาทดังกล่าวมาก สังเกตได้จากความกระตือรือร้นที่สมาชิกแต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทหัวหน้ากลุ่ม ผู้นำเสนอข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร เป็นผู้ร่วมสาธิตสถานการณ์จำลองการสอนในชั้นเรียน ผู้ร่วมโปรแกรมหลายคน ทั้งครูพันธุ์พิเศษ ครูสุตา ครูสุภาพร บอกว่าตนเองต้องฝึกการสื่อสารอีกมาก ดังตอนหนึ่งของการนำเสนอของกลุ่มที่ 2 ที่ครูพันธุ์พิเศษออกตัวว่า “พึงเห็นว่าการสื่อสารเป็นเรื่องสำคัญมากของครู เพราะการทำให้คนที่ฟังเราพูดสนใจ เข้าใจเป็นเรื่องยากครับแต่ผมก็ต้องเก่งกว่านี้ครับ” ครูสุตา และครูสุภาพร ซึ่งเป็นครูบรรจุใหม่ก็มีความรู้สึกคล้ายกัน เพราะดูตื่นเต้นมากในขณะแสดงบทบาท แต่ก็พยายามฝึก ดังตอนท้ายของการนำเสนอที่ว่า “ไม่มั่นใจว่าทุกคนจะเข้าใจกับสิ่งที่กลุ่มได้นำเสนอไปรีเปล่า แต่ในเอกสารเล่มที่ 13 มีสิ่งที่พวกเราต้องทำความเข้าใจอีกมากค่ะ” การอบรมเตรียมความพร้อมในวันที่ 2 จบลงในเวลา 16.00 น.

วันสุดท้ายของการเตรียมความพร้อมเป็นการอบรมเรื่องทักษะการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนางานวิชาการ ผู้วิจัยมีการให้ความรู้เรื่องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและกลไกในการนำสู่การปฏิบัติ ที่เชื่อมโยงกับนโยบายระดับมหภาค การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องบูรณาการความรู้จากการอบรมในสองวันแรก มาวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เพื่อหาช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ กับเป้าหมายทางวิชาการ 8 ขอบข่ายของสถานศึกษากำหนด ก่อนที่จะนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยให้ผู้ร่วมโปรแกรมจับคู่กันระดมสมอง เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาการและกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์คู่ละ 1-2 ขอบข่าย แต่ละคู่ได้นำเสนอต่อที่ประชุม ผู้วิจัยในบทบาทของผู้ร่วมโปรแกรมและคณะได้ร่วมกันวิพากษ์แต่ละคู่จนครบ จนทุกคนเห็นความสำคัญในการพัฒนาความรู้พื้นฐาน การตระหนักต่อบทบาทของตนเอง และทักษะเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาวิชาการ แต่การดำเนินการพัฒนาสู่เป้าหมายดังกล่าวต้องอาศัยการรวมพลังกันภายใต้เงื่อนไขระยะเวลา และข้อตกลงร่วมที่เป็นรูปธรรม ทุกคนจึงตั้งปณิธานเพื่อพัฒนาวิชาการร่วมกันอย่างสอดคล้องกัน ระหว่างวัตถุประสงค์โครงการและเป้าหมายสถานศึกษาว่า “รวมพลังพัฒนาองค์ความรู้ ยกระดับวิชาชีพครูสู่คุณภาพนักเรียน” ก่อนเลิกการอบรมผู้วิจัยได้นัดหมายการดำเนินการตามแผนพัฒนาตามปณิธานร่วมในเช้าวันจันทร์ที่ 11 พฤษภาคม 2552 การอบรมวันที่สามเสร็จสิ้นลงในเวลา 16.30 น.

1.2 กิจกรรมการพัฒนาระหว่างปฏิบัติงาน

1.2.1 การวิพากษ์ปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ การดำเนินการพัฒนาระหว่างปฏิบัติงานด้านพื้นฐานความรู้ ด้านบทบาท และด้านทักษะการพัฒนางานองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในระหว่างปฏิบัติงาน เริ่มต้นจากการลงนามรับรองการปฏิบัติงานตามปณิธานร่วม ระหว่างผู้ร่วมโครงการในวันที่ 11 พฤษภาคม 2552 เป้าหมายการลงนามดังกล่าวเพื่อเพิ่มระดับการให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองของผู้ร่วมโปรแกรม และเป็นการขยายความของปณิธานร่วมให้ผู้ร่วมโครงการเห็นแนวทางการพัฒนา การสร้างปณิธานร่วม มีหลักการเพื่อเป็นการตอกย้ำการรวมพลังตามที่ครูทุกคนมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้เป็นลายลักษณ์อักษร มีการลงนามร่วมกัน ประเด็นสำคัญของปณิธานร่วม

1.2.2 การจัดทำปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ จากการจัดทำฉบับร่างในช่วงที่ผ่านมา ผู้ร่วมโครงการได้วิเคราะห์เนื้อหา รูปแบบ/วิธีการพัฒนา เป้าหมาย และระยะเวลาพัฒนา ในฉบับร่าง และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ สอดคล้องกับจุดเน้นนโยบาย เป้าหมาย ในระดับมหภาคด้วย เพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน เพื่อปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการ มีประสิทธิผลต่อการพัฒนา จนได้ปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการ ฉบับสมบูรณ์ ทั้งฉบับรวมระดับสถานศึกษา และฉบับรายบุคคลดังภาพที่ 31

การลงนามปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อคุณภาพครูคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนพหุปัญญา 2 ประจำปีการศึกษา 2552
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

1. คำรับรองระหว่างนางสาวจินตนา ศรีสารคาม ผู้อำนวยการโรงเรียนพหุปัญญา 2 ผู้รับคำรับรอง และผู้ทำคำรับรองคือ ครู โรงเรียนพหุปัญญา 2 ประกอบด้วย นางสาวสุตา พวงกลิ่น นางนัทธมน เนื่องจำปา นางเดือนใจ อุดชาชน นายพันพิเชษฐ์ พันธโคตร นายสมพร อุปันท์ นางประพิมพรรณ วิชัย นางอภิญา อ่อนวิชัยกุล นางสาวสุภาพร นามเชียงใต้ นายโยธากานต์ แสนแก้ว นางสาวภาวิณี ดวงศักดิ์ดี นางสาวคำภู พักพิง
2. คำรับรองนี้เป็นข้อตกลงร่วม สำหรับระยะเวลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม 2552 ถึง 30 กันยายน 2552
3. รายละเอียดของปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย แผนดำเนินการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ และโครงการปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการ ที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์โปรแกรม วัตถุประสงค์โครงการ ผลงานโครงการ กิจกรรมและทรัพยากร ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ วิธีการประเมินแหล่งข้อมูลและเงื่อนไขความสำเร็จ ตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบท้ายคำลงนามนี้
4. ข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้พิจารณาและเห็นชอบ กับปณิธานวิชาการเพื่อคุณภาพครูคุณภาพผู้เรียน ที่มีกรอบการพัฒนาตามข้อ 1 อันจะให้ความร่วมมือในการพัฒนา ให้เป็นไปตามคำรับรองที่จัดทำขึ้นนี้ ดังนี้
 - (1) การพัฒนาพื้นฐานความรู้ เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนที่มีประสิทธิผล การพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
 - (2) การพัฒนาความตระหนักบทบาททางวิชาการ ในการวิจัย การสื่อสาร การบริหารกลุ่ม การตัดสินใจ และการเป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศ
 - (3) การพัฒนาทักษะการวางแผนยุทธศาสตร์และกลไกสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาวิชาการ
5. ข้าพเจ้า ได้ทำความเข้าใจปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการแล้ว จึงลงนามการพัฒนาต่อผู้อำนวยการโรงเรียนพหุปัญญา 2 และผู้ร่วมโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการทุกคน ว่าจะมุ่งมั่นปฏิบัติให้เกิดผลงานตามเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มความรู้ความสามารถ

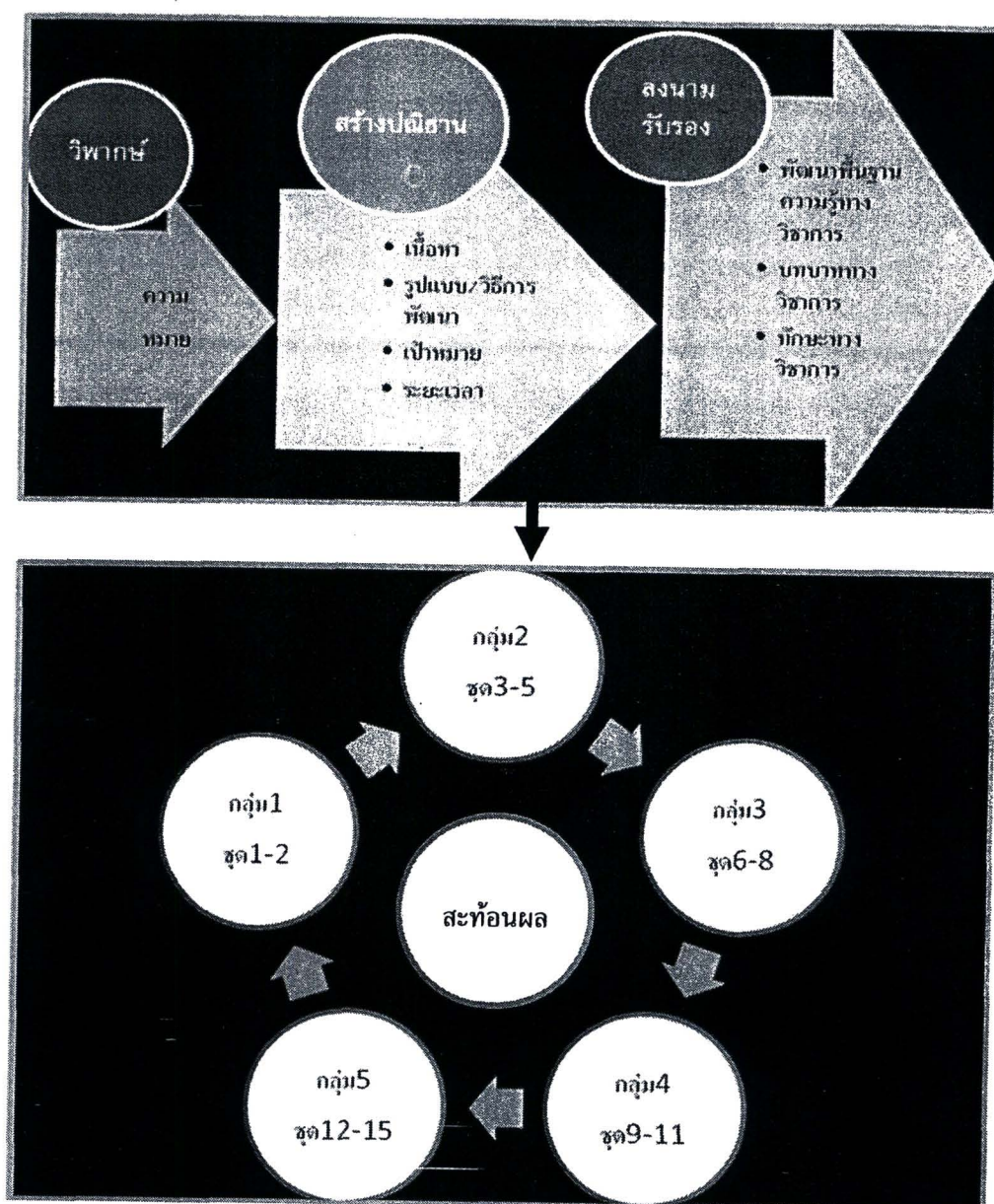
ผู้ทำคำรับรอง

ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....
(นางสาวสุตา พวงกลิ่น)	(นางนัทธมน เนื่องจำปา)	(นางเดือนใจ อุดชาชน)	(นายพันพิเชษฐ์ พันธโคตร)
ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....
(นายสมพร อุปันท์)	(นางประพิมพรรณ วิชัย)	(นางอภิญา อ่อนวิชัยกุล)	(นางสาวสุภาพร นามเชียงใต้)
ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....	ลงชื่อ.....
(นายโยธากานต์ แสนแก้ว)	(นางสาวภาวิณี ดวงศักดิ์ดี)	(นางสาวคำภู พักพิง)	

ลงชื่อ.....(ผู้รับคำรับรอง)
(นางสาวจินตนา ศรีสารคาม) ผู้อำนวยการโรงเรียนพหุปัญญา 2

ภาพที่ 31 เอกสารปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและการลงนามเพื่อปฏิบัติตามโครงการโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การลงนามปฏิบัติตามปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ นับเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจที่ดีมาก เพราะทำให้ทุกคนเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการร่วมกัน โดยเห็นความกระตือรือร้นที่ชัดเจน คือมีการติดปณิธานดังกล่าวไว้ที่โต๊ะทำงานทุกคนและดำเนินงานอย่างขมักเขม้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่น่าพอใจ ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยเชิงวิชาการ ถึงหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความแตกต่างกันเพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนในชั้นเรียนของตน โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาการองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ของภาวะผู้นำทางวิชาการ ในประเด็นสำคัญสู่การสะท้อนผล (reflection) หลังเลิกเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังภาพที่ 32

ภาพที่ 32 แนวทางการสร้างปณิธานร่วมและการปฏิบัติตามปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

การพัฒนาตามปณิธานร่วมดำเนินการโดยการจัดกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน เพื่อศึกษาเอกสารเสริมความรู้และเอกสารอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยได้จัดไว้ในห้องพัฒนา และหมุนเวียนกันศึกษาจนครบทุกเรื่อง ในระหว่างการศึกษา ได้มีการสะท้อนผลการศึกษาร่วมกันในวันที่ 14, 16, 19, 21, 23, 26, 28, 30 มิถุนายน และ 2, 4 กรกฎาคม 2552 รวม 10 ครั้ง ตั้งแต่เวลา 15.30 น.เป็นต้นไป และหากวันใดตรงกับวันหยุดราชการ ก็ดำเนินการตั้งแต่เวลา 09.00 เป็นต้นไป บางวันเลยไปถึง 22.00 น.เป็นประจำ ประเด็นสำคัญในการสะท้อนผลก็คือ พื้นฐานความรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการ การวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนที่มีประสิทธิผล การพัฒนาวิชาชีพบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการสอน การประกันคุณภาพและพัฒนามาตรฐานการศึกษา บทบาทการนำ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การบริหารกลุ่ม บทบาทการเป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศ บทบาทการตัดสินใจ ทักษะการวางแผน ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาวิชาการ การพัฒนาความรู้พื้นฐานดำเนินไป 5 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้เห็นพัฒนาการของผู้ร่วมโปรแกรมเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยประเมินจากการสะท้อนผลของแต่ละกลุ่ม จากการฝึกกิจกรรมในแบบฝึกหัดย่อย จึงได้มีการพัฒนาทักษะการวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการควบคู่ไปกับการแสดงบทบาทอย่างเหมาะสมของผู้ร่วมโปรแกรม

1.2.3 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ เป็นการพัฒนาทักษะของผู้ร่วมโครงการตามโปรแกรม ให้มีทักษะในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาการที่บรรลุเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการ โดยมีการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาส (SWOT analysis) ในการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ทั้ง 8 งาน ที่จะส่งผลต่อทั้งวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และสนองนโยบายระดับมหภาคที่ไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับบุคลากรนั้น จำเป็นจะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาย่างมีประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพด้วย

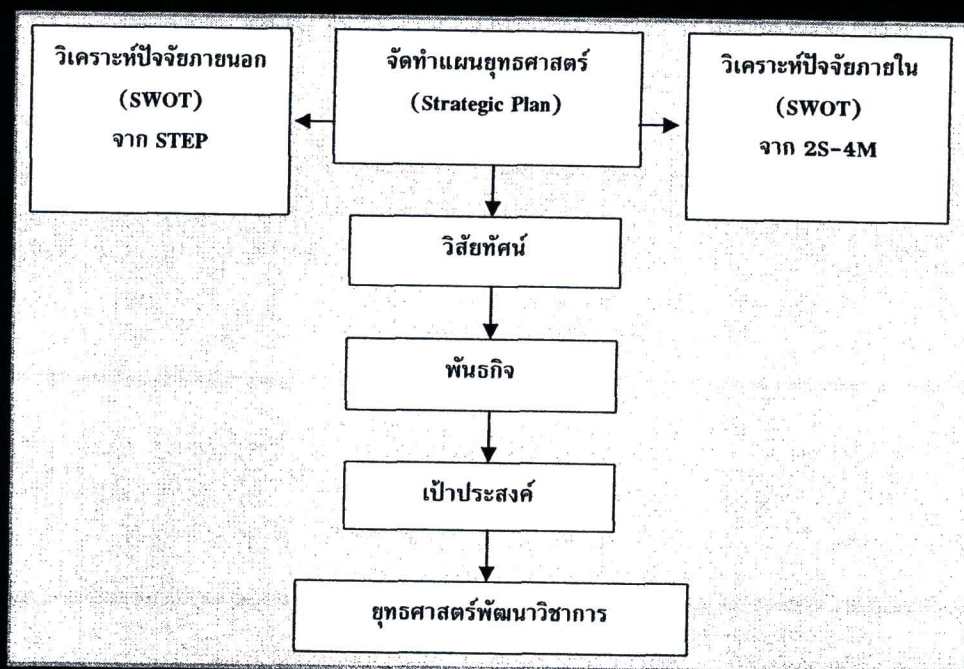
จากการศึกษาเอกสารประกอบโครงการทั้ง 15 เล่มรวมทั้งเอกสารอื่น ๆ และความรู้ที่ได้รับจากการสะท้อนผลของผู้ร่วมโปรแกรม ได้นำมาสู่การออกแบบแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาวิชาการ ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบการจัดระบบการบริหารแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทการกระจายอำนาจทางการศึกษา ที่มีรูปแบบของแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นส่วนนำที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการและแนวคิดหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ ส่วนที่ 2 ว่าด้วยกระบวนการบริหารแผนเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การกำหนดยุทธศาสตร์ การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ การประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ ดังภาพที่ 33 และมีคำอธิบายพอสังเขป ดังนี้

ส่วนที่ 1: ส่วนนำ

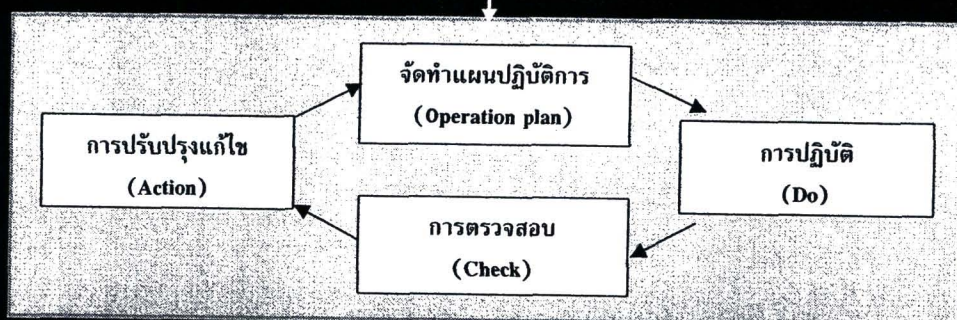
- 1.1 วัตถุประสงค์การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ
- 1.2 แนวคิดหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ

ส่วนที่ 2: การบริหารแผนยุทธศาสตร์พัฒนา

2.1 การกำหนดยุทธศาสตร์

2.2 การนำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการสู่การปฏิบัติ

2.3 การประเมินผลแผน

- การตรวจสอบ - ประเมินผล - สรปรายงานผล

ภาพที่ 33 แผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ส่วนที่ 1 ส่วนนำ (introduction) เป็นการอธิบายแนวคิดหลัก และความสัมพันธ์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาวិชาการของสถานศึกษา ที่เป็นการอธิบายวัตถุประสงค์แนวคิดและหลักการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาที่ประกอบด้วยความสำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาการ ในบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามกรอบการกระจายอำนาจด้านวิชาการ และแนวคิดหลัก 8 แนวคิด

(2) ส่วนที่ 2 กระบวนการบริหารแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอนหลัก เริ่มจากการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ (strategy formulation) การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (strategy implementation) และการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ (strategy evaluation) โดยแต่ละขั้นตอนดำเนินการดังนี้

(2.1) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ (strategy formulation) เป็นขั้นตอนของการวางแผนสำคัญที่จะเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสถานศึกษา การวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ ของสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษาได้แผนยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจตามอำนาจหน้าที่และโครงสร้างการบริหารงาน ด้านวิชาการตามข้อบ่งชี้สำคัญ 8 งาน แผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการเป็นแผนงานหลักที่แสดงถึงภาระงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งในการจัดทำสถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมเกี่ยวกับ 1) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) มีผลการประเมินตนเอง (self assessment report: SAR) 3) สถานศึกษามีมาตรฐานคุณภาพและตัวชี้วัดและมีเครื่องมือการประเมินตนเองที่เป็นของสถานศึกษา กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการตามโครงการสร้างพันธมิตรร่วมพัฒนาภาวະผู้นำทางวิชาการ จึงมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษาทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่กล่าวถึง คือข้อมูลในการประเมินสภาพของสถานศึกษาว่าเป็นอย่างไรและจะพัฒนาไปในทิศทางใด สภาพแวดล้อมที่มีบทบาทต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาแบ่งได้ 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยพิจารณาเกี่ยวกับโอกาส (opportunities) และอุปสรรค (threats) จากสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาและจุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weakness) จากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา วิธีการและเทคนิคที่สถานศึกษานำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ได้แก่ วิธี SWOT analysis ซึ่งมีปัจจัยที่นำมาพิจารณา คือ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้หรือควบคุมได้ในระยะสั้น ๆ ประกอบด้วยปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่เรียกขื่อย่อว่า การวิเคราะห์ “STEP” คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม (socio - cultural factors: S) ได้แก่ จำนวนประชากรในเขตบริการ ระบบการศึกษา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี แนวโน้มทางสังคม การคมนาคม การสื่อสาร อาชีพและปัญหาสังคม ด้านเทคโนโลยี (technological factors: T) ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านเศรษฐกิจ (economic factors: E) ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง ภาวะทางการเงิน การว่างงาน และการลงทุน ด้านการเมืองและกฎหมาย (political and legal factors: P) ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นโยบายรัฐบาล นโยบายหน่วยงานต้นสังกัด กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับ “2S - 4M” ที่ประกอบด้วยโครงสร้างและนโยบายด้านวิชาการของสถานศึกษา (structure: S1) ผลผลิตและการบริการ (products and Service: S2) ได้แก่ คุณภาพของการให้บริการทางวิชาการและคุณภาพของนักเรียน บุคลากร (man: M1) ได้แก่ จำนวนและภาวะผู้นำทางวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา งบประมาณ (money: M2) ได้แก่งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัด การระดมทรัพยากรของสถานศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ (material: M3) ได้แก่ ความพอเพียง

และคุณภาพของวัสดุครุภัณฑ์ที่สถานศึกษาได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือจัดหาด้วยงบประมาณของสถานศึกษาเอง การบริหารและการจัดการศึกษา (management: M4) ได้แก่ บทบาทของบุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

เมื่อวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายนอกและภายในเรียบร้อยแล้ว ทำให้ทราบบริบทสถานศึกษาว่ามีปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรค และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ (vision) วิสัยทัศน์ เป็นข้อความที่แสดงถึงสภาพที่พึงปรารถนา หรือที่เป็นไปได้ของโรงเรียนในอนาคต เป็นความมุ่งหวัง ความตั้งใจ ความมุ่งมั่นหรือสิ่งที่คาดว่าจะจะเป็นในอนาคต ผลจากการพัฒนาตามโครงการ ทำให้สถานศึกษามีวิสัยทัศน์งานวิชาการ โดยการนำข้อความของแต่ละบุคคลมาหลอมรวมกันและเขียนเป็นความเรียงใหม่ที่ทุกคนให้การยอมรับและมีความเข้าใจตรงกัน ดังนั้นวิสัยทัศน์งานวิชาการของสถานศึกษา คือ “นักเรียนมีคุณธรรมนำความรู้สู่มาตรฐานชาติ ด้วยครูมืออาชีพ”

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดพันธกิจ (mission) พันธกิจเป็นพันธะสัญญาที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้ร่วมโปรแกรมทุกคนได้ร่วมกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน อันเกิดการพัฒนางานวิชาการโดยผู้วิจัยได้สร้างความตระหนักให้ทุกคนเข้าใจปัญหาและศักยภาพเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนสร้างการยอมรับในความเป็นผู้นำซึ่งกันและกันตามบทบาทที่แต่ละคนได้รับในการพัฒนางานวิชาการ 8 งาน พันธกิจเพื่อการบรรลุวิสัยทัศน์งานวิชาการของสถานศึกษา มีดังนี้

- (1) ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการพัฒนาวิชาการ
- (2) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพชุมชนและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- (3) จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล
- (4) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- (5) ส่งเสริมให้ครูมีการวิจัยปฏิบัติการที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน
- (6) ส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อการพัฒนานักเรียน
- (7) พัฒนาระเบียบว่าด้วยการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
- (8) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอย่างยั่งยืน
- (9) พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเป้าประสงค์ (goal) เป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ เป็นผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจที่กำหนดให้เป็นรูปธรรม สามารถวัดได้จากตัวชี้วัดผลงาน ในลักษณะเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลงานเกิดขึ้นภายในระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนด ผลจากการพัฒนา ผู้ร่วมโครงการตามโปรแกรมได้กำหนดเป้าประสงค์การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ดังนี้

(1) ครูทุกคนมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อการพัฒนาวิชาชีพที่ส่งผลต่อนักเรียน
 (2) นักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
 สถานศึกษา พุทธศักราช 2544

(3) นักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการของ
 สถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดยุทธศาสตร์ (strategy) การกำหนดยุทธศาสตร์ก็คือ การกำหนดมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้บรรลุตามเป้าประสงค์ ฉะนั้นเป้าประสงค์แต่ละด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์หลายยุทธศาสตร์ ที่เป็นการระบุวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ เป็นการตัดสินใจว่าจะทำอะไรบ้างและทำอย่างไร เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม จากการพัฒนาผู้ร่วมโปรแกรมสามารถจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาการในสถานศึกษา ตามตารางเมตริกซ์ โดย

(1) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสหลัก(key external opportunity: O)

(2) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคหนัก (key external threats: T)

(3) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งหนัก (key external strengths: S)

(4) เขียนรายการสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนหนัก (key external weakness: W)

(5) จับคู่จุดแข็งหลัก-โอกาสหลัก (SO) คิดหายุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในเซลล์ของ SO คือ ใช้จุดแข็ง เพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุด

(6) จับคู่จุดแข็งหลัก-อุปสรรคหลัก (ST) คิดหายุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในเซลล์ของ ST คือ ใช้จุดแข็ง เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค

(7) จับคู่จุดอ่อนหลัก-โอกาสหลัก (WO) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในเซลล์ของ WO คือการลดจุดอ่อน เพื่อเพิ่มโอกาส

(8) จับคู่จุดอ่อนหลัก-อุปสรรคหลัก (WT) คิดหายุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในเซลล์ของ WT คือ ลดจุดอ่อน เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค และ (9) จากยุทธศาสตร์ทั้งหมดในแต่ละเซลล์ ตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์ที่จะเกิดผลสูงสุดกำหนดเป็นยุทธศาสตร์หลักดังตารางที่ 36

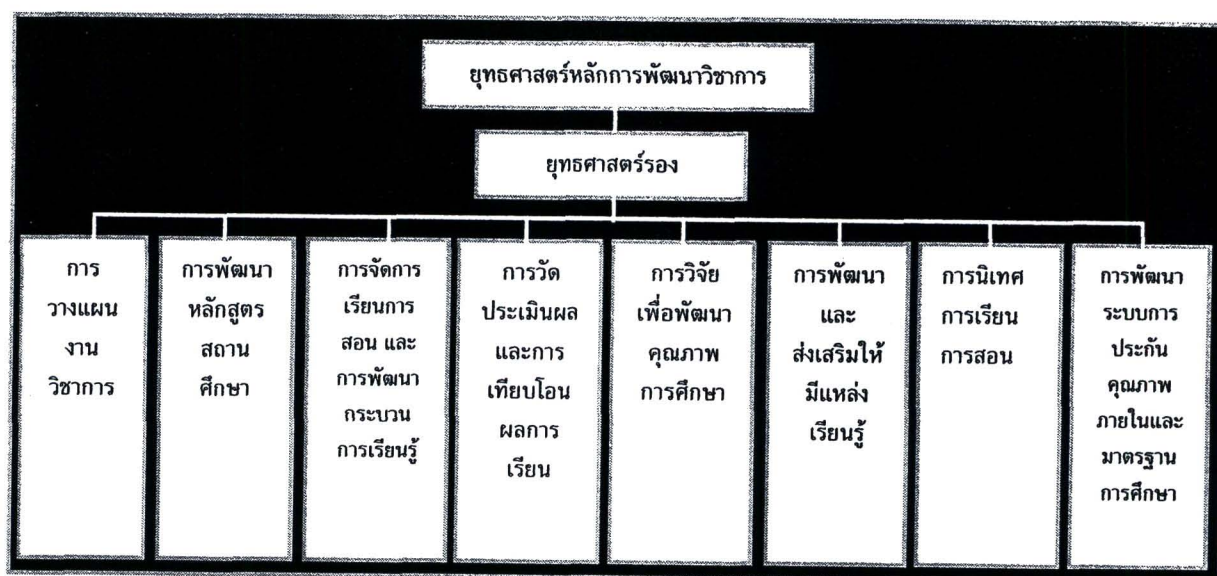
ตารางที่ 36 แสดงความสัมพันธ์การกำหนดยุทธศาสตร์

ภายนอก ภายใน	ภายใน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
		1..... 2.....	1..... 2.....
โอกาส (O)		SO	WO
1..... 2.....		1..... 2.....	1..... 2.....
อุปสรรค (T)		ST	WT
1..... 2.....		1..... 2.....	1..... 2.....

จากการจับคู่ประเด็นย่อยที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของสถานศึกษา แล้วนำมากำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (strategic issues) ของสถานศึกษาได้ 2 ระดับ คือ

(1) ระดับยุทธศาสตร์หลัก เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาในภาพรวมที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการตามผลการวิเคราะห์สถานภาพของสถานศึกษา และ

(2) ระดับยุทธศาสตร์รองเป็นยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาตามขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน ที่ประกอบด้วย การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการสอน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 34

ภาพที่ 34 ระดับยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ
โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2.2) การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (strategy implementation) เป็นการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติโดยนำยุทธศาสตร์รอง มากำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรม ซึ่งโครงการและกิจกรรมที่กำหนดขึ้นจะนำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ (goal) ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์หลักและยุทธศาสตร์รอง การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ จึงต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ (operation plan) คือแผนสำหรับใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานประจำ (routine work) และงานโครงการ (project work) เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำไปปฏิบัติซึ่งมีหลักการสำคัญที่ว่า จะต้องกำหนดรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด อีกทั้งยังจะต้องมีการกำหนดงาน กิจกรรม ทรัพยากร ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงานที่จำเป็น และกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถใช้แผนปฏิบัติการในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นแผนระยะสั้น 1 ปีการศึกษา แต่มีการสรุปผลการดำเนินงานทุกสิ้นภาคเรียน ขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (plan) กิจกรรมที่ปฏิบัติในการเตรียมการวางแผนได้แก่ การแต่งตั้งคณะทำงาน การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อตรวจสอบปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ศึกษา นโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้ ทั้งจะต้องมุ่งให้เกิดผลตรงตามเป้าหมาย โดยมีการตรวจสอบนโยบายของแผน เพื่อวิเคราะห์ว่าโครงการจะสามารถบรรลุเป้าประสงค์ของแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ เพียงใด นอกจากนี้ยังวิเคราะห์รายละเอียดของโครงการว่ามีความสมบูรณ์ และสอดคล้องกันเพียงใด มีระยะเวลาและผลที่คาดว่าจะได้รับ คำนวณในการลงทุนหรือไม่และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติเพียงใด เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานระดับจุลภาค ที่จะปฏิบัติตามนโยบายมหภาคไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แนวทางการกระจายอำนาจด้านวิชาการ นโยบายรัฐบาล หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา และนโยบาย/จุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

ทุกคนร่วมกันขับเคลื่อนและสะท้อนผลการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ระหว่างวันที่ 5 ถึง 13 มิถุนายน 2552 รวม 9 วัน โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ มีการสะท้อนผลการพัฒนาหลังเลิกเรียน การเลิกงานดึก การมาโรงเรียนในวันหยุดราชการ กลายเป็นเรื่องปกติ ครุภัณฑ์หมายกันตามความสมัครใจไม่บังคับ แต่ก็มักกันทุกคน ช่วงนี้สามารถพูดได้แล้วว่าทุกคนทำงานอย่างมีความสุข การใช้งบประมาณที่มากพอสมควร เมื่อเทียบกับภารกิจความสำเร็จตามเป้าหมายตามปณิธาน ที่นับว่ามุ่งไกลเมื่อเทียบกับทรัพยากรและข้อจำกัดอื่น แต่เมื่อทุกคนมุ่งมั่นตามปณิธาน จึงหาทางออกร่วมกันด้วยวิธีการ ระดมทุนทรัพยากรจากกระเป๋าดตนเองและหม่อมมิตรภายนอก และความร่วมมือนานอื่น ๆ จากทุกภาคส่วน ซึ่งจะได้อ้างอิงอย่างละเอียดในโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ เนื่องจากชุมชนยากจน รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อปี ไม่ถึง 45,000 บาท โอกาสที่จะระดมทุนจึงเป็นไปได้ยาก แต่จะให้การสนับสนุนเรื่องแรงงาน และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างดีมาก การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการจึงไม่ใช่ภาระที่เพิ่มเติมให้ครูที่มีเพียง 12 คนได้หนักใจ เพราะมีการออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในวิถีชีวิตปกติ มีการเสริมพลังด้วยการจัดทำและจัดหาเอกสารเสริมความรู้ในวิทยาการใหม่ๆ ให้ครูได้ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและกลุ่มเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบโครงการ ในที่สุดบทเรียนสำคัญที่ได้รับจากการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการในวันนี้ก็คือ...การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพจะนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพด้วย การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์รอง 8 ยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาวิชาการที่เป็นยุทธศาสตร์หลัก ที่จะส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้น ต้องมีกลไกในการนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบทั้ง

โรงเรียน โดยการจัดทำแผนพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา แผนพัฒนาวิชาการระดับช่วงชั้น และแผนพัฒนาวิชาการระดับชั้น ภายใต้โครงการเดียวกันคือ โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการ ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 37 แสดงการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ระดับช่วงชั้น ระดับชั้น

แผนพัฒนาวิชาการระดับสถานศึกษา	แผนพัฒนาวิชาการระดับช่วงชั้น	แผนพัฒนาวิชาการระดับชั้น
1. การวางแผนงานวิชาการ	1. จัดทำแผนพัฒนาระดับช่วงชั้น 2. นิเทศ ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนช่วงชั้น	1. จัดทำแผนพัฒนาระดับชั้น 2. เตรียมรับการนิเทศ ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานชั้นเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1. ประเมินหลักสูตรระดับช่วงชั้น 2. เพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียนในช่วงชั้น 3. จัดทำหลักสูตรช่วงชั้น	1. ประเมินหลักสูตรชั้นเรียน 2. ปรับปรุงสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียนในชั้น 3. ปรับปรุงหลักสูตรชั้นเรียน
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน	1. ตรวจสอบความสอดคล้องของคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ ช่วงชั้น 2. จัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการที่เหมาะสมกับช่วงชั้น 3. บูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ในระดับช่วงชั้น	1. วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคลด้านการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2. ออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพนักเรียนในชั้นหรือจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล (IEP)
4. การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลช่วงชั้น 2. กำหนดวิธีการ ระยะเวลาในการประเมินผลช่วงชั้น 3. จัดระบบสารสนเทศด้านการประเมินผลช่วงชั้น 4. กำหนดวิธีการพัฒนานักเรียนกรณีที่ไม่ผ่านเกณฑ์	1. กำหนดวิธีการ ระยะเวลา ในการวัดประเมินผลระดับชั้นเรียนตามระเบียบช่วงชั้น 2. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดประเมินผลระดับชั้นเรียน 3. กำหนดวิธีการพัฒนานักเรียนในชั้นกรณีที่ไม่ผ่านเกณฑ์
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1. กำหนดแนวทางการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนระดับช่วงชั้น	1. สืบรวจสภาพปัญหา หรือแนวทางการพัฒนานักเรียนในชั้นเรียน 2. จัดทำแผนการวิจัยในชั้นเรียน
6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	1. สืบรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกเพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วงชั้น 2. จัดแหล่งเรียนรู้ภายในเพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วงชั้น 3. จัดระบบ ICT เพื่อให้บริการระดับช่วงชั้น	1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแหล่งเรียนรู้ภายนอกที่เหมาะสมกับระดับชั้น 2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแหล่งเรียนรู้ภายในที่เหมาะสมกับระดับชั้น 3. บูรณาการ ICT ในการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 37 แสดงการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ระดับช่วงชั้น ระดับชั้น (ต่อ)

แผนพัฒนาวิชาการระดับสถานศึกษา	แผนพัฒนาวิชาการระดับช่วงชั้น	แผนพัฒนาวิชาการระดับชั้น
7. การนิเทศการสอน	1. จัดทำปฏิทินการนิเทศช่วงชั้น 2. สรุปและประเมินการสอนระดับช่วงชั้น	1. จัดทำปฏิทินการนิเทศระดับชั้นเรียน 2. นำข้อเสนอแนะจากการนิเทศมาปรับปรุงการสอน
8. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	1. จัดระบบการประกันคุณภาพภายในระดับช่วงชั้น 2. ดำเนินงานประกันคุณภาพระดับช่วงชั้น 3. สรุปและรายงานผลการพัฒนาตามมาตรฐานระบบการประกันคุณภาพภายในระดับช่วงชั้น (SAR ระดับช่วงชั้น)	1. จัดระบบการประกันคุณภาพภายในระดับชั้นเรียน 2. ดำเนินงานประกันคุณภาพระดับชั้น 3. สรุปและรายงานผลการพัฒนาตามมาตรฐานระบบการประกันคุณภาพภายในระดับชั้น (SAR ระดับชั้นเรียน)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (do) เมื่อจัดทำแผนปฏิบัติการแต่ละระดับเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรได้ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่วางไว้ตามขั้นตอน และมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ร่วมโปรแกรม ได้ทราบความคืบหน้าในการนำแผนไปปฏิบัติ รวมทั้งมีการเสนอแนะเทคนิควิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแก่ผู้รับผิดชอบหลักแต่ละยุทธศาสตร์ดังนี้

- (1) การวางแผนพัฒนาวิชาการ รับผิดชอบโดย นางเดือนใจ อุดชาชน ซึ่งทำหน้าที่พิเศษเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- (2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รับผิดชอบโดย นางประพิมพ์พรณ วิชัย
- (3) การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาระบบการเรียนรู้ รับผิดชอบโดย นายโยธากานต์ แสนแก้ว
- (4) การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน รับผิดชอบโดย นายสมพร อุปันท์
- (5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รับผิดชอบโดย นางอภิญญา อนวัชกุล
- (6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ รับผิดชอบโดย นายพันพิเชษ พันธโคตร
- (7) การนิเทศการเรียนการสอน รับผิดชอบโดย นางสาวสุภาพร นามเชียงใต้
- (8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รับผิดชอบโดย นางสาวจินตนา ศรีสารคาม

แต่ละด้านก็มีคณะทำงานที่ประกอบด้วยกรรมการและเลขานุการ คณะละ 5-7 คน ที่สลับบทบาทกันเป็นผู้นำในบางกลุ่มและเป็นผู้ตามในบางกลุ่ม การปฏิบัติตามโครงการสร้างปณิธานร่วมในขั้นนี้ ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในขั้นการวางแผนให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น โครงการการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการด้านการวิจัย คณะทำงานกลุ่มนี้ได้กำหนดแนวทางการวิจัยในโรงเรียนพหุปัญญา 2 ว่าควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการการแก้ปัญหาด้านภาษาไทย ดังคำที่นางอภิญญากล่าวในที่ประชุม ขณะสะท้อนผลการพัฒนาว่า “.....จากการวิเคราะห์ของคณะทำงาน ได้มีมติเพื่อเสนอที่ประชุมว่า การวิจัยปฏิบัติการในโรงเรียนของเรา ขณะนี้ควรมุ่งไปที่ ด้านภาษาไทย เพราะเด็กเราอ่านไม่ออกเยอะ เป็นปัญหากับการพัฒนาใน

เรื่องอื่น ๆ ส่วนเด็กที่อ่านออกเขียนได้แล้วก็ควรพัฒนาให้เขาอ่านคล่องเขียนคล่องขึ้น และเด็กที่อ่านคล่องเขียนคล่องแล้วก็พัฒนาให้เขาอ่านเป็นเขียนเป็น หากคณะเห็นชอบกลุ่มเราก็จะเสนอแนวทางปฏิบัติ ให้ครูทุกคนได้เข้าใจ และร่วมมือกันดำเนินการค่ะ...”

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (check) เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติ ได้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อพิจารณาว่าเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนมีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (act) เป็นการนำผลการประเมินโครงการมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน และใช้เป็นข้อมูลฐาน (base line) ในการวางแผนพัฒนาต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2.3) การประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ เป็นการคอยติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการของสถานศึกษาเพื่อสื่อสารย้อนกลับ (feedback) ไปยังชั้นเตรียมการของกระบวนการวางแผนนั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินผลว่าแผนดังกล่าวบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้เพียงใดสาระสำคัญของการประเมินผล คือ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริง (actual results) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ (expected results) ขั้นตอนนี้นับว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ ที่ทำให้ทราบความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ มีกิจกรรมสำคัญที่ต้องปฏิบัติคือ

(1) วัดหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน ทำให้รู้ว่ามีผลการดำเนินการกิจกรรมตามโครงการ ได้ผลมากน้อยเพียงใด การที่จะวัดหรือประเมินได้ถูกต้องชัดเจนจะต้องมีตัวเปรียบเทียบ ดังนั้นในการนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ จึงได้กำหนดตัวบ่งชี้ ตามตารางสมเหตุผลสมผลเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติไว้ชัดเจน จึงทำให้รู้ได้ว่าผลการดำเนินการตามแผนมีผลตามที่ต้องการหรือไม่ มีความเบี่ยงเบนไปอย่างไร เพื่อนำมาปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาต่อไป

(2) พิจารณาปัญหาหรืออุปสรรค เป็นการพิจารณาว่าได้เบี่ยงเบนไปจากแผนอย่างไร มีสิ่งใดเป็นอุปสรรคอันเป็นสาเหตุให้การปฏิบัติตามแผนมีความยุ่งยากเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข

(3) พิจารณาผลกระทบ เป็นการพิจารณาถึงผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผน ซึ่งมีได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายไว้ อาจจะเป็นผลด้านบวกหรือลบ เพื่อจะได้หาวิธีควบคุมไม่ให้เกิดผลเสียต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผน

(4) พิจารณาบททวน เป็นสิ่งที่มักจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติตามแผนที่มียะยานกลาง เพราะสถานการณ์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงได้มากตามเวลาที่เปลี่ยนไป

(5) ปรับแผน เป็นการพิจารณาทางเลือกใหม่ (alternative) เพื่อให้มีการหลีกเลี่ยงอุปสรรคไปสู่เป้าหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นได้เสมอ

ผลการประเมินการดำเนินงานตามโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่าสถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงบางกิจกรรมในโครงการ เนื่องจากบางเป้าหมายผ่านเกณฑ์ บางเป้าหมายไม่ผ่านเกณฑ์ จึงนำผลการประเมินไปวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขเพื่อเสริม

จุดแข็งและปรับปรุงจุดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายโครงการ ดังนี้ กลุ่มพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากยังไม่ได้ดำเนินการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน ในช่วงชั้น กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีครู 2 คน คือ นายพันพิเชษ พันธโคตร และนายสมพร อุปนันท์ ยังไม่กำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นพัฒนาเพื่อทำการวิจัย กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เนื่องจาก บริเวณโรงเรียนมีพื้นที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงานตามโครงการ “ยุวเกษตรกร” เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนมีข้อจำกัด และจากการรายงานของกลุ่มนิเทศการสอน พบว่า ยังมีครู 3 คน ขาดความสามารถในการบูรณาการเรียนการสอนกับโครงการ/กิจกรรม ที่นักเรียนปฏิบัติปกติที่เป็นการพัฒนาทักษะการคิด คือ นางสาวสุตา พวงกลั่น นางสาวภาวิณี ดวงศักดิ์ดี และนางสาวคำภู พักพิง

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ จากการดำเนินโครงการทั้งสองระยะตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น รวมระยะเวลาในการพัฒนา 35 วัน สรุปผลการดำเนินงานจากการประเมิน ด้านปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม ด้านการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม ด้านการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา ด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ ความตระหนักในบทบาท และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ โดย จากการสอบถาม การถอดบทเรียน และการวิเคราะห์เอกสาร ดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 38 ปฏิกิริยาต่อโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับปฏิกิริยา					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านเนื้อหาโครงการ	3.40	0.66	ปานกลาง	4.48	0.53	มาก
1. ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ	3.45	0.52	ปานกลาง	4.55	0.69	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์โครงการสื่อความหมายให้เห็นรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนา	3.27	0.79	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
3. วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.45	0.69	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
4. ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่างการทำงานที่มีความเป็นไปได้อ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
5. ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.36	0.81	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด

ตารางที่ 38 ปฏิบัติต่อโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธาน
ร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
6. กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้พื้นฐาน บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์	3.00	0.45	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
7. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา	3.64	0.67	มาก	4.27	0.65	มาก
8. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม	3.45	0.69	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
9. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง	3.64	0.81	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ	3.24	0.60	ปานกลาง	4.39	0.56	มาก
10. มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง	3.55	0.52	มาก	4.45	0.69	มาก
11. การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามโครงการ	3.09	0.83	ปานกลาง	4.64	0.67	มากที่สุด
12. ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนามาตามโครงการ	3.27	0.79	ปานกลาง	4.27	0.65	มาก
13. การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา	3.27	0.65	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
14. รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนความรู้ บทบาทและทักษะของผู้บริหารทางวิชาการ	3.09	0.54	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
15. การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนา	2.91	0.54	ปานกลาง	4.29	0.54	มาก
16. มีการกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน	3.36	0.81	ปานกลาง	4.18	0.60	มาก
17. มีแหล่งค้นคว้าหลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่หลากหลาย	3.09	0.64	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
18. มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
19. ผู้ร่วมโปรแกรมจัดสรรเวลาเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตามโครงการทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.46	0.50	มาก
20. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตามโครงการ	3.36	0.64	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
21. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ	3.45	0.52	ปานกลาง	4.18	0.60	มาก

ตารางที่ 38 ปฏิบัติการต่อโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธาน
ร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
22. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ	3.45	0.52	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
23. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ	3.18	0.60	ปานกลาง	4.27	0.65	มาก
ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ	3.22	0.54	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
24. ความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.09	0.54	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
25. สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม	3.18	0.60	ปานกลาง	4.09	0.30	มาก
26. การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
27. ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โต๊ะ-เก้าอี้เหมาะสม	3.09	0.54	ปานกลาง	4.18	0.60	มาก
28. การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
รวม	3.30	0.62	ปานกลาง	4.39	0.55	มาก

จากตารางที่ 38 ปฏิบัติการต่อโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีปฏิติกิริยาก่อนและหลังดำเนินโครงการดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าปฏิติกิริยาโดยรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.30$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=3.40$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu=3.24$) และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu=3.22$)

ด้านเนื้อหาโครงการ มีปฏิติกิริยาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.40$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา ($\mu=3.64$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง ($\mu=3.64$) ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ ($\mu=3.45$) วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา ($\mu=3.45$) 3) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม ($\mu=3.45$)

ด้านกระบวนการดำเนินโครงการมีปฏิติกิริยาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.24$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง ($\mu=3.55$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงาน

บรรลุดุประสงค์โครงการ ($\mu = 4.5$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ ($\mu = 4.5$)

ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ มีปฏิกริยาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.22$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน ($\mu = 3.36$) การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu = 3.36$) สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu = 3.18$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่าปฏิกริยาโดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu = 4.48$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu = 4.39$) และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu = 4.27$)

ด้านเนื้อหาโครงการ มีปฏิกริยาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ($\mu = 4.73$) วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.64$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง ($\mu = 4.64$) ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ ($\mu = 4.55$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม ($\mu = 4.55$)

ด้านกระบวนการดำเนินโครงการมีปฏิกริยาในระดับมาก ($\mu = 4.39$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ ($\mu = 4.73$) การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามโครงการ ($\mu = 4.64$) มีแหล่งค้นคว้าหลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่หลากหลาย ($\mu = 4.55$)

ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ มีปฏิกริยาในระดับมาก ($\mu = 4.27$) มีรายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu = 4.55$) สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu = 4.55$)

ผลการทดสอบการทดลองโปรแกรมภาคสนาม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านปฏิกริยาของผู้ร่วมโปรแกรมก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินจากการสะท้อนผลในระหว่างดำเนินโครงการ มีการถอดบทเรียนระหว่างปฏิบัติงานหลังอบรม 4 ครั้ง ในกิจกรรมสำคัญคือ ครั้งที่ 1 ศึกษานโยบายมหภาคและบริบทของสถานศึกษาด้านวิชาการทั้ง 8 งาน พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับโครงการผู้ร่วมโปรแกรมจึงได้ตั้งปณิธานร่วมกันเพื่อให้มีผลกับการพัฒนาเพื่อการบรรลุเป้าหมายเรียกว่า “วิชาการปณิธานเพื่อคุณภาพครูสู่คุณภาพผู้เรียน” กว่าจะได้มาซึ่งคำนี้มีการแสดงเหตุผลกับพันธะสัญญาที่ทุกคนจะร่วมมือกันอย่างหลากหลาย แต่สุดท้ายก็รวมคำว่า “พันธะนิธานสู่ผู้นำทางวิชาการ” ที่ครูโยธากานต์เสนอ และคำว่า “คุณภาพครูสู่คุณภาพผู้เรียน” ที่ครูเดือนใจเสนอ ทุกคนมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการเริ่มต้น และในวันต่อมาทุกคนก็ได้มีการลงนามคำรับรองการพัฒนาใน “วิชาการปณิธานเพื่อคุณภาพครูสู่คุณภาพผู้เรียน” ครั้งที่ 2 มีการถอดบทเรียนเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวិชาการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมเห็นความสำคัญในการทำงานเชิงยุทธศาสตร์มาก เห็นได้จากความพยายามของครูทุกคนที่จะทำความเข้าใจกับแผนยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนได้ทำไว้

เมื่อสองปีที่แล้ว ว่ามีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญของผู้นำทางวิชาการหรือไม่อย่างไร ครั้งที่ 3 สรุปแนวทางการพัฒนาตามปณิธานร่วมกันว่าให้มีการจับคู่กันศึกษา/วิเคราะห์และครั้งที่ 4 เป็นการนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่มต่อที่ประชุม ทุกวันพุธหลังเลิกเรียนตลอดการทดลองโปรแกรม ณ ห้องประชุมของโรงเรียน มีการจัดอาหารว่างไว้รับรองทุกครั้ง แต่ก็พบว่าทุกวันครูจะมานั่งทำงานกันโดยไม่ได้นัดหมาย คุณครูอภิญญาจึงต้องจัดหาอาหารเย็นมาร่วมรับประทานกันทุกวัน บางวันก็มีนักเรียน มีชุมชนนำอาหารพื้นบ้านธรรมดามาให้ที่ห้องประชุม แต่ทานแล้วก็เหมือนอาหารทิพย์เพราะดูทุกคนมีพลังใจดีแท้ การถอดบทเรียนอย่างไม่เป็นทางการจึงเกิดขึ้นทุกวันตลอดภาคเรียน

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 1. คำรับรองการปฏิบัติงานตามปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ 2. การฝึกกิจกรรมท้ายบทของเอกสารเสริมความรู้ 15 เล่ม ที่แต่ละคนบันทึกไว้ในอนุทินบันทึก “ผู้นำทางวิชาการ” ที่ผู้วิจัยมอบให้ 3. แผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการสถานศึกษา 4. แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการปฏิบัติ เอกสารทุกเล่มจนเสร็จทันตามกำหนดเวลาที่ได้นัดหมาย บรรลุวัตถุประสงค์โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ และมีการเผยแพร่ผลงานแก่คณะที่มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงานที่โรงเรียน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ประเมินเอกสารผลงานพบว่า อยู่ในระดับคุณภาพ 4

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

ตารางที่ 39 ผลการการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรมจากการพัฒนาโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านเนื้อหาโครงการ	3.16	0.61	ปานกลาง	4.52	0.51	มากที่สุด
การวางแผนพัฒนาวิชาการ	3.13	0.61	ปานกลาง	4.33	0.73	มาก
1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.18	0.60	ปานกลาง	4.27	0.79	มาก
2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.09	0.70	ปานกลาง	4.18	0.75	มาก
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	3.09	0.30	ปานกลาง	4.64	0.67	มากที่สุด
4. การตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.18	0.75	ปานกลาง	4.27	0.79	มาก
5. การสรุปผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง/พัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.09	0.70	ปานกลาง	4.27	0.65	มาก
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.14	0.58	ปานกลาง	4.57	0.49	มากที่สุด
6. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
7. หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
8. การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียนและชุมชน	3.00	0.77	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
9. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.18	0.75	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.15	.60	ปานกลาง	4.62	0.50	มากที่สุด
10. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้	3.27	0.65	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
11. การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ	3.27	0.79	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
13. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
14. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	3.09	0.70	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
15. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.18	0.75	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 39 ผลการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรมจากการพัฒนาโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
16. การจัดกิจกรรมเผชิญสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกทักษะกระบวนการคิดให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	2.91	0.54	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผล การเรียนรู้	3.24	0.55	ปานกลาง	4.70	0.47	มากที่สุด
17. การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
18. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
19. การกำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม	3.27	0.79	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
20. การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ	3.00	0.63	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
21. การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.18	0.40	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
22. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.20	0.57	ปานกลาง	4.64	0.46	มากที่สุด
23. การใช้แนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของครู	3.27	0.47	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
24. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการวิจัย ทั้งภายในสถานศึกษา	3.00	0.63	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
25. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.45	0.52	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
26. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	3.18	0.40	ปานกลาง	4.91	0.30	มากที่สุด
27. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการวิจัยภายนอกสถานศึกษา กับบุคคล หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.27	0.79	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
28. การส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลการวิจัย	3.00	0.63	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้						
29. การจัดแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.00	0.89	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
30. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์	2.82	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 39 ผลการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรมจากการพัฒนาโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
31. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด สถานประกอบการ	3.36	0.67	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
32. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	2.91	0.70	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
33. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบการให้บริการสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยใช้ ICT	3.18	0.75	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
34. การร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่นในการจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.09	0.70	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
35. การติดตามประเมินผลการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	2.82	0.75	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
การนิเทศการสอน	3.22	0.60	ปานกลาง	4.42	0.50	มาก
36. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการนิเทศการเรียนการสอน	3.27	0.65	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
37. การนิเทศงานวิชาการโดยครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วม	3.27	0.47	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
38. การนิเทศการเรียนการสอนกันเองภายในกลุ่ม	3.00	0.77	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
39. การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
40. การสร้างความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกันเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและนักเรียน	3.27	0.65	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.18	0.67	ปานกลาง	4.44	0.50	มาก
41. การจัดระบบโครงสร้างองค์การสอดคล้องกับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.27	0.79	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
42. การดำเนินการพัฒนาตามแผนและการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.18	0.76	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
43. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน	3.27	0.79	ปานกลาง	4.27	0.43	มาก
44. การรายงานผลการประกันคุณภาพภายในประจำปีแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
45. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.00	0.63	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก

ตารางที่ 39 ผลการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรมจากการพัฒนาโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านความเป็นมืออาชีพ	3.18	0.42	ปานกลาง	4.53	0.53	มากที่สุด
46. การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน	3.09	0.70	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
47. การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
48. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
49. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่	3.00	0.00	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
50. การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
รวม	3.17	0.61	ปานกลาง	4.53	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 39 สรุปผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีการเรียนรู้อีก่อนและหลังดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการเรียนรู้โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.17$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu=3.18$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=3.16$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ($\mu=3.18$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu=3.36$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu=3.27$) และการกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu=3.18$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ($\mu=3.16$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu=3.24$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu=3.22$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu=3.20$) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu=3.18$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu=3.16$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu=3.14$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu=3.13$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu=3.03$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.53$) เรียงตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu=4.53$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=4.52$)

ด้านความเป็นมืออาชีพ มีการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติงานชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu = 4.64$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu = 4.64$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu = 4.55$) การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu = 4.45$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu = 4.36$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.70$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 4.64$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 4.62$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.57$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.45$) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 4.44$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu = 4.42$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu = 4.33$)

ผลการทดสอบการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินจากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีการเรียนรู้ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้ดี โดยเฉพาะการพัฒนาในระหว่างปฏิบัติงาน จากการสะท้อนผลทุกครั้งของผู้ร่วมโปรแกรมที่จับคู่กันศึกษา พบว่ามีการช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยการร่วมกันศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นที่ศึกษาค้นคว้ามา และแต่ละคู่สามารถนำเสนอเป็น graphic review เป็นแผนผังความรู้ และเป็นสรุปความเรียงต่อที่ประชุมเพื่อการสะท้อนผล

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ประกอบด้วย (1) อนุทินบันทึก “ผู้นำทางวิชาการ” (2) แผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการสถานศึกษา (3) แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิชาการระดับสถานศึกษา ระดับช่วงชั้นและระดับชั้น พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง เห็นได้ชัดเจนจาก การฝึกกิจกรรมท้าทาย ที่แต่ละคนบันทึกไว้ในอนุทิน รวมทั้งเอกสารที่กล่าวมา ผลการประเมินอยู่ในระดับ 3 คือเนื้อหาสาระ หลักการ ที่สามารถชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบการตัดสินใจทางการบริหารจัดการงานวิชาการได้

1.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

ตารางที่ 40 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนา
ภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับการเปลี่ยนแปลง					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ	3.45	0.43	ปานกลาง	4.52	0.50	มากที่สุด
1. สถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์โครงการ	3.82	0.42	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
2. เป้าหมายของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจ สถานศึกษา	3.55	0.50	มาก	4.27	0.47	มาก
3. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแผน ยุทธศาสตร์และการวางแผนงานวิชาการ	3.45	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
4. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ ของชุมชน	3.00	0.00	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
5. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางใน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียน การสอน	3.18	0.40	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
6. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางใน การสนับสนุนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อการพัฒนา คุณภาพนักเรียน	3.82	0.40	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
7. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระบบการ วัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.45	0.52	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
8. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางการ นิเทศการเรียนการสอน	3.55	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
9. การดำเนินโครงการทำให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
10. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ	3.47	0.48	ปานกลาง	4.41	0.47	มาก
11. การจัดสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
12. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศทางวิชาการถูกต้อง เป็นปัจจุบัน	3.73	0.47	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
13. การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนา เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์	3.45	0.52	ปานกลาง	4.09	0.30	มาก
14. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการ พัฒนา	3.73	0.47	มาก	4.45	0.52	มาก
15. ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการ พัฒนา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
16. ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การพัฒนา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 40 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนา ภาวผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเปลี่ยนแปลง					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ	3.39	0.46	ปานกลาง	4.52	0.51	มากที่สุด
17. การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม	3.45	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
18. การจัดหาโอกาสและเวลาในการพัฒนาตนเองร่วมกันตลอดเวลา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
19. การสืบค้นเอกสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ	3.09	0.30	ปานกลาง	4.36	0.52	มาก
20. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น	3.73	0.47	มาก	4.45	0.52	มาก
21. ความเสียสละ ความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน	3.45	0.52	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
22. ความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดทั้งกิจกรรมอื่น ๆ	3.27	0.47	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
รวม	3.44	0.50	ปานกลาง	4.49	0.50	มาก

จากตารางที่ 40 สรุปผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.44$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ ($\mu= 3.47$)ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu= 3.45$) ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu= 3.39$) และรายละเอียดแต่ละด้านเป็นดังนี้

ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu= 3.47$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการถูกต้องเป็นปัจจุบัน ($\mu= 3.73$) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ($\mu= 3.73$) การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ ($\mu= 3.45$) ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu= 3.36$) การจัดสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา ($\mu= 3.27$) การจัดความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu= 3.27$)

ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu= 3.45$) และมีรายการที่มีผลการประเมินในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ สถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu=3.82$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางในการสนับสนุนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพ

นักเรียน ($\mu=3.82$) เป้าหมายของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถานศึกษา ($\mu=3.55$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางการนิเทศการเรียนการสอน ($\mu=3.55$)

ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu= 3.39$) และมีการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก 1 รายการคือ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น ($\mu= 3.73$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu= 4.49$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.52$) ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu= 4.52$) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.41$) และรายละเอียดแต่ละด้านเป็นดังนี้

ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.52$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และการวางแผนงานวิชาการ ($\mu=4.73$) สถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu= 4.64$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ($\mu= 4.64$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางการนิเทศการเรียนการสอน ($\mu= 4.64$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางในการสนับสนุนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ($\mu= 4.55$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน ($\mu= 4.55$)

ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.52$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การจัดหาโอกาสและเวลาในการพัฒนาตนเองร่วมกันตลอดเวลา ความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียนและการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดทั้งกิจกรรมอื่นๆ ($\mu=4.52$) การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu=4.45$) ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น ($\mu=4.45$) ความเสียสละความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนา ($\mu=4.45$) การสืบค้นเอกสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ ($\mu=4.36$)

ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ มีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา ในระดับมาก ($\mu= 4.41$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการถูกต้องเป็นปัจจุบัน($\mu= 4.64$) ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu= 4.64$) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ($\mu=4.45$) ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu= 4.36$) การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ ($\mu= 4.09$)

ผลการทดสอบการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินจากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการ พบว่าวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ครุมาปฏิบัติงานแต่เช้าและไม่จำกัดเวลาในการกลับ โดยไม่มีการออกกฎระเบียบใด ๆ มีความสมัครสมานสามัคคีที่จะทำงานเป็นทีมมีมากขึ้น มีการ

จัดการเรียนการสอนเป็นทีมที่เป็นช่วงชั้น มีการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นทีม มีการจัดพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่องด้วยคาราโอเกะในช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างครูอภิญญา ครูสุภาพร และครูโยธากานต์ ส่วนช่วงชั้นที่ 1 ก็มีการประเมินผลนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และจัดทำสื่อพัฒนาที่หลากหลาย ระหว่างครูเตือนใจ ครูพันพิเชษ ครูภาวิณี สิ่งเหล่านี้ล้วนไม่เคยปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมเลยก่อนหน้านี้

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ประกอบด้วย รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป คู่มือการปฏิบัติงานวิชาการมีความชัดเจนโดยเฉพาะ คำอธิบายลักษณะงานตามขอบข่ายทั้ง 8 งาน ที่สามารถนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาวิชาการ จากการวิเคราะห์พบว่า ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ 4 คือ มีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาวิชาการตามขอบข่ายทั้ง 8 งาน และผู้รับผิดชอบนำผลการปฏิบัติมาปรับปรุงพัฒนาแต่ละงานอย่างต่อเนื่องในระหว่างการดำเนินโครงการ

1.3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 41 ผลการประเมินด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านเนื้อหาโครงการ	3.28	0.58	ปานกลาง	4.52	0.48	มากที่สุด
- การวางแผนพัฒนาวิชาการ	3.13	0.55	ปานกลาง	4.36	0.52	
1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.18	0.60	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	2.91	0.30	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	2.91	0.54	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
4. การตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.45	0.69	ปานกลาง	4.27	0.65	มาก
5. การสรุปผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง/พัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.18	0.60	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
- การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.25	0.60	ปานกลาง	4.55	0.50	
6. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.00	0.45	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก

ตารางที่ 41 ผลการประเมินด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
7. หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.45	0.69	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
8. การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียนและชุมชน	3.18	0.60	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
9. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.36	0.67	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
- การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.45	0.69	ปานกลาง	4.55	0.50	
10. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้	3.55	0.52	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด
11. การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.55	0.93	มาก	4.45	0.52	มาก
12. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นการบูรณาการ	3.36	0.67	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
13. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตามหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.52	มากที่สุด
14. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	3.55	0.69	มาก	4.73	0.50	มากที่สุด
15. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.55	0.82	มาก	4.45	0.52	มาก
16. การจัดกิจกรรมเผชิญสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกทักษะกระบวนการคิดให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.36	0.67	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
- การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.21	0.56	ปานกลาง	4.47	0.49	มาก
17. การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.45	0.69	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
18. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา	3.36	0.67	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
19. การกำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม	3.36	0.67	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
20. การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ	3.82	0.40	มาก	4.36	0.50	มาก
21. การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.00	0.45	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก

ตารางที่ 41 ผลการประเมินด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างพันธมิตรร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
22. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการส่งเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.32	0.60	ปานกลาง	4.56	0.50	มาก
23. การใช้แนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของครู	3.09	0.60	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
24. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการวิจัยภายในสถานศึกษา	3.27	0.65	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
25. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.64	0.50	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด
26. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	3.45	0.52	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
27. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการวิจัย กับบุคคลหน่วยงานและสถาบันอื่นภายนอกสถานศึกษา	3.18	0.60	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
28. การส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลการวิจัย	3.27	0.65	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
- การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.22	0.60	ปานกลาง	4.44	4.48	มาก
29. การจัดแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.45	0.69	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
30. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
31. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด สถานประกอบการ	3.09	0.54	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
32. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.27	0.65	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
33. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบการให้บริการสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยใช้ ICT	3.09	0.54	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
34. การร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่นในการจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.27	0.70	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
35. การติดตามประเมินผลการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.27	0.65	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
- การนิเทศการเรียนการสอน	3.31	0.53	ปานกลาง	4.29	0.44	มาก

ตารางที่ 41 ผลการประเมินด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
36. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการนิเทศการเรียนการสอน	3.09	0.54	ปานกลาง	4.09	0.30	มาก
37. การนิเทศงานวิชาการโดยครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วม	3.45	0.52	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
38. การนิเทศการเรียนการสอนกันเองภายในกลุ่ม	3.18	0.60	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
39. การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
40. การสร้างความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกันเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและผู้เรียน	3.55	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
- การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.35	0.55	ปานกลาง	4.34	0.47	มาก
41. การจัดระบบโครงสร้างองค์การสอดคล้องกับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.45	0.52	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
42. การดำเนินการพัฒนางานตามแผนและการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.27	0.47	ปานกลาง	4.09	0.3	มาก
43. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	3.18	0.6	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
44. การรายงานผลการประกันคุณภาพภายในประจำปีแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.27	0.65	น้อย	4.45	0.52	มาก
45. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.55	0.52	มาก	4.45	0.52	มาก
ด้านความเป็นมืออาชีพ	3.16	0.66	ปานกลาง	4.55	0.54	มากที่สุด
46. การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน	3.27	0.90	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
47. การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติงานชำนาญโดยการสืบเสาะ	3.91	0.70	มาก	4.55	0.69	มากที่สุด
48. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	3.00	0.77	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
49. จัดสัมนาอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่	3.45	0.52	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
50. การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	3.18	0.40	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
รวม	3.27	0.61	ปานกลาง	4.46	0.51	มาก

จากตารางที่ 41 สรุปผลการประเมินการการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ เป็นดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.22$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu = 3.28$) ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 3.16$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่าการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.28$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.45$) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.35$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.32$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu = 3.31$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.25$) การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 3.21$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.22$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu = 3.13$)

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่าการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.16$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติงานชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu = 3.91$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu = 3.45$) การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu = 3.27$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu = 3.00$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu = 3.18$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่าการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$) เรียงตามลำดับแต่ละด้านคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 4.55$) ด้านเนื้อหาโปรแกรม 8 งาน ($\mu = 4.52$)

ด้านความเป็นมืออาชีพ มีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ ความตระหนักในบทบาท และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu = 4.73$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu = 4.64$) การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติงานชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu = 4.55$) การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu = 4.45$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu = 4.45$)

ด้านเนื้อหาโปรแกรม พบว่าการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 4.56$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 4.55$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.55$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.55$) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.47$) การพัฒนาระบบประกัน

คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 4.34$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu = 4.36$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu = 4.29$)

ผลการทดสอบการใช้ความรู้และทักษะใหม่ในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่ามีความสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินจากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการ พบว่าครูทุกคนมีการใช้ความรู้ เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด โดยส่วนมากวิจัยในลักษณะเป็นช่วงชั้น ในปัญหาเดียวกัน เช่นปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในช่วงชั้นที่ 1 ปัญหาการอ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่องในช่วงชั้นที่ 2 มีการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น แปลงเกษตร สหกรณ์ร้านค้า ธนาคารโรงเรียน ห้องสมุดชั้นเรียน ลานฝึกอาชีพกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จัดทุกบ่ายวันอังคาร มีการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ของโรงเรียน ภายใต้ชื่อ “one school one product: OSOP” และได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในการนำเสนอกิจกรรมจากเครือข่ายจากเครือข่าย ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการใช้ความรู้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านกีฬา โดยจัดฐานกีฬาตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนทุกบ่ายวันพุธที่กำหนดให้เป็น sport day จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นศูนย์ฝึกกีฬามินิมาราธอนนานาชาติของมหาวิทยาลัยขอนแก่น การจัดแหล่งเรียนรู้กับชุมชนด้านการเกษตรครบวงจร ภายใต้ชื่อ “ครอบครัวอาสา” ในการเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์สาธิตการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ และได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนยุวเกษตรกรดีเด่น จากสำนักงานปฏิรูปที่ดินกระทรวงเกษตร ผลงานที่กล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ความรู้และทักษะจากการพัฒนาตามโครงการ มากำหนดยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่าการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะใหม่อยู่ในระดับคุณภาพ 4 คือ ในการจัดทำผลงานที่ได้ส่งผลต่อการพัฒนางานวิชาการเพื่อการพัฒนาวิชาชีพที่ส่งผลต่อนักเรียน อย่างเชื่อมโยงต่อเนื่อง และเป็นระบบตั้งแต่การจัดทำ “วิชาการปณิธานเพื่อคุณภาพครูสู่คุณภาพผู้เรียน” ที่มีรายละเอียดในลักษณะที่เป็นพันธะสัญญาต่อกันที่จะร่วมพลังดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนา พื้นฐาน บทบาท และทักษะตามองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ อนึ่งบันทึก “ผู้นำทางวิชาการ” เป็นสิ่งยืนยันว่าแต่ละคนเกิดความรู้ (knowledge) เกิดความคิดที่จะนำความรู้ไปใช้ได้ (thinking process) เกิดทักษะหรือความชำนาญที่จะแก้ปัญหาได้อย่างฉลาด และสามารถประเมินผลตนเองได้ว่า ควรปรับปรุงหรือควรแก้ไขตนเองอย่างไร เกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้พื้นฐานทางวิชาการ การตระหนักและพัฒนามาบทบาททางวิชาการ และทักษะการพัฒนางานวิชาการเพื่อการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาดังที่ปรากฏในแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาวิชาการ ที่มีการวิเคราะห์ทั้งนโยบายยุทธศาสตร์และเป้าหมายระดับมหภาคทุกระดับ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนา (SWOT) ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสถานศึกษาและนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการ (operation plan) การปฏิบัติ (do) การตรวจสอบ (check) และการปรับปรุงแก้ไข (act)

1.4 สรุปผลการทดลองภาคสนามจริงโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ยึดรูปแบบการฝึกอบรม และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาเป็นหลัก โดย การสร้างปณิธานที่ประกอบด้วย เนื้อหา

รูปแบบ/วิธีการพัฒนา เป้าหมาย และระยะเวลาพัฒนา และลงนามรับรองการพัฒนาตาม “วิชาการปณิธาน เพื่อคุณภาพครูสู่คุณภาพผู้เรียน” ระหว่างผู้ร่วมโครงการทุกคน ผลการดำเนินโครงการ พบว่า

1.4.1 ผู้ร่วมโครงการมีปฏิภิกิริยาต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.39$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu= 4.48$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu= 4.39$) และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu= 4.27$)

1.4.2 ผู้ร่วมโครงการมีการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.53$) ตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu= 4.53$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu= 4.52$)

1.4.3 มีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.53$) ตามลำดับคือ คือด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.52$) ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu= 4.52$) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.41$)

1.4.4 มีการการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.53$) เรียงตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu= 4.55$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu= 4.52$)

1.5 สรุปประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

จากผลการประเมินการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้ทราบว่าประเด็นสำคัญที่จะนำไปปรับปรุงโครงการ สร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาตามโปรแกรม โดยนำผลการประเมินแต่ละประเภท ที่มีผลการประเมินหลังการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ไปปรับปรุง ซึ่งโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ มีผลการประเมินที่ต้องนำมาปรับปรุงโครงการ ที่อยู่ในระดับมากเพียง 2 ประเภท คือ ผลการประเมินปฏิภิกิริยา และผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการในสถานศึกษา แต่ละประเภทมีรายการที่ต้องปรับปรุงตามลำดับดังนี้

1.5.1 ประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการที่ได้จากผลการประเมินปฏิภิกิริยาของผู้ร่วมโครงการที่อยู่ในระดับมาก ($\mu= 4.39$) มีประเด็นการปรับปรุง 3 ด้าน ตามลำดับก่อนหลังดังนี้

(1) ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\mu= 4.27$) และรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu= 4.09$) ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โต๊ะ-เก้าอี้เหมาะสม ($\mu= 4.18$) ความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\mu= 4.27$) การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน ($\mu= 4.27$)

(2) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ($\mu= 4.37$) และรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนพื้นฐานความรู้ บทบาทและทักษะของผู้นำทางวิชาการ ($\mu= 4.18$) มีการกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน ($\mu= 4.18$) ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนาตามโครงการ ($\mu= 4.27$) ผู้นำโครงการมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu= 4.27$) การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนา ($\mu= 4.29$) การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา ($\mu= 4.36$) มีการนิเทศ

ติดตาม ตรวจสอบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ($\mu = 4.45$) ผู้นำโครงการมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตามโครงการ ($\mu = 4.45$)

(3) ด้านเนื้อหาโครงการที่มีผลการประเมินในระดับมาก ($\mu = 4.47$) และรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่างการทำงานที่มีความเป็นไปได้ ($\mu = 4.18$) กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านพื้นฐานความรู้ บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์ ($\mu = 4.27$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา ($\mu = 4.27$) วัตถุประสงค์โครงการสื่อความหมายให้เห็นรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนา ($\mu = 4.45$)

1.5.2 ประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการที่ได้จากการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$) มีประเด็นการปรับปรุงด้านเดียวคือ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรมีผลการประเมินในระดับมาก ($\mu = 4.41$) และรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับความสำคัญก่อนหลังคือ การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ ($\mu = 4.09$) การจัดสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา ($\mu = 4.27$) ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu = 4.36$) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ($\mu = 4.45$)

2. การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนามจริง โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย

โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย เริ่มดำเนินการวันที่ 27 มิถุนายน 2552 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2552 รวมระยะเวลาในการพัฒนา 35 วัน โดยในวันแรก คือ วันเสาร์ที่ 27 มิถุนายน ดำเนินการ ณ ห้องประชุมโรงเรียนพงษ์วิบูลย์ 2 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ตลอดทั้งเนื้อหาความรู้เบื้องต้นการจัดตั้งศูนย์ และแนะนำเอกสารเสริมความรู้ ประกอบโปรแกรมเล่มที่ 16 ชื่อ “การรวมพลังจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย” โดยนำเสนอเป็น power point และจัดทำเอกสารคำบรรยายประกอบการนำเสนอมอบให้ผู้ร่วมโปรแกรมได้ศึกษาและจดบันทึกลงในเอกสารในขณะการนำเสนอด้วย ก่อนการให้ความรู้เบื้องต้นมีการประเมินผลผู้ร่วมโปรแกรมทุกคนก่อนพัฒนาตามโครงการ ซึ่งถือเป็นการประเมินโปรแกรมระยะที่ 2 ที่ประกอบด้วย การประเมินปฏิกิริยาผู้ร่วมโปรแกรม การประเมินการเรียนรู้ผู้ร่วมโปรแกรม การประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา การประเมินการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการตามโครงการ

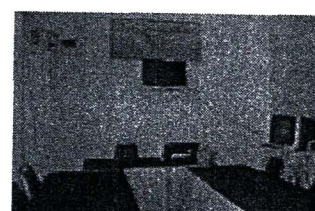
การดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยในระหว่างการทำงาน มีวัตถุประสงค์โครงการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีการพัฒนาตนเอง จากการเรียนรู้ด้วยการสืบค้นและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน ที่เป็นการต่อยอดความรู้และทักษะจากการปฏิบัติที่ได้รับจากโครงการสร้างพันธมิตรร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ดำเนินการมาก่อนหน้า ซึ่งผู้ร่วมโปรแกรมทุกกลุ่ม ได้จัดทำแผนปฏิบัติการทั้ง 8 ด้านไว้แล้ว การจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย จึงเป็นการส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มพัฒนาตนเองจากการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการ ใน 8 งานนั่นเอง กิจกรรมสำคัญในการดำเนินโครงการหลังการให้ความรู้เบื้องต้น ได้กำหนดไว้ในโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย (2) ที่ออกแบบโดย Log Frame ในตารางที่ 23 แล้ว ที่ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังนี้

2.1 การกำหนดคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย

คุณลักษณะของศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย เกิดจากการสะท้อนผลร่วมกันของผู้ร่วมโปรแกรมทุกคนระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน ถึงวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 รวม 4 ครั้ง โดยเชิญนายดำรง พิมพ์จันทร์กุล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 และคณะ เข้าร่วมรับฟังข้อสรุป และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ในสถานศึกษา ได้ข้อสรุปร่วมกัน เกี่ยวกับคุณลักษณะของศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย และ ที่สนับสนุนรูปแบบการพัฒนาที่เน้นการสืบค้น และการวิจัยปฏิบัติการงานวิชาการทั้ง 8 ขอบข่าย ที่เป็นไปตามความต้องการของผู้ร่วมโปรแกรมทุกคน ที่ประกอบด้วย 1) ระบบการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต 2) ระบบการสืบค้นที่เป็นเอกสาร ตำรา งานวิจัย 3) สื่อ และทัศนูปกรณ์ 4) การจัดสถานที่บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ระบบการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย

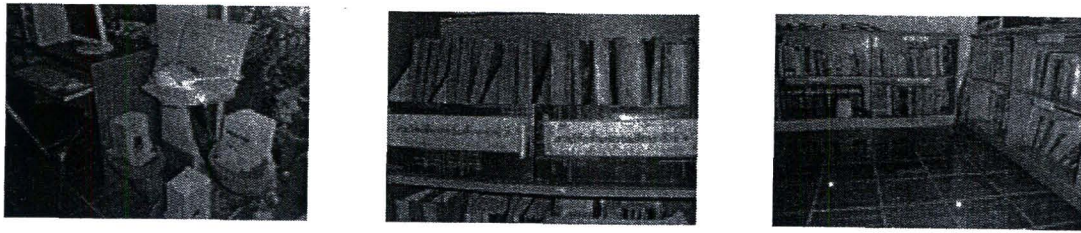
- (1) คอมพิวเตอร์ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 2 MB. จำนวน 3 ชุด
- (2) เครื่องพิมพ์เอกสารพร้อมถ่ายและสแกนภาพ จำนวน 3 ชุด
- (3) วัสดุสำนักงาน เช่น กระดาษปกลี กระดาษพิมพ์งาน ที่เย็บกระดาษ สันปก เอกสาร กระดาษขาว แฟ้มเอกสาร ตามความจำเป็นในการใช้งาน

ภาพที่ 35 การติดตั้งแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ระบบการสืบค้นที่เป็นเอกสาร ตำรา งานวิจัย ประกอบด้วย

- (1) เอกสารประกอบการพัฒนาตามโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย เล่มที่ 16 และเอกสาร ประกอบการพัฒนาตามโครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาวิชาการ เล่มที่ 1-15 และเอกสารประกอบการพัฒนาตามโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการและการวิจัย เล่มที่ 17 จำนวน 5 ชุด (เฉลี่ยกลุ่มละ 1 ชุด)
- (2) สำเนาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน จำแนกเป็นระดับชั้น ตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- (3) เอกสารตำรา เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับ ขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน และเอกสารเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการ และทักษะทางวิชาการ

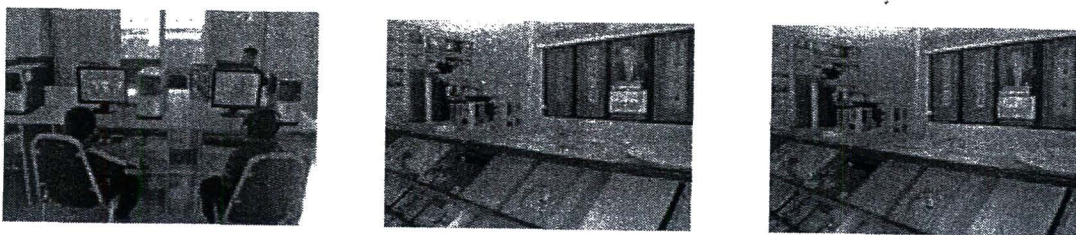

ภาพที่ 36 แหล่งสืบค้นเอกสารประกอบโครงการ ดำรงงานวิจัย โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.3 สื่อและทัศนูปกรณ์

(1) ชุดการสอน แผ่นภาพ และแผนภูมิประกอบการเรียนการสอน ภาพพลิก บัตรคำ สื่อพัฒนาทักษะการคิด สื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วัสดุทัศนต่าง ๆ ให้ครูทุกคนสามารถนำไปใช้ระหว่างการพัฒนาตามโครงการ ของโปรแกรมอย่างเพียงพอ และเหมาะสม

(2) สื่อทัศนูปกรณ์ ประกอบด้วยเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องเล่นดีวีดี โทรทัศน์ วิทยุเทป เครื่องเล่นซีดี และแผ่นซีดี รวมทั้งสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับบริการ ให้ครูทุกคนสามารถนำไปใช้ระหว่างการพัฒนาตามโครงการ ของโปรแกรมอย่างเพียงพอ และเหมาะสม เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องห้องปฏิบัติการ จึงมีการติดตั้งไว้ในห้องเรียนทุกห้องคือ เครื่องเล่นดีวีดี โทรทัศน์ วิทยุเทป เครื่องเล่นซีดี และแผ่นซีดี ส่วนสื่อการเรียนอื่น ๆ เก็บไว้ในห้องเรียนตามที่แต่ละบุคคลรับผิดชอบ เช่น สื่อภาษาไทย รวบรวมไว้ในที่ห้องเรียนชั้น ป.1 สื่อการงานอาชีพและเทคโนโลยี รวบรวมไว้ในที่ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ สื่อวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ รวบรวมไว้ในที่ห้องเรียนชั้น ป.5 สื่อสุขศึกษาพลศึกษารวบรวมไว้ในที่ห้องเรียนที่ชั้น ป.6 และสื่อด้านศิลปะ รวบรวมไว้ในที่ห้องเรียนชั้น ป.5 โดยครูผู้รับผิดชอบจะจัดทำทะเบียนคุม ทะเบียนการยืม-คืน และการดูแลรักษา นอกจากนี้ยังจัดมุมรักการอ่านไว้ในที่ห้องเรียนทุกห้อง โดยจัดอบรมนักเรียนให้ทำหน้าที่บรรณารักษ์น้อยประจำชั้นเรียนเพื่อเป็นผู้ให้บริการนักเรียนในชั้นเรียน

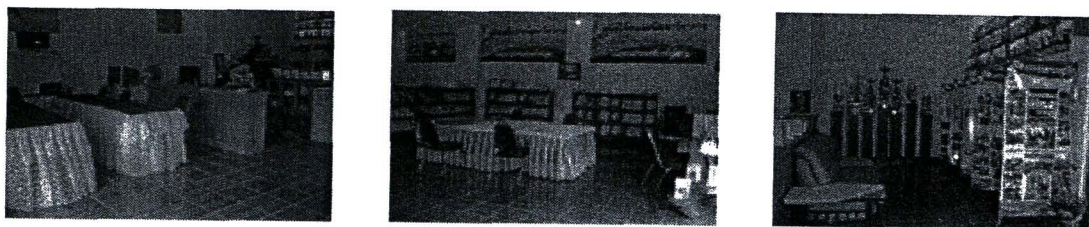

ภาพที่ 37 สื่อและทัศนูปกรณ์ และมุมรักการอ่านที่จัดมุมบริการในชั้นเรียน

2.1.3 การจัดสถานที่บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อรูปแบบการพัฒนาที่ส่งเสริมการสืบค้น และการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วย

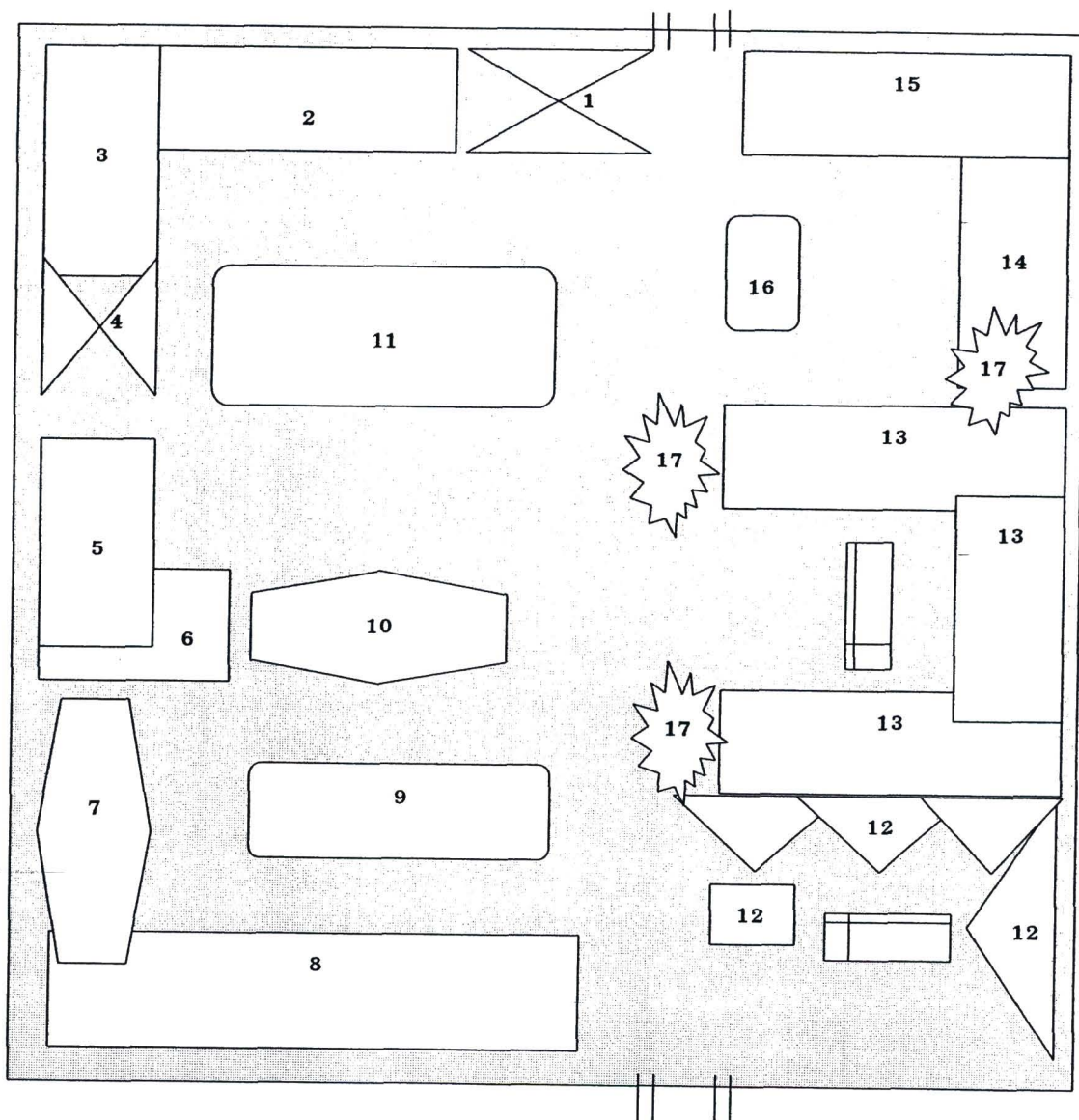
- (1) ห้องประชุมรวม ของผู้ร่วมโปรแกรม ขนาด 20 คน
- (2) มุมพบปะเสวนาเพื่อการสืบค้นและการวิจัย ขนาด 12 คน

(3) มุมศึกษาค้นคว้าย่อยรายบุคคลมุมศึกษาค้นคว้าย่อยรายบุคคล และมุมพักผ่อนเสนา/อาหารว่าง

ภาพที่ 38 การจัดสถานที่บรรยากาศและสภาพแวดล้อม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณลักษณะของศูนย์ดังที่กล่าวมาข้างต้นมีรูปแบบการจัดแผนผังดังภาพ ที่ 39

1 = คอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้น	7 = ผลงานนักเรียนจากการพัฒนาครู	13 = สื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอน
2 = ชั้วนางเอกสารเสริมความรู้ โปรแกรม	8 = เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	14 = สื่อ/นวัตกรรมการประกันคุณภาพ ภายใน
3 = เอกสารวิชาการ	9 = ที่ประชุมกลุ่มย่อย 2-10 คน	15 = สื่อ/นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการคิด
4 = จอนำเสนองาน ระหว่างการ สะท้อนผล	10 = ผลงานวิจัย/นวัตกรรมระหว่าง พัฒนา	16 = มุมศึกษาค้นคว้าย่อยรายบุคคล
5 = เอกสารงานวิจัย	11 = ที่ประชุมกลุ่มใหญ่ 20 คน	17 = สวนหย่อม
6 = ตำราทางวิชาการอื่น	12 = มุมพักผ่อนเสวนา/อาหารว่าง	18 = สวนหย่อม

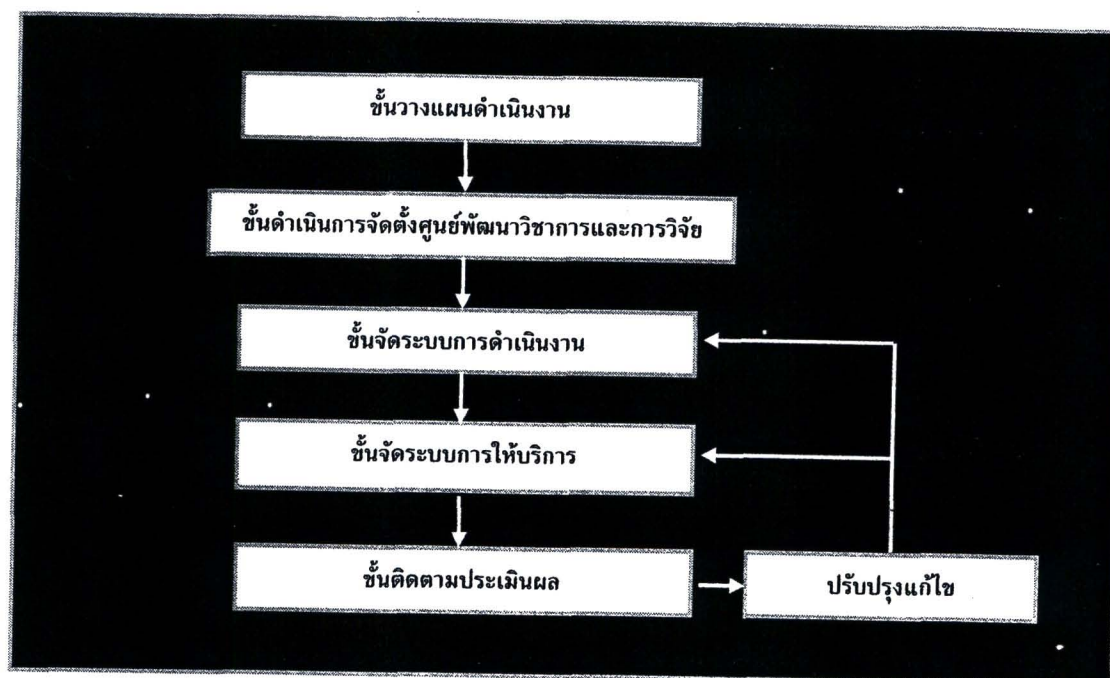
ภาพที่ 39 แผนผังศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

2.2 กิจกรรมบทบาทในการจัดตั้งและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย

การจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ตามโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง จากการเรียนรู้ด้วยการสืบค้นและการทำวิจัยปฏิบัติการ ในการพัฒนางานวิชาการตามข้อบ่งชี้ที่สำคัญ 8 งาน คือ 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน 4) การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 5) การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการสอน 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ในการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และที่ศูนย์จะมีสัญลักษณ์ดังที่กำหนดไว้ เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับภาวะความพร้อม และการบริหารจัดการศูนย์ นั้นหมายถึงบุคลากรทุกคนต้องรวมพลังกัน เพื่อช่วยเหลือกันอย่างมีระบบ ทั้งการจัดตั้ง และการบริหารจัดการดังนี้

2.2.1 บทบาทในการระดมทรัพยากรจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย หลังจากที่ผู้ร่วมโครงการทุกคนได้ระดมความคิดเห็นในการกำหนดคุณลักษณะศูนย์แล้ว จึงได้วางแผนในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดตั้งจากทุนทรัพย์ส่วนตัวตามกำลังความสามารถ รวมเป็นเงินจำนวน 4,600 บาท และได้รับบริจาคจากชุมชนคือ นางหนูเทพ พันธโคตร จำนวน 12,000 บาท ส่วนที่เหลือผู้ร่วมโครงการทุกคนเห็นชอบให้ใช้เงินงบประมาณจาก เงินอุดหนุนการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยนายสุริยนต์ วัฒนาภักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้สนับสนุนงบประมาณในการปูกระเบื้องที่ทำการศูนย์ จำนวน 25,000 บาท

2.2.2 บทบาทการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย จะเห็นว่าศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยตามโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่บนมโนคติของการเรียนรู้ และมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการ คือ 1) ระบบการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต 2) ระบบการสืบค้นที่เป็นเอกสาร ตำรา งานวิจัย 3) การจัดสถานที่บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อรูปแบบการพัฒนาที่ส่งเสริมการสืบค้น และการวิจัยปฏิบัติการ ในการบริหารจัดการดังกล่าวมีขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้ง 5 ขั้นตอนคือ ขั้นวางแผนดำเนินการ ขั้นดำเนินการจัดตั้ง ขั้นจัดระบบการดำเนินงาน ขั้นจัดระบบการให้บริการ ขั้นติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ดังภาพที่ 40 แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 40 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย
โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ขั้นตอนวางแผนดำเนินงาน การวางแผนดำเนินงานจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรผู้ร่วมโปรแกรมทุกคน เนื่องจากศูนย์ดังกล่าวเป็นการส่งเสริมการพัฒนาวิชาการ ที่เน้นรูปแบบการพัฒนาจากการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการ อันเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากการสร้างพันธมิตรร่วมพัฒนาวิชาการ เพื่อให้ทุกฝ่ายดังกล่าวเข้าใจถึงแนวคิดและหลักการ ตลอดจนความสำคัญของศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ผู้วิจัยจึงทำการแจ้งวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง พร้อมทั้งให้ผู้ร่วมโปรแกรมทุกคนระดมสมองกันกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงเสนอโครงการเพื่ออนุมัติงบประมาณดำเนินการจัดตั้งจากเงินอุดหนุนการศึกษา เป็นจำนวนเงิน 48,000 บาท (สี่หมื่นแปดพันบาทถ้วน) กรอบการใช้งบประมาณเป็นหมวดค่าวัสดุและครุภัณฑ์ และหมวดค่าใช้สอย ซึ่งมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายปรากฏในโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย

(2) ขั้นตอนการจัดตั้ง การดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ตามรูปแบบที่กำหนด ความจำเป็นอันดับแรกของขั้นตอนนี้ คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ให้บรรลุเป้าหมาย โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการของศูนย์วิชาการโรงเรียน ชั้น 2 ชุด คือ คณะกรรมการอำนวยการ จำนวน 8 คน มีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำ และส่งเสริมสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายในการจัดตั้งศูนย์ คณะกรรมการชุดที่ 2 คือ คณะกรรมการดำเนินงาน มีบทบาทในการเป็นคณะทำงานจำนวน 11 คน มีรายละเอียดดังนี้

(2.1) คณะกรรมการที่ปรึกษา มีหน้าที่ ให้คำปรึกษาการและส่งเสริมสนับสนุนดำเนินงาน ตลอดทั้งนี้เทศ ติดตามผลการดำเนินงาน ของคณะกรรมการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย คณะกรรมการประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผนงานวิชาการ
- 4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้

- 6) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 8) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 9) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศการเรียนการสอน
- 10) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและ

มาตรฐานการศึกษา

(2.2) คณะกรรมการดำเนินงาน มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และเป็นแกนนำความก้าวหน้าในการพัฒนางานวิชาการตามขอบข่ายที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) คณะกรรมการวางแผนงานวิชาการ
- 2) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) คณะกรรมการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดการเรียน

การสอน

- 4) คณะกรรมการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
- 5) คณะกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 6) คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 7) คณะกรรมการนิเทศการสอน
- 8) คณะกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและ

มาตรฐานการศึกษา

(3) จัดระบบการดำเนินงาน หลังจากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแล้ว คณะกรรมการทุกคณะได้ร่วมกันจัดระบบเพื่อให้ศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงแบ่งสัดส่วนพื้นที่ภายในศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยเป็นดังนี้

(3.1) มุมห้องสมุด จัดประเภทหนังสือ โดยคณะกรรมการแต่ละชุดเป็นผู้พิจารณาจัดหาและ จัดทำเลขเรียกหมู่หนังสือทั้ง 8 หมวดหมู่ คือ หมวด 001-008 ตามลำดับคือ หมวดหมู่การวางแผนงานวิชาการ หมวดหมู่การพัฒนาหลักสูตร หมวดหมู่การพัฒนาการเรียนรู้อและการจัดการเรียนการสอน หมวดหมู่วัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน หมวดหมู่การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมวดหมู่การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมวดหมู่การนิเทศการเรียนการสอน หมวดหมู่พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(3.2) มุมสื่อทัศนูปกรณ์ จัดรวบรวมเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์สำเนาเอกสาร เครื่องเล่นวีซีดี โทรศัพท์ วิทยุแทป วีดิทัศน์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไว้บริการในมุมนี้

(3.3) ห้องสื่อวัสดุอุปกรณ์ โดยจัดรวบรวมและทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระต่าง ๆ เช่น ชุดการสอน แผ่นภาพ และแผนภูมิประกอบการเรียนการสอน ภาพฟลิค บัตรคำ สื่อพัฒนาทักษะการคิด สื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ครูทุกคนสามารถนำไปใช้ระหว่างพัฒนาตามโปรแกรมอย่างเพียงพอ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ จึงได้จัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ไว้ตามชั้นเรียนให้ครูแต่ละคนเบิกจ่ายออกจากทะเบียนคุมและเก็บรักษาไว้ในชั้นเรียนที่รับผิดชอบ

(4) ชั้นจัดระบบการให้บริการ การบริการ นับเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย การจัดระบบบริการในศูนย์จึงต้องคำนึงถึงความสะดวกและรวดเร็ว ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ถูกต้องและรัดกุม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือและจิตสำนึกที่ดี และการปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงร่วมกันของบุคลากรทุกคน ในความต้องการการยืม การคืน การสืบค้น เอกสารเสริมความรู้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ เอกสารทางวิชาการอื่นๆ และสิ่งพิมพ์ ตลอดจนทั้งสื่อการสอน ตลอดจนการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การจัดบริการในส่วนต่างๆ ของศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย มีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

(4.1) การจัดระบบการให้บริการยืม-คืน ศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ถือเป็นศูนย์กลางของการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเองของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยหนังสือเอกสารเสริมความรู้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ เอกสารทางวิชาการและงานวิจัย และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ตลอดทั้งสื่อการสอนทั่วไป การจัดระบบการให้บริการภายในศูนย์ ประกอบด้วย 1) การยืมกำหนดยืมได้ 1 สัปดาห์ ยืมได้ไม่เกินครั้งละ 4 เล่ม 2) การยืมแผนการจัดการเรียนรู้/คู่มือครู ไม่กำหนดระยะเวลาในการยืม ส่วนใหญ่จะยืมได้ไม่เกิน 4 สัปดาห์ 3) บริการยืมหนังสืออ้างอิง ที่เป็นหนังสือที่หายากและราคาสูงสามารถยืมได้ไม่เกิน 3 วัน แต่ไม่จำกัดจำนวนเล่มที่ยืม แต่มีข้อตกลงว่าหากเกิดการสูญหายหรือชำรุดเสียหาย ผู้ยืมต้องรับผิดชอบในการซื้อคืนหรือปรับตามราคาหนังสือ 4) การคืนหนังสือทุกประเภทต้องได้รับการลงทะเบียนรับคืนและลงลายมือชื่อจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

(4.2) การจัดระบบการให้บริการการสืบค้น ช่วงเวลาในการให้บริการการสืบค้นในศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยมีเวลาในการให้บริการดังนี้ 1) บริการสืบค้นทุกประเภท ตั้งแต่เวลา 06.00 น. เป็นต้นไป ไม่เว้นวันหยุดราชการ 2) กรณีใช้ห้องสืบค้นรวมเพื่อการประชุมสัมมนากลุ่มย่อยโปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ล่วงหน้า 1 วัน 3) กรณีต้องการรับบริการเอกสาร งานวิจัยอื่น ๆ ที่ไม่มีให้บริการในศูนย์ โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ล่วงหน้า 2 วัน 4) หากมีข้อจำกัดในการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และต้องการรับบริการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ กรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

(4.3) การจัดระบบการให้บริการสื่อทัศนูปกรณ์ ศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยเป็นที่ยอมรับของสื่อทัศนูปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องเล่นดีวีดี โทรศัพท์ วีดีทัศน์ต่าง ๆ และห้องประชุม การจัดบริการทุกประเภทภายในศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยในสถานศึกษาดังที่กล่าวมาข้างต้น เจ้าหน้าที่ได้จัดทำทะเบียนให้บริการเป็นลายลักษณ์อักษร และยังจัดทำสถิติการให้บริการไว้ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์หรือไม่ อย่างไร เพื่อดำเนินงานศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(5) ขั้นตอนการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล จะทำให้ทราบความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยในสถานศึกษา ซึ่งการติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา จะติดตามการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยทั้ง 8 กลุ่ม โดยใช้หลักของการนิเทศภายใน ตามปฏิทินที่คณะดำเนินงานร่วมกันกำหนดไว้ แล้วสรุปให้คณะทำงานศูนย์ ได้ทราบเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย

การดำเนินงานจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยในสถานศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์ สามารถดำเนินงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ และสอดคล้องกับการปฏิบัติภารกิจตามโครงสร้างการกระจายอำนาจด้านวิชาการ รวมระยะเวลาในการดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย จากวันเสาร์ที่ 27 มิถุนายน 2552 ถึง วันศุกร์ที่ 31 กรกฎาคม 2552 โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ รวม 35 วัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม การเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ จากการใช้แบบสอบถาม การถอดบทเรียนจากการสะท้อนผล และการวิเคราะห์เอกสาร เป็นต้น

2.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 42 ผลการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับปฏิกิริยา					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านเนื้อหาโครงการ	3.29	0.57	ปานกลาง	4.40	0.54	มาก
1. ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ	3.73	0.47	มาก	4.82	0.60	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์โครงการสื่อความหมายให้เห็นรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
3. วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.27	0.47	ปานกลาง	3.91	0.54	มาก
4. ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่างปฏิบัติงานที่มีความเป็นไปได้	3.18	0.75	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
5. ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.36	0.81	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
6. กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้พื้นฐาน บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
7. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา	3.09	0.54	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก

ตารางที่ 42 ผลการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับปฏิกิริยา					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
8. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม	3.00	0.45	ปานกลาง	4.27	0.65	มาก
9. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง	3.36	0.67	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ	3.32	0.55		4.33	0.56	มาก
10. มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง	3.55	0.52	มาก	4.27	0.65	มาก
11. การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามโครงการ	3.27	0.47	ปานกลาง	4.09	0.54	มาก
12. ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนามตามโครงการ	3.45	0.69	ปานกลาง	4.36	0.67	มาก
13. การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา	3.27	0.65	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
14. รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนความรู้ บทบาทและทักษะของผู้นำทางวิชาการ	3.09	0.30	ปานกลาง	4.09	0.30	มาก
15. การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนา	3.27	0.90	ปานกลาง	3.91	0.30	มาก
16. มีการกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน	3.55	0.52	มาก	4.36	0.50	มาก
17. มีแหล่งค้นคว้าหลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่หลากหลาย	3.00	0.45	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
18. มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
19. ผู้ร่วมโปรแกรมจัดสรรเวลาเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตามโครงการทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ	3.27	0.79	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
20. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตามโครงการ	3.18	0.40	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
21. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ	3.18	0.40	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
22. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ	3.55	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 42 ผลการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับปฏิกิริยา					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
23. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ	3.55	0.52	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ	3.22	0.53	ปานกลาง	4.53	0.52	มากที่สุด
24. ความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.09	0.30	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
25. สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม	3.09	0.83	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
26. การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน	2.91	0.30	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
27. ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โຕะ-เก้าอี้เหมาะสม	3.45	0.69	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
28. การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา	3.55	0.52	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
รวม	3.30	0.58	ปานกลาง	4.39	0.54	มาก

จากตารางที่ 42 ปฏิกริยาต่อโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีปฏิกริยาต่อโครงการก่อนและหลังดำเนินโครงการดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่ามีปฏิกริยาต่อโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.30$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu=3.32$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=3.29$) และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu=3.22$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่ามีปฏิกริยาต่อโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.32$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง ($\mu=3.55$) มีการกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน ($\mu=3.55$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ ($\mu=3.55$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu=3.55$) ส่วนรายการที่มีปฏิกริยาในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือผู้ร่วมโปรแกรมสนใจเข้ารับการพัฒนาตามโครงการ ($\mu= 3.45$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีปฏิกริยาต่อโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.29$) มีรายการที่มีปฏิกริยาในระดับมาก 1 รายการ คือ ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ ($\mu= 3.73$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรกคือ ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ($\mu=3.36$) กิจกรรม

โครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้พื้นฐาน บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์ ($\mu=3.36$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง ($\mu=3.36$)

ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.22$) มีรายการที่มีปฏิริยาสูงสุดอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือการบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu=3.55$) และอยู่ในระดับปานกลางเรียงจากมากไปน้อย 3 รายการคือ การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน ($\mu=3.36$) การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu=3.36$) สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu=3.18$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่าปฏิริยาโดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.39$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu=4.53$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=4.40$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu=4.33$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.53$) มีรายการที่มีปฏิริยาในระดับมากที่สุด 2 รายการ คือ การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน ($\mu=4.64$) การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu=4.64$) ในระดับมาก 2 รายการ เรียงตามลำดับคือ สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu=4.45$) ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โต๊ะ-เก้าอี้เหมาะสม ($\mu=4.45$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) มีรายการที่มีปฏิริยาในระดับมากที่สุด 3 รายการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ ($\mu=4.82$) กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้พื้นฐาน บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์ ($\mu=4.55$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง ($\mu=4.55$)

ด้านกระบวนการดำเนินโครงการพบว่าอยู่ในระดับมากพบว่ามีอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) มีรายการที่มีปฏิริยามากที่สุดคือ ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu=4.64$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ ($\mu=4.55$)

ผลการทดสอบปฏิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินปฏิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม จากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย พบว่า ผู้ร่วมโปรแกรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่มีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน และการให้บริการอาหารว่าง อาหารกลางวัน และอาหารเย็น เป็นไปอย่างสม่ำเสมอตามอัตราของสถานศึกษา ทุกคนมีความสุขกับ “การกินไปด้วย ทำงานไปด้วย คุยไปด้วย” ภาพการจับภาพหน้าจอคอมพิวเตอร์ จึงเป็นภาพชินตา ในระหว่างจัดตั้งศูนย์ เพราะเป็นการทดสอบประสิทธิภาพการให้บริการด้านการสืบค้นศูนย์ไปด้วย

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ที่ประกอบด้วย คู่มือการจัดตั้งและการดำเนินงานศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยสถานศึกษา แบบบันทึกการใช้และการปรับปรุงศูนย์ฯ อนุทินบันทึก “ผู้นำทางวิชาการ” ผลงานวิจัย/นวัตกรรมอื่นๆ ล้วนบ่งบอกถึง

ปฏิริยาเชิงบวก ที่แสดงให้เห็นถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจ จนสามารถดำเนินกิจกรรมของโครงการเสร็จทันตาม กำหนดเวลาที่จำกัดจนบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และมีการนำเสนอเผยแพร่ผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ

2.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโครงการจัดตั้งศูนย์ พัฒนาศึกษาและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 43 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาศึกษาและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านเนื้อหาโครงการ	3.29	0.57	ปานกลาง	4.56	0.54	มาก
- การวางแผนพัฒนาวิชาการ	3.09	0.59	ปานกลาง	4.50	0.50	มากที่สุด
1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	2.91	0.54	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.09	0.70	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	2.91	0.30	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
4. การตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.27	0.79	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
5. การสรุปผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง/พัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.27	0.65	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
- การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.27	0.50	ปานกลาง	4.45	0.53	
6. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
7. หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.18	0.40	ปานกลาง	4.55	0.69	มากที่สุด
8. การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียนและชุมชน	3.18	0.60	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
9. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
- การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.19	0.46	ปานกลาง	4.60	0.49	มากที่สุด
10. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 43 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
11. การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิบัติการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ	3.27	0.65	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
13. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.00	0.45	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
14. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	3.09	0.54	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
15. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.36	0.67	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
16. การจัดกิจกรรมเผชิญสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.27	0.47	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
- การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.29	0.61	ปานกลาง	4.56	0.50	มากที่สุด
17. การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.27	0.65	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
18. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา	3.18	0.75	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
19. การกำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม	3.36	0.67	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
20. การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ	3.18	0.60	ปานกลาง	4.36	0.50	
21. การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
22. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.45	0.52	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.18	0.52	ปานกลาง	4.65	0.47	มากที่สุด
23. การใช้แนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของครู	3.18	0.60	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
24. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการวิจัย ทั้งภายในสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
25. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.00	0.45	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 43 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
26. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	3.27	0.65	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
27. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการวิจัยกับบุคคล หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.00	0.45	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
28. การส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลการวิจัยการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.36	0.50	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
- การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.18	0.48	ปานกลาง	4.56	0.50	มากที่สุด
29. การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.18	0.60	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
30. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์	3.00	0.45	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
31. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด สถานประกอบการ	3.09	0.54	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
32. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.18	0.40	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
33. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบการให้บริการสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยใช้ ICT	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.69	มาก
34. การร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นในการจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
35. การติดตามประเมินผลการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.91	0.30	มากที่สุด
- การนิเทศการสอน	3.27	0.55	ปานกลาง	4.47	0.52	มาก
36. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการนิเทศการเรียนการสอน	3.55	0.69	มาก	4.36	0.50	มาก
37. การนิเทศงานวิชาการโดยครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วม	3.09	0.54	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
38. การนิเทศการเรียนการสอนกันเองภายในกลุ่ม	3.09	0.54	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
39. การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
40. การสร้างความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและนักเรียน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก

ตารางที่ 43 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
- การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.33	0.60	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด
41. การจัดระบบโครงสร้างองค์การสอดคล้องกับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.45	0.69	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
42. การดำเนินการพัฒนางานตามแผนและการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.18	0.60	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
43. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	3.45	0.82	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
44. การรายงานผลการประกันคุณภาพภายในประจำปีแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
45. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.91	0.30	มากที่สุด
ด้านความเป็นมืออาชีพ	3.29	0.70	ปานกลาง	4.71	0.47	มากที่สุด
46. การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน	3.36	0.81	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
47. การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ	3.18	0.60	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
48. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	3.36	0.81	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
49. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่	3.18	0.60	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
50. การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	3.36	0.67	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
รวม	3.23	0.56	ปานกลาง	4.63	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 43 สรุปผลการประเมินการเรียนรู้และทักษะใหม่ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีการเรียนรู้และทักษะใหม่ก่อนและหลังดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการเรียนรู้โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.23$) คือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu=3.29$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=3.22$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความเป็นมืออาชีพ มีการเรียนรู้ทุกรายการในระดับปานกลาง ($\mu=3.29$) ($\mu=3.29$) เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับคือการส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu=3.36$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu=3.36$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu=3.36$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ($\mu=3.22$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu= 3.33$) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu=3.29$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu=3.27$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu= 3.27$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu=3.18$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu=3.19$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu=3.18$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu=3.09$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.63$) ตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu= 4.71$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu= 4.56$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการเรียนรู้ทุกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.71$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu= 4.82$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu= 4.73$) การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu= 4.73$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu= 4.73$) การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu= 4.55$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.56$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu= 4.69$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu= 4.65$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu= 4.60$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu= 4.56$) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu= 4.56$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu= 4.45$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.50$) การนิเทศการสอน ($\mu= 4.47$)

ผลการทดสอบการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินการเรียนรู้จากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการ จัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีการนำเสนอผลการศึกษาทบทวนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ที่นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เบื้องต้นไว้ ตามที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งได้อย่างเหมาะสม และยังสามารถสะท้อนผลร่วมกับกลุ่มอื่นได้ และมีการถามคำถามกับกลุ่มอื่น ที่เป็นการแสดงถึงการเรียนรู้จากสิ่งที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน เช่น ครูนักমনเป็นครูอัตราจ้างวิชาเอกบรรณารักษ์ ที่เพิ่งมาทำงานได้ประมาณ 2 เดือน ไม่มีประสบการณ์ในการสอน อาสาเป็นผู้รับผิดชอบการให้บริการสืบค้นข้อมูลในศูนย์ฯ ได้สอบถามที่ประชุมเกี่ยวกับเอกสารผลงานวิจัย และเอกสารอื่นที่ตนเองได้รวบรวมเสนอที่ประชุมว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกเพียงใด ซึ่งที่ประชุมได้ให้การตอบรับและชื่นชมในการเรียนรู้การทำงานของครูนักมน และเอกสารเหล่านั้นล้วนมีประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างมาก อีกกรณีหนึ่งก็คือครูค่าภู

เป็นนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พึ่งมาฝึกสอนเทอมแรกไม่มีประสบการณ์ในการวิจัยเลย แต่หลังจากพัฒนาตามโปรแกรมก็สามารถผลิตผลงานวิจัยในขณะฝึกสอน เรื่อง “เรียนรู้คำศัพท์ ด้วยหนังสือเล่มเล็ก” เป็นต้น ผลการประเมินจากการถอดบทเรียนจึงสรุปได้ว่า ผู้ร่วมโปรแกรม มีการเรียนรู้ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ จนสามารถจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย และผลิตผลงานจากการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการ ตามเวลาที่กำหนด บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และมีการเผยแพร่ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย มีคุณภาพในระดับ 4 คือ มีการประยุกต์ความรู้ที่เหมาะสม เพื่อการบรรลุเป้าหมายสถานศึกษา เนื่องจาก เอกสารผลงานจากการสืบค้น ที่วิเคราะห์จาก คู่มือการจัดตั้งและการดำเนินงานศูนย์พัฒนาวิชาการ และการวิจัยสถานศึกษา บันทึกการใช้และการพัฒนาศูนย์ฯ ผลงานวิจัย/นวัตกรรมอื่น คือ 1) การพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง จากคาราโอเกะ 2) การศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยวิธีสอนอ่านเป็นคำ 3) สื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการอ่านและการเขียนภาษาไทย 4) เรียนรู้คำศัพท์ ด้วยหนังสือเล่มเล็ก 5) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนรายบุคคล (self-study report) 6) สรุปผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายใน 18 มาตรฐาน พบว่ามีการ ประยุกต์ใช้ความรู้จากการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อการบรรลุเป้าหมายสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 44 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับการเปลี่ยนแปลง					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ	3.37	0.33	ปานกลาง	4.52	0.50	มากที่สุด
1. สถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ	3.82	0.40	มาก	4.27	0.47	มาก
2. เป้าหมายของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถานศึกษา	3.00	0.00	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
3. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และการวางแผนงานวิชาการ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
4. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก

ตารางที่ 44 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการ และการวิจัยก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเปลี่ยนแปลง					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
5. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน	3.00	0.00	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
6. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางในการสนับสนุนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	3.64	0.50	มาก	4.36	0.50	มาก
7. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระเบียบการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
8. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางการนิเทศการเรียนการสอน	3.82	0.40	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
9. การดำเนินโครงการทำให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.00	0.00	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
10. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	3.48	0.49	ปานกลาง	4.47	0.48	มาก
11. การจัดสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา	3.18	0.40	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
12. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
13. การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์	3.45	0.52	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
14. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา	3.73	0.47	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
15. ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา	3.64	0.50	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
16. ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา	3.55	0.52	มาก	4.18	0.40	มาก
ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ	3.41	0.48	ปานกลาง	4.56	0.51	มากที่สุด
17. การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม	3.64	0.50	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด
18. การจัดหาโอกาสและเวลาในการพัฒนาตนเองร่วมกันตลอดเวลา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
19. การสืบค้นเอกสารวิชาการ งานวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 44 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการ และการวิจัยก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเปลี่ยนแปลง					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
20. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กรหน่วยงานอื่น	3.55	0.52	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
21. ความเสียสละ ความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน	3.09	0.30	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
22. ความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดทั้งกิจกรรมอื่น ๆ	3.45	0.52	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
รวม	3.41	0.49	ปานกลาง	4.51	0.50	มาก

จากตาราง 44 สรุปผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาจากแบบสอบถามก่อนและหลังดำเนินโครงการเป็นดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.41$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ ($\mu= 3.48$) ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu=3.41$) ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu= 3.37$) แต่ละด้านมีรายละเอียดผลการประเมินตามลำดับดังนี้

ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu= 3.48$) มีการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก 3 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ($\mu= 3.73$) ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu= 3.64$) ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu= 3.55$)

ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.41$) มีการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก 2 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม($\mu=3.64$) ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น ($\mu=3.55$)

ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu= 3.37$) มีการเปลี่ยนแปลงสูงสุดในระดับมาก 3 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ สถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu=3.82$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางใน

การสนับสนุนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ($\mu=3.64$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางการนิเทศการเรียนการสอน ($\mu=3.82$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.50$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu=4.56$) ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu=4.51$) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ ($\mu=4.47$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.56$) มีการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด 4 รายการ เรียงจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม (4.73) การจัดหาโอกาสและเวลาในการพัฒนาตนเองร่วมกันตลอดเวลา (4.64) ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น (4.64) การสืบค้นเอกสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ (4.55) ความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดทั้งกิจกรรมอื่นๆ (4.55)

ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.51$) มีการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด 6 รายการ เรียงจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ เป้าหมายของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถานศึกษา ($\mu=4.73$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ($\mu=4.73$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และการวางแผนงานวิชาการ ($\mu=4.55$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระเบียบการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu=4.55$) การดำเนินโครงการทำให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\mu=4.55$)

ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.47$) มีการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด 3 รายการ เรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ การจัดซื้อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา ($\mu=4.55$) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ($\mu=4.55$) ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu=4.55$)

ผลการทดสอบการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาจากการปฏิบัติงานของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่ามีความสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาจากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม ทั้งด้านนโยบาย วัฒนธรรมการทำงานของครู ที่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการสืบค้นเอกสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาการ ที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ การจัดบรรยากาศเน้นการกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความตื่นตัวที่จะเรียนรู้ นโยบายการพัฒนาวิชาการมีประสิทธิผลในการนำไปปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมในศูนย์ฯ มีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับวัสดุ ครุภัณฑ์ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ งานระบบดิจิทัล สื่อหลากหลายประเภท ตลอดทั้งจัดมุมการเรียนรู้ทั้งแบบศึกษาเดี่ยว และแบบศึกษาเป็นกลุ่ม แต่ทั้งนี้ก็เป็นไปตามศักยภาพของสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณสนับสนุน แต่สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีในสถานศึกษามาก่อน

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับ ดี (3) คือ นำนโยบายที่กำหนดสู่การปฏิบัติทั้ง 8 งาน มีการนิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบ แต่มีการสรุปเป็นบางงาน เนื่องจากจากการวิเคราะห์เอกสาร ประกอบด้วย คู่มือการจัดตั้งและการดำเนินงานศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รายงานผลการดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการ บันทึกการใช้และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงศูนย์ อนุทินบันทึก “ผู้นำทางวิชาการ” และผลงานวิจัย/นวัตกรรมอื่น พบว่า มีการร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม ที่หาโอกาสและเวลาในการพัฒนาตนเองร่วมกันตลอดเวลา โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กรหน่วยงานอื่น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่เป็นการนำนโยบายที่กำหนด สู่การปฏิบัติทั้ง 8 งาน โดยเฉพาะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา มีการนิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบและนำผลการปฏิบัติมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการสรุปรายงานผลการปฏิบัติตามนโยบายยังไม่ครบทั้ง 8 งาน ในระยะเวลาที่กำหนด

2.3.4 สรุปผลการประเมินด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย

(1) สรุปผลการประเมินจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 45 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. ด้านเนื้อหาโครงการ	3.26	.58	ปานกลาง	4.47	0.44	มาก
- การวางแผนพัฒนาวิชาการ	3.25	0.40		4.45	0.54	มาก
1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.00	0.00	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.27	0.65	มาก
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
4. การตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.00	0.45	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
5. การสรุปผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง/พัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.55	0.52	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
- การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.11	0.70	ปานกลาง	4.39	0.50	มาก
6. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.09	0.83	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก

ตารางที่ 45 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
7. หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.09	0.54	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
8. การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียนและชุมชน	3.18	0.87	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
9. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.09	0.54	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
- การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.30	0.65	ปานกลาง	4.57	0.53	มากที่สุด
10. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้	3.36	0.67	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
11. การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.45	0.69	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นการบูรณาการ	3.27	0.79	ปานกลาง	4.64	0.50	มาก
13. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.00	0.45	ปานกลาง	4.73	0.52	มากที่สุด
14. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	3.27	0.79	ปานกลาง	4.36	0.67	มาก
15. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.36	0.67	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
16. การจัดกิจกรรมเผชิญสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.50	มาก
- การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.11	0.59	ปานกลาง	4.14	0.30	มาก
17. การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
18. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา	3.00	0.45	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก

ตารางที่ 45 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
47. การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ	3.64	0.50	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
48. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	3.64	0.50	มาก	4.36	0.50	มาก
49. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่	3.55	0.52	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด
50. การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	3.27	0.47	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
รวม	3.40	0.61	ปานกลาง	4.54	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 45 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ เป็นดังนี้

สรุปผลการประเมินการใช้ความรู้และทักษะใหม่ในการพัฒนางานวิชาการ จากแบบสอบถาม ก่อนและหลังดำเนินโครงการ เป็นดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปพัฒนาวิชาการ จากการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย เพื่อพัฒนางานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu = 3.26$) ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 3.55$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.26$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.35$) การนิเทศการสอน ($\mu = 3.35$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.32$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\mu = 3.30$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.27$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu = 3.25$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.11$) การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 3.11$)

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.55$) อยู่ในระดับมาก 4 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu = 3.64$) การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu = 3.64$) การส่งเสริมสนับสนุน

ให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu=3.64$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu=3.55$)

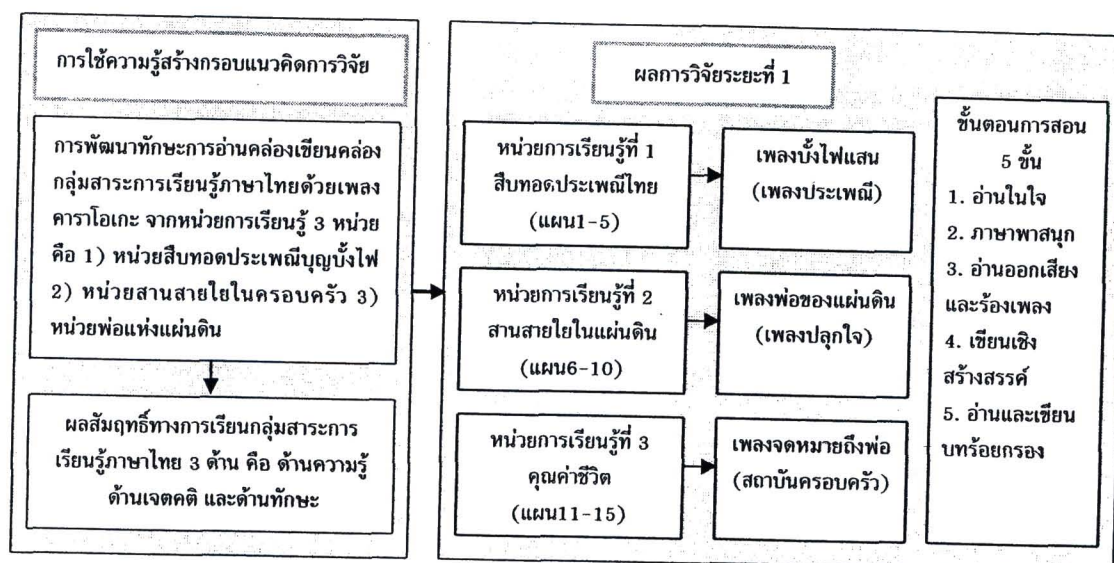
หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ จากการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.54$) ตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu= 4.62$) ด้านเนื้อหาโปรแกรม 8 งาน ($\mu= 4.47$) รายละเอียดแต่ละด้านเป็นดังนี้

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.62$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu= 4.73$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu= 4.73$) การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu= 4.64$) การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu= 4.64$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\mu= 4.47$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (4.62) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (4.57) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (4.56) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4.52) การนิเทศการเรียนการสอน (4.51) การวางแผนพัฒนาวิชาการ (4.45) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (4.39) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน (4.14)

ผลการทดสอบการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินจากการถอดบทเรียนการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการในระหว่างดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย พบว่า ครูทุกคนนำความรู้และทักษะใหม่ที่ได้จากการพัฒนาตามรูปแบบ การสืบค้นและการวิจัย โดยสามารถจัดตั้งศูนย์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนางานวิชาการ โดยเฉพาะการสืบค้นตำราเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ครูเตือนใจซึ่งเป็นหัวหน้าทีมแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็ก ช่วงชั้นที่ 1 ได้สะท้อนผลการสืบค้นต่อที่ประชุมว่า “จากการศึกษางานวิจัยและแนวคิดในเอกสารภายในศูนย์ที่พบว่า กระบวนการพัฒนาการอ่านมีหลากหลายมาก แต่คณะเลือกสังเคราะห์กระบวนการที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 5 ขั้นตอน เพราะเหมาะสมกับปัญหาของเด็กกลุ่มนี้มากที่สุด” ส่วนช่วงชั้นที่ 2 ได้นำเสนอแผนภาพกรอบแนวการวิจัยเรื่อง การพัฒนาอ่านคล่องเขียนคล่องจากเพลงคาราโอเกะ ระยะที่ 1 ที่เป็นผลจากการสืบค้นภายในศูนย์ ดังภาพที่ 41 ซึ่งเป็นการแสดงถึงการการใช้ความรู้และทักษะเพื่อการพัฒนาในรูปแบบการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

ภาพที่ 41 การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนา โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ดำเนินการวิจัยเรื่อง การอ่านคล่องเขียนคล่องจากคาราโอเกะช่วงชั้นที่ 2

(3) การวิเคราะห์เอกสารการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปพัฒนาวิชาการ ไปใช้ในโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับ ดีมาก (4) คือ ผลงานที่ได้จากการพัฒนาด้วยรูปแบบการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการ คือ ผลงานวิจัยช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ดังกล่าว ส่งผลต่อการพัฒนางานวิชาการเพื่อการพัฒนาวิชาชีพที่ส่งผลต่อนักเรียน อย่างเชื่อมโยงต่อเนื่องและเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ทั้งนโยบายยุทธศาสตร์และเป้าหมายระดับมหภาคทุกระดับ มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนา (SWOT) ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสถานศึกษาและนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการ (operation plan) การปฏิบัติ (do) การเรียนรู้ (study) และการปรับปรุงแก้ไข (act) ผลการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยอีกประการหนึ่งที่ยืนยันว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีการนำความรู้และทักษะใหม่ไปใช้ในโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก็คือผู้ร่วมโปรแกรมมีการจัดตั้งศูนย์ย่อยต่างๆ อีก 5 ศูนย์ย่อยภายในโรงเรียน พงษ์ภิญโญ 2 ที่เป็นผลสืบเนื่องจากการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการตามโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ก็คือ ศูนย์พัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์พัฒนาการอ่านการเขียน ศูนย์การจัดการเรียนร่วม ศูนย์การฝึกหัดมีนิตราธอนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.4 สรุปผลการทดลองภาคสนามจริง โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ที่ยึดรูปแบบการพัฒนาในลักษณะการสืบค้นและการวิจัยปฏิบัติการ หลังการทดลองโครงการ พบว่า

2.4.1 ผู้ร่วมโปรแกรมมีปฏิริยาต่อโครงการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu = 4.53$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu = 4.40$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu = 4.33$)

2.4.2 ผู้ร่วมโปรแกรมมีการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) ตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 4.71$) ด้านเนื้อหาโปรแกรม 8 งาน ($\mu = 4.56$)

2.4.3 มีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$) ตามลำดับคือ คือด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu = 4.56$) ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu = 4.52$) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ ($\mu = 4.47$)

2.4.4 มีการการบูรณาการพื้นฐานความรู้ ความตระหนักในบทบาท และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$) ตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 4.62$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu = 4.47$)

2.5 สรุปประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการประเมินการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้ทราบว่า มีประเด็นสำคัญที่จะนำไปปรับปรุงโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาตามโปรแกรม โดยนำผลการประเมินแต่ละประเภท ที่มีผลการประเมินหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากลงมาปรับปรุง ซึ่งโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย มีผลการประเมินที่อยู่ในระดับมาก 2 ประเภทคือ ผลการประเมินปฏิริยา และมีรายการที่ต้องปรับปรุงในแต่ละด้าน ตามรายละเอียดดังนี้

2.5.1 ประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการที่ได้จากการประเมินปฏิริยาของผู้ร่วมโครงการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$) มีประเด็นการปรับปรุง 2 ด้านคือ

(1) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$) และรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนา ($\mu = 3.91$) การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามโครงการ ($\mu = 4.09$) รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนพื้นฐานความรู้ บทบาทและทักษะทางวิชาการ ($\mu = 4.09$) มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ($\mu = 4.27$) ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนาตามโครงการ ($\mu = 4.36$) มีการกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน ($\mu = 4.36$) มีแหล่งค้นคว้าหลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่หลากหลาย ($\mu = 4.36$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตามโครงการ ($\mu = 4.36$) การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา ($\mu = 4.45$) ผู้ร่วมโปรแกรมจัดสรรเวลาเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตามโครงการทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ ($\mu = 4.45$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu = 4.45$)

(2) ด้านเนื้อหาโครงการที่มีผลการประเมินในระดับมาก ($\mu = 4.40$) และรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 3.91$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม ($\mu = 4.27$) ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้อง

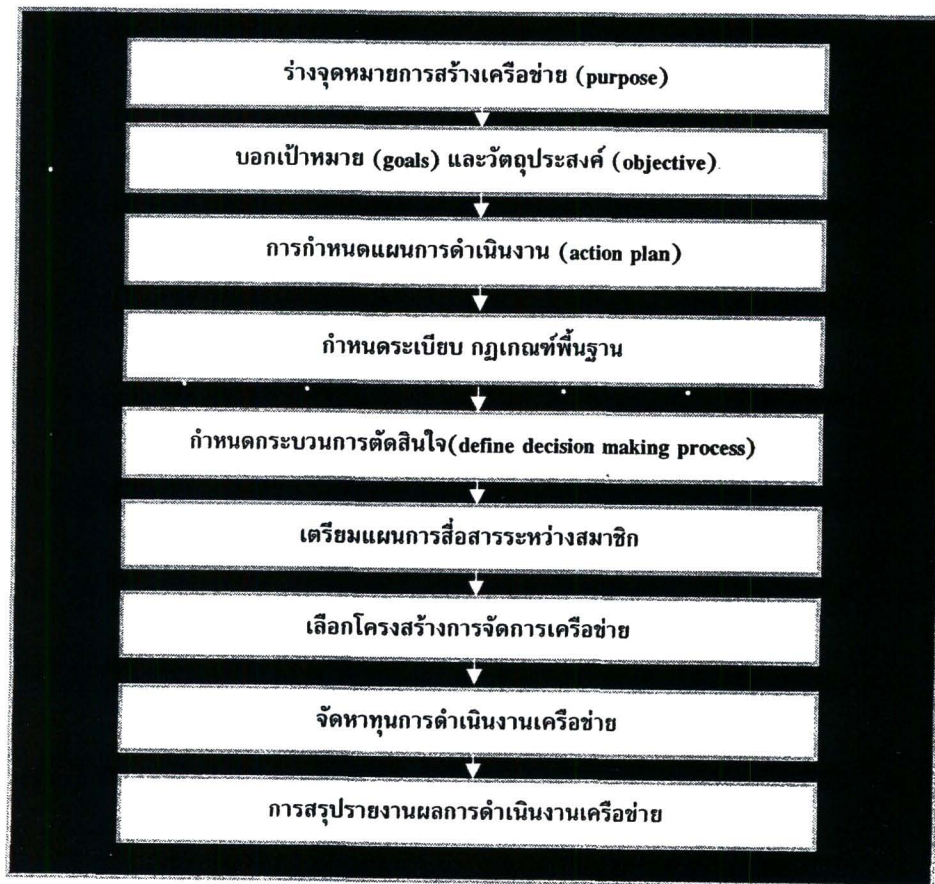
ดำเนินการในระหว่างการทำงานที่มีความเป็นไปได้ ($\mu = 4.27$) ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ($\mu = 4.27$) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา ($\mu = 4.27$)

2.5.2 ประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการที่ได้จากการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$) มีประเด็นการปรับปรุงด้านเดียวคือ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีผลการประเมินในระดับมาก ($\mu = 4.47$) และรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu = 4.18$) การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศทางวิชาการ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ($\mu = 4.27$) การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ ($\mu = 4.27$)

3. การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนามจริง โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ

โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ เริ่มดำเนินการวันเสาร์ที่ 8 สิงหาคม 2552 ถึงวันอังคารที่ 30 กันยายน 2552 รวมระยะเวลาดำเนินโครงการ 53 วัน ณ ห้องประชุมโรงเรียนพงษ์วิทยุ 2 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการและการวิจัย ตลอดจนเนื้อหาความรู้เบื้องต้นการสร้างเครือข่าย และแนะนำเอกสารเสริมความรู้ประกอบโปรแกรมเล่มที่ 17 ชื่อ “การสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ” โดยนำเสนอเป็น power point และจัดทำเอกสารคำบรรยายประกอบการนำเสนอขอให้ผู้ร่วมโปรแกรมได้ศึกษาและจดบันทึกลงในเอกสารในขณะการนำเสนอด้วย ก่อนการให้ความรู้เบื้องต้นมีการประเมินผลผู้ร่วมโปรแกรมทุกคนก่อนพัฒนาตามโครงการ ซึ่งถือเป็นการประเมินโปรแกรมระยะที่ 3 ที่ประกอบด้วย การประเมินปฏิบัติการผู้ร่วมโปรแกรม การประเมินการเรียนรู้ผู้ร่วมโปรแกรม การประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา การประเมินการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการตามโครงการ

การดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการในระหว่างการทำงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาในรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม การเป็นที่เลี้ยง การสังเกตและการประเมิน ตามขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน ของผู้ร่วมโปรแกรม ซึ่งผู้ร่วมโปรแกรมทั้ง 8 กลุ่มได้ดำเนินการพัฒนาวิชาการมาแล้วทั้ง 8 งานมาแล้วก่อนหน้านี้ การสร้างเครือข่ายจึงเป็นการส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มพัฒนาตนเองร่วมกับเครือข่ายนั่นเอง กิจกรรมสำคัญในการดำเนินโครงการหลังการให้ความรู้เบื้องต้น ได้กำหนดไว้ในรายละเอียดโครงการตารางที่ 23 ที่ออกแบบโดย Log Frame ประกอบด้วย 9 กิจกรรม ดังนี้ (1) การร่างจุดหมายการสร้างเครือข่าย อย่างชัดเจนถึงความเป็นมาและความสำคัญในการสร้างเครือข่าย บอกให้ชัดเจนว่าเครือข่ายนี้คืออะไร ทำไมจึงต้องมี และเมื่อตั้งแล้วจะทำอะไร (2) บอกเป้าหมาย (goal) และวัตถุประสงค์ (objective) (3) การกำหนดแผนการดำเนินงาน (action plan) (4) กำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์พื้นฐาน (5) กำหนดกระบวนการตัดสินใจ (define decision making process) (6) เตรียมแผนการสื่อสารระหว่างสมาชิก (7) เลือกโครงสร้างการจัดการเครือข่าย (8) จัดหาทุนการดำเนินงานเครือข่าย (9) การสรุปรายงานผลการดำเนินงานเครือข่าย ดังภาพที่ 42 มีรายละเอียดแต่ละกิจกรรมดังนี้

ภาพที่ 42 กิจกรรมการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

3.1 กิจกรรมการร่างจุดหมายการสร้างเครือข่าย

เป็นการบอกถึงความเป็นมาและความสำคัญในการสร้างเครือข่าย อย่างชัดเจนว่าเครือข่ายนี้คืออะไร ทำไมจึงต้องมี และเมื่อตั้งแล้วจะทำอะไร ดังตอนหนึ่งในแนวทางการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการของกลุ่มการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่กล่าวถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่ายของกลุ่มใน 3 ประเด็นสำคัญ คือ (1) สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อม ดังเนื้อความตอนหนึ่งว่า.....” สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อม ที่ซับซ้อนหลากหลายและขยายตัวเกินความสามารถที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะดำเนินการแก้ไขได้ จึงจำเป็นต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการวิจัยในสถานศึกษา นั่นคือกลไกเครือข่าย”....(2) การสร้างพื้นที่ทางสังคม ความตอนหนึ่งว่า.....”เครือข่ายเป็นเครื่องมือและยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการขยายผลการพัฒนา การใช้พลังเครือข่ายในฐานะเครื่องมือดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของวงการครู ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และการสร้างพื้นที่ทางสังคมที่ชัดเจน”.....(3) การประสานประโยชน์อย่างเท่าเทียม ดังข้อความตอนหนึ่งว่า” เมื่อเครือข่ายมีการประสานประโยชน์ต่อกันเพื่อการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ในลักษณะพึ่งพาอาศัยแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นมาก็คือ เครือข่ายเกิดการเรียนรู้และมีกิจกรรมพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้เกิดกระบวนการใหม่

ความรู้ใหม่ โดยการประสานประโยชน์นั้นมิใช่หมายถึงการให้ต่างตอบแทนเท่านั้น แต่รวมไปถึงการให้โอกาสของความเป็นไปได้ในทางเลือกของสมาชิกเครือข่ายด้วย”.....

3.2 การกำหนดเป้าหมายโปรแกรม (goal) และวัตถุประสงค์โครงการ (objective)

เนื่องจากการสร้างเครือข่ายเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งหรือเป็นโครงการหนึ่งของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนั้นเป้าหมายของการสร้างเครือข่าย จึงเป็นเป้าหมายของแผนงานหลัก คือ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่วนวัตถุประสงค์ก็เป็นวัตถุประสงค์ระดับโครงการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายแผนงาน นั่นคือ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาการด้านการวิจัยในลักษณะเครือข่าย โดยการเรียนรู้จากกลุ่ม การเป็นพี่เลี้ยง การสังเกตและการประเมิน

3.3 การกำหนดแผนการดำเนินงาน (action plan)

เนื่องจากโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ มีระยะเวลาดำเนินโครงการ 53 วัน ระหว่างวันเสาร์ที่ 8 สิงหาคม 2552 ถึงวันอังคารที่ 30 กันยายน 2552 ภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว การสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการทั้ง 8 ด้าน จึงมีการกำหนดแผนการดำเนินงานทั้ง 9 ขั้นตอนร่วมกัน อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประสิทธิภาพในการนำสู่การปฏิบัติ ดังแผนการดำเนินงาน ที่ปรากฏในคู่มือการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ (1) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) เครือข่ายการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (3) เครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน (4) เครือข่ายพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

3.4 กำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์พื้นฐานของเครือข่าย

เป็นการกำหนดหลักปฏิบัติในการสร้างเครือข่าย โดยระบุคุณสมบัติของบุคคลหรือกลุ่มที่จะเป็นสมาชิกเครือข่าย วิธีการหาสมาชิกเครือข่าย วิธีเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายที่เป็นการต่อยอดความรู้จากการใช้ศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย เพื่อให้เกิดผลงานตามที่สมาชิกเครือข่ายคาดหวัง

3.5 การกำหนดกระบวนการตัดสินใจ

เป็นการให้สิทธิในการตัดสินใจแก่สมาชิกอย่างเท่าเทียมกัน ในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ เช่น สมาชิกเครือข่ายพัฒนาวิชาการด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ได้ประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานของสมาชิกเครือข่ายที่ประกอบด้วยสถานศึกษากลุ่ม 2/3 อำเภอบ้านฝาง จำนวน 29 โรงเรียน ที่ไม่ผ่านการประเมินของ สมศ.รอบสอง และโรงเรียนพหุศึกษายุทธ 2 ได้รับการยอมรับให้เป็นแกนนำเครือข่ายดังกล่าว เพื่อเตรียมความพร้อมในการประเมินทบทวนซ้ำจาก สมศ. ตอนหนึ่งของการประชุมที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจคือ “...การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินทบทวนซ้ำของสถานศึกษานั้น แต่ละโรงเรียนไม่จำเป็นที่จะทำโครงการหรือกิจกรรมเหมือนกันหมด แต่สามารถนำแนวทางที่เราช่วยกันทำมาปรับใช้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน กิจกรรมไหนทำไม่ได้ก็ไม่จำเป็นต้องทำ...”

3.6 เตรียมแผนการสื่อสารระหว่างสมาชิก

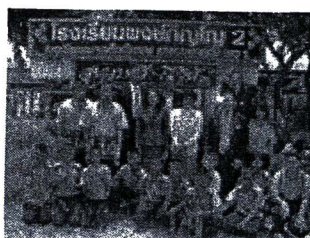
เป็นการกำหนดรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างสมาชิกเครือข่าย ในลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง โดยการพบปะเสวนากันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาของแต่ละกลุ่ม ตัวอย่างข้างล่างเป็นส่วนหนึ่งของแผนการสื่อสารของสมาชิกเครือข่ายประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ที่ได้ร่วมดำเนินการมาตั้งแต่ วันที่ 8 สิงหาคม 2552 แผนการสื่อสารดังกล่าวเป็นตารางการพบปะกันเพื่อพัฒนาประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยการสื่อสารทั้งทางโทรศัพท์ และการประชุมตามวันเวลาที่กำหนด และผู้ที่รับผิดชอบเป็นศูนย์กลางข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 46 แผนการสื่อสารของเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาวิชาการและการวิจัย

วัน/เดือน	มาตรฐาน	ผู้รับผิดชอบ
ทุกวันศุกร์ ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	คุณครูเดือนใจ อุดชาชน (081-2632781) คุณครูประพิมพ์พรณ วิชัย (080-7687271)
ทุกวันจันทร์ ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการ ทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่อ อาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุนิสนัย สุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี	คุณครูอภิญญา อนวัชกุล (085-0113083) คุณครูสุภาพร นามเชียงใหม่ (089-6186481)
ทุกวันอังคาร ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	คุณครูเดือนใจ อุดชาชน (081-2632781) คุณครู พันพิเชษ พันธโคตร (084-7427099)
ทุกวันพุธ ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม	คุณครูโยธากานต์ แสนแก้ว (082-3125477) น.ส.วิภาวี ศักดิ์ดวงดี (086-2498382)
ทุกวันพฤหัสบดี ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 9 ครู มีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดีและมีครูพอเพียง มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นเด็กเป็นสำคัญ	ผอ.จินตนา ศรีสารคาม (086-8538399) นายสมพร อุปนันท์ (081-6618431) น.ส.คำภีร์ พักพิง (084-6265238)
ทุกวันเสาร์, อาทิตย์ ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มี ภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ การศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กร อย่างเป็นระบบครบวงจร มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัด การศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน	ผอ.จินตนา ศรีสารคาม (086-8538399) นายสมพร อุปนันท์ (081-6618431) น.ส.คำภีร์ พักพิง (084-6265238)

ตารางที่ 46 แผนการสื่อสารของเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาวิชาการและการวิจัย (ต่อ)

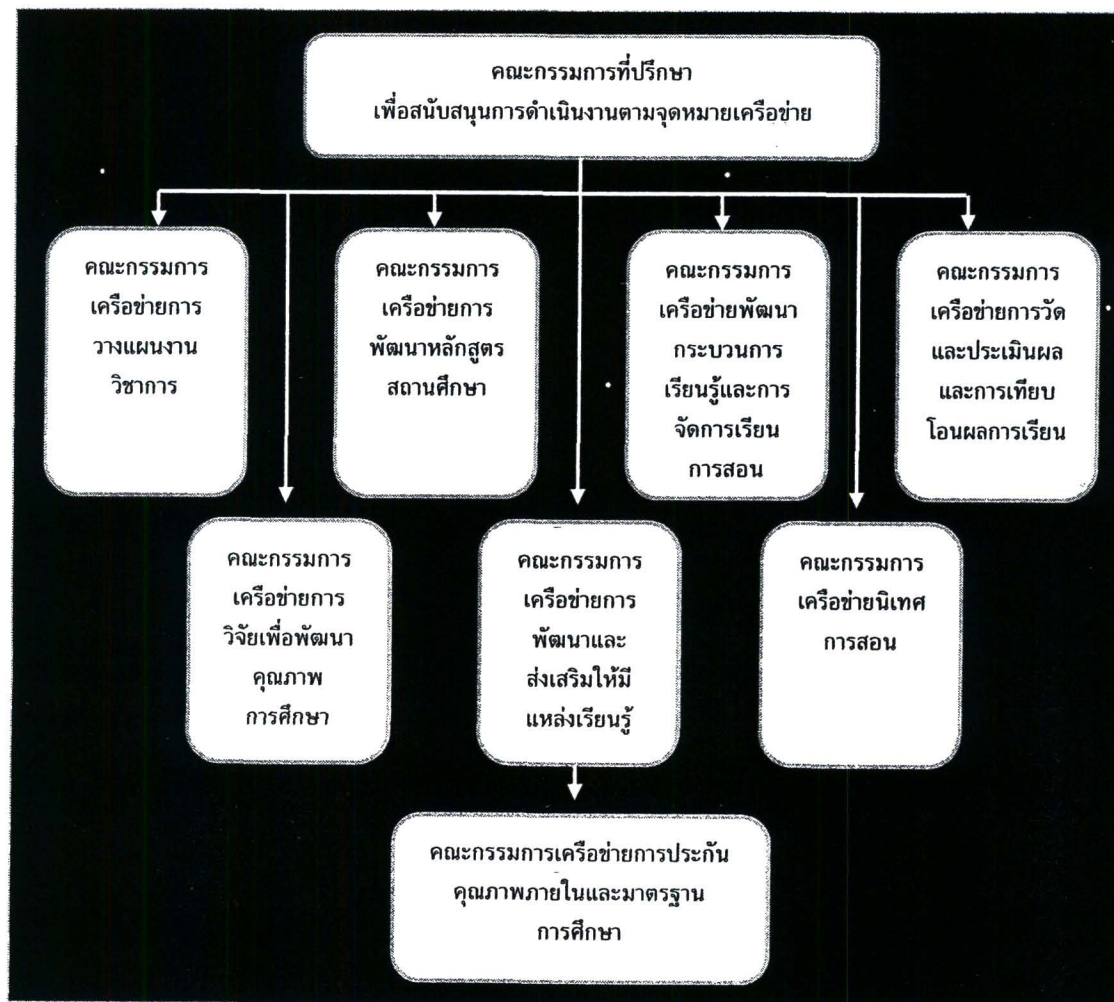
วัน/เดือน	มาตรฐาน	ผู้รับผิดชอบ
ทุกวันเสาร์, อาทิตย์ ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณภาพเด็กอย่างหลากหลาย	ผอ.จินตนา ศรีสารคาม (086-8538399) คุณครูเตือนใจ อุดชาชน (081-2632781) คุณครูสุภาพร นามเชียงใต้ (089-6186481)
ทุกวันเสาร์, อาทิตย์ ระหว่าง 8 ส.ค. ถึง 30 ก.ย.	มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพ มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษา มีการสนับสนุนและใช้ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษาร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กร ภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน	ผอ.จินตนา ศรีสารคาม (086-8538399) คุณครูโยธากานต์ แสนแก้ว (082-3125477)

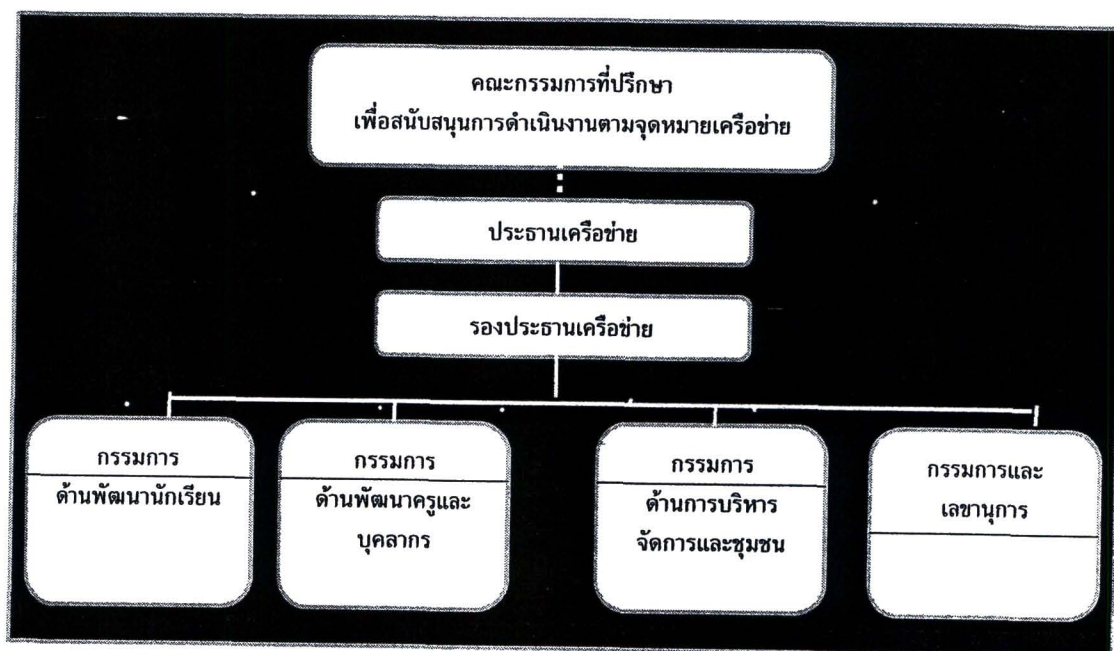
ภาพที่ 43 การพัฒนาวิชาการของกลุ่มเครือข่ายประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
ตามแผนการสื่อสารของเครือข่าย โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรม
พัฒนาวิชาการและการวิจัย

3.7 กิจกรรมการเลือกโครงสร้างการจัดการเครือข่าย

เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่และการวางระบบเครือข่าย ที่เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาภาวะ
ผู้นำทางวิชาการ ในลักษณะการสื่อสาร การให้คำแนะนำแก่สมาชิกเครือข่าย การประชาสัมพันธ์เพื่อขยายผล
หรือเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น เช่น ภาพรวมโครงสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ และโครงสร้างการประกัน
คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีโครงสร้างดังภาพที่ 44 - 45 ตามลำดับ

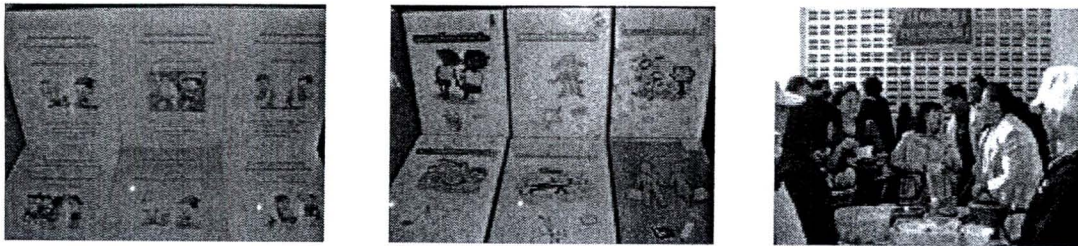
ภาพที่ 44 ภาพรวมโครงสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 45 โครงสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.8 กิจกรรมการจัดหาทุนดำเนินงานเครือข่าย

เป็นการกำหนดแนวทางระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานเครือข่ายพัฒนาวิชาการ เพื่อเป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน และหางบประมาณเพิ่มเติมจากการระดมทรัพยากร โดยการขอสนับสนุนงบประมาณจากสถานศึกษา การขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น และการจำหน่ายนวัตกรรมที่เกิดจากการพัฒนาตามโปรแกรม เช่น เครือข่ายพัฒนาวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จำหน่ายรายงานการวิจัยเรื่องการอ่านคล่องเขียนคล่องจากคาราโอเกะช่วงชั้นที่ 2 ที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 3 เรื่องคือ “บั้งไฟแสน” เรื่อง “พ่อแห่งแผ่นดิน” และเรื่อง “สายใยแห่งครอบครัว” แต่ละหน่วยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน ช่วงชั้นที่ 1 จำหน่ายรายงานผลการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยใช้การสอนอ่านเป็นคำ ที่ประกอบด้วย รายงานการวิจัย และแบบฝึกการอ่านจำนวน 6 ชุด ส่วนเครือข่ายการส่งเสริมและพัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้ ได้จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรจากแปลงสาธิตกิจกรรมยุวเกษตรกรเพื่ออาหารกลางวัน ตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสที่โรงเรียนไปการนำเสนอผลงานนอกสถานที่ที่มีหน่วยงานอื่นเชิญมา และการจำหน่ายในสถานศึกษาแก่ผู้ที่มาศึกษาดูงานด้วย ดังภาพที่ 46

ภาพที่ 46 ผลงานที่นำมาจำหน่ายเป็นทุนของเครือข่ายต่าง ๆ โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ
โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.9 การสรุปรายงานผลการดำเนินงานเครือข่าย

เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานของแต่ละเครือข่าย องค์ประกอบสำคัญของการสรุปรายงานของเครือข่าย ประกอบด้วย กิจกรรมการดำเนินงานตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น 9 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) จุดมุ่งหมายในการสร้างเครือข่าย (2) วัตถุประสงค์เครือข่าย (3) แผนการดำเนินงานเครือข่าย (4) ระเบียบของเครือข่าย (5) กระบวนการตัดสินใจของเครือข่าย (6) แผนการสื่อสารของเครือข่าย (7) รายงานรายรับ-รายจ่าย (8) ผลงานของเครือข่าย เช่น สรุปรายงานของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สรุปรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สรุปรายงานเครือข่ายการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ สรุปรายงานผลการพัฒนาเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังภาพที่ 47

ภาพที่ 47 เอกสารการสรุปรายงานผลการดำเนินงานเครือข่ายงานเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โครงการสร้าง
เครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ

การดำเนินงานโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ที่กล่าวมาข้างต้น จากวันที่ 8 สิงหาคม 2552 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2552 โดยไม่เว้นวันหยุดราชการ รวม 53 วัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน ด้านปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม ด้านการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม ด้านการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา ด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ ความตระหนักในบทบาท และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ จากการสอบถาม การถอดบทเรียน และการสังเคราะห์เอกสาร เป็นดังตารางที่ 47 - 50 ตามลำดับดังนี้

3.10.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 47 ผลการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับปฏิกิริยา					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
- ด้านเนื้อหาโครงการ	3.35	0.59	ปานกลาง	4.43	0.48	มาก
1. ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ	3.55	0.52	มาก	4.45	0.52	มาก
2. วัตถุประสงค์โครงการสื่อความหมายให้เห็นรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
4. ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่างปฏิบัติงานที่มีความเป็นไปได้	3.45	0.69	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
5. ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3.27	0.65	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
6. กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้พื้นฐาน บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์	3.55	0.52	มาก	4.27	0.47	มาก
7. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา	3.09	0.70	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
8. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม	3.27	0.65	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
9. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง	3.45	0.69	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
- ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ	3.36	0.54	ปานกลาง	4.43	0.47	มาก
10. มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง	3.55	0.52	มาก	4.09	0.30	มาก
11. การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามโครงการ	3.09	0.30	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
12. ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนามตามโครงการ	3.55	0.52	มาก	4.18	0.40	มาก

ตารางที่ 47 ผลการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับปฏิกิริยา					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
13. การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
14. รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนความรู้ บทบาทและทักษะของผู้นำทางวิชาการ	3.18	0.40	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
15. การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนา	3.09	0.70	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
16. มีการกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน	3.09	0.70	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
17. มีแหล่งค้นคว้าหลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่หลากหลาย	3.36	0.67	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
18. มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ	3.55	0.52	มาก	4.27	0.47	มาก
19. ผู้ร่วมโปรแกรมจัดสรรเวลาเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตามโครงการทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ	3.27	0.65	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
20. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตามโครงการ	3.45	0.69	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
21. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ	3.18	0.40	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
22. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ	3.64	0.50	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
23. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ	3.64	0.50	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
- ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ	3.34	0.53	ปานกลาง	4.34	0.48	มาก
24. ความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.27	0.47	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
25. สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม	3.45	0.69	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
26. การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน	3.09	0.30	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
27. ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โต๊ะ-เก้าอี้เหมาะสม	3.45	0.69	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
28. การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา	3.45	0.52	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
รวม	3.35	0.57	ปานกลาง	4.42	0.49	มาก

จากตารางที่ 47 ปฏิบัติต่อโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีปฏิสัมพันธ์โครงการก่อนและหลังดำเนินโครงการดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าปฏิสัมพันธ์โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.35$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu=3.36$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=3.35$) และด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu=3.34$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.36$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 รายการ ดังนี้ ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ ($\mu=3.64$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu=3.64$) มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง ($\mu=3.55$) ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนาตามโครงการ ($\mu=3.55$) มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ($\mu=3.55$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.35$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยของรายการที่มีปฏิสัมพันธ์ในระดับมาก 2 รายการ คือ ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ ($\mu=3.55$) กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้พื้นฐาน บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์ ($\mu=3.55$)

ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.34$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu=3.45$) ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โต๊ะ-เก้าอี้เหมาะสม ($\mu=3.45$) การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu=3.45$)

หลังดำเนินโครงการพบว่าปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.42$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=4.43$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu=4.43$) ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu=4.34$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.43$) และมีรายการที่มีปฏิสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด 2 รายการคือ วัตถุประสงค์โครงการสื่อความหมายให้เห็นรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนา ($\mu=4.73$) และกิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของตนเอง ($\mu=4.64$)

ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.43$) มีรายการที่มีปฏิสัมพันธ์มากที่สุด 8 รายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามโครงการ ($\mu=4.64$) การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา ($\mu=4.55$) รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนความรู้ บทบาทและทักษะของผู้นำทางวิชาการ ($\mu=4.64$) มีแหล่งค้นคว้า หลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่หลากหลาย ($\mu=4.64$) (ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตามโครงการ ($\mu=4.55$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu=4.55$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้

ความสามารถในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของโครงการ ($\mu = 4.55$) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu = 4.64$)

ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.34$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu = 4.55$) ความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\mu = 4.45$) ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โต๊ะ-เก้าอี้เหมาะสม ($\mu = 4.27$) การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu = 4.27$) การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน ($\mu = 4.18$)

ผลการทดสอบปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรมจากการถอดบทเรียน โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับ ดีมาก (4) คือ ผู้ร่วมโปรแกรมมีความมุ่งมั่นตั้งใจ จนการสร้างเครือข่ายเสร็จทันตามกำหนดเวลา บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และมีการเผยแพร่ผลงานร่วมกับสมาชิกเครือข่ายและต่อสาธารณชน จากการสะท้อนผลทุกคนมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาโครงการมากที่สุดเพราะสอดคล้องกับความต้องการแต่ละบุคคลที่ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย ที่ต่อเนื่องมาจากการดำเนินงานในโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัยมาแล้ว โดยทุกคนมีความเห็นตรงกันว่าในการสร้างเครือข่ายควรเป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิก

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ พบว่ามีเครือข่ายที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โครงการ 4 เครือข่าย คือ (1) เครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน (2) เครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและมาตรฐานการศึกษา (3) เครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) เครือข่ายพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับดีมาก (ระดับ 4) คือ เครือข่ายมีความมุ่งมั่นตั้งใจ จนการดำเนินงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และมีการเผยแพร่ผลงาน สรุปรายงานการสร้างเครือข่ายมีมีเนื้อหาที่ครอบคลุมแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการพัฒนาร่วมกับเครือข่ายโดยรูปแบบการเรียนรู้จากกลุ่ม ทั้งบทบาทการเป็นผู้ให้และผู้รับ บรรลุตามภารกิจของเครือข่าย

3.10.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 48 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านเนื้อหาโครงการ	3.20	0.58	ปานกลาง	4.79	0.49	มากที่สุด
- การวางแผนพัฒนาวิชาการ	3.25	0.59	ปานกลาง	4.52	0.50	มากที่สุด
1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.45	0.52	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.18	0.40	ปานกลาง	4.73	0.47	มาก
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	3.09	0.54	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
4. การตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.00	0.77	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
5. การสรุปผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง/พัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.55	0.69	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
- การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.18	0.63	ปานกลาง	4.38	0.53	มาก
6. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.18	0.60	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
7. หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.18	0.60	ปานกลาง	4.36	0.50	มากที่สุด
8. การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียนและชุมชน	3.00	0.63	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
9. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.36	0.67	ปานกลาง	4.18	0.60	มาก
- การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.17	0.55	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด
10. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้	3.00	0.45	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
11. การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.45	0.52	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ	3.09	0.70	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
13. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 48 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
14. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	2.91	0.54	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
15. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.18	0.75	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
16. การจัดกิจกรรมเผชิญสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.18	0.40	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
- การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.20	0.66	ปานกลาง	4.48	0.51	มาก
17. การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.36	0.67	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
18. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา	3.18	0.75	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
19. การกำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม	3.36	0.81	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
20. การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ	3.00	0.45	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
21. การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.00	0.63	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
22. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.27	0.65	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.21	0.60	ปานกลาง	4.64	0.52	มากที่สุด
23. การใช้แนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของครู	3.36	0.50	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
24. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการวิจัย ทั้งภายในสถานศึกษา	2.91	0.54	ปานกลาง	4.45	0.69	มาก
25. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.36	0.67	ปานกลาง	4.36	0.67	มาก
26. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	3.18	0.60	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
27. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการวิจัยกับบุคคล หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.18	0.60	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
28. การส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลการวิจัย	3.27	0.65	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 48 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
- การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.21	0.60	ปานกลาง	4.62	0.50	มากที่สุด
29. การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
30. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดกลาง ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์	3.18	0.40	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
31. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด สถานประกอบการ	3.09	0.83	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
32. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.18	0.75	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
33. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบการให้บริการสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยใช้ ICT	3.27	0.47	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
34. การร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นในการจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.18	0.60	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
35. การติดตามประเมินผลการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.27	0.65	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
- การนิเทศการเรียนการสอน	3.18	0.54	ปานกลาง	4.55	0.51	มากที่สุด
36. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการนิเทศการเรียนการสอน	3.27	0.79	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
37. การนิเทศงานวิชาการโดยครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วม	3.27	0.65	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
38. การนิเทศการเรียนการสอนกันเองภายในกลุ่ม	2.91	0.30	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
39. การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา	3.18	0.75	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
40. การสร้างความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและนักเรียน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
- การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.16	0.54	ปานกลาง	4.75	0.39	มากที่สุด
41. การจัดระบบโครงสร้างองค์การสอดคล้องกับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.18	0.40	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 48 ผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเรียนรู้					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
42. การดำเนินการพัฒนางานตามแผนและการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.45	0.52	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
43. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	3.09	0.70	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
44. การรายงานผลการประกันคุณภาพภายในประจำปีแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.91	0.30	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
45. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.18	0.75	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
ด้านความเป็นมืออาชีพ	3.21	0.59	ปานกลาง	4.71	0.45	มากที่สุด
46. การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
47. การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ	2.91	0.47	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
48. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	3.36	0.54	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
49. จัดส่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่	3.18	0.60	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
50. การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	3.27	0.67	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
รวม	3.20	0.60	ปานกลาง	4.59	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 48 สรุปผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าผู้ร่วมโปรแกรมมีการเรียนรู้การก่อนและหลังดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการเรียนรู้โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.20$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu=3.21$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=3.20$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ($\mu=3.21$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu=3.36$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu=3.36$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu=3.27$) จัดส่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu=3.18$) การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญ โดยการสืบเสาะ ($\mu=2.91$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ทุกงานในระดับปานกลาง ($\mu=3.20$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu=3.25$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu=3.21$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu=3.21$) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu=3.20$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu=3.18$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu=3.18$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu=3.17$) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu=3.16$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.75$) ตามลำดับคือ ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu=4.79$) ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu=4.71$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.79$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu=4.75$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu=4.64$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu=4.57$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu=4.62$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu=4.52$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu=4.55$) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu=4.48$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu=4.38$)

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.71$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสนำเสนอและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu=4.82$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu=4.82$) การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติจนชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu=4.73$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu=4.73$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu=4.45$)

ผลการทดสอบการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ $=.01$

(2) ผลการประเมินการเรียนรู้จากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ 4 เครือข่าย คือ (1) เครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน (2) เครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและมาตรฐานการศึกษา (3) เครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) เครือข่ายพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับดีมาก (ระดับ 4) เนื่องจากผู้ร่วมโปรแกรมมีความรู้และทักษะทั้ง 4 งาน โดยมีการแสวงหาโอกาสในการสื่อสารกับเครือข่าย จนมีองค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีการแสดงบทบาทผู้นำในเครือข่ายหลัก และเป็นผู้ตามในเครือข่ายรองได้อย่างเหมาะสม

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ 4 เครือข่าย คือ (1) เครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน (2) เครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและมาตรฐานการศึกษา (3) เครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(4) เครือข่ายพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับดีมาก (ระดับ 4) เนื่องจาก ผู้ร่วมโปรแกรมมีการประยุกต์ความรู้และทักษะในแต่ละงานทั้ง 4 งาน จนสามารถบรรลุเป้าหมายการสร้างเครือข่าย

3.10.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 49 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	ระดับการเปลี่ยนแปลง					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ	3.36	0.45	ปานกลาง	4.52	0.49	มากที่สุด
1. สถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ	3.27	0.47	ปานกลาง	4.82	0.49	มากที่สุด
2. เป้าหมายของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถานศึกษา	3.55	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
3. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และการวางแผนงานวิชาการ	3.00	0.00	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
4. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน	3.45	0.52	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
5. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
6. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางในการสนับสนุนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน	3.45	0.52	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
7. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระเบียบการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
8. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางการนิเทศการเรียนการสอน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
9. การดำเนินโครงการทำให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
10. การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา	3.55	0.52	มาก	4.36	0.50	มาก

ตารางที่ 49 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนา วิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับการเปลี่ยนแปลง					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	3.39	0.48	ปานกลาง	4.45	0.41	มาก
11. การจัดซื้อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา	3.18	0.40	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
12. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศทางวิชาการ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.27	0.47	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
13. การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนา เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์	3.27	0.47	ปานกลาง	4.73	0.52	มากที่สุด
14. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการ พัฒนา	3.64	0.50	มาก	4.36	0.50	มาก
15. ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการ พัฒนา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.00	มากที่สุด
16. ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนา	3.64	0.50	มาก	4.36	0.50	มาก
ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ	3.53	0.48	มาก	4.55	0.49	มากที่สุด
17. การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของ ผู้ร่วมโปรแกรม	3.55	0.52	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
18. การจัดหาโอกาสและเวลาในการพัฒนาตนเอง ร่วมกันตลอดเวลา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
19. การสืบค้นเอกสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อ พัฒนาวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ปกติ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
20. ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและ พัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น	3.82	0.40	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด
21. ความเสียสละ ความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
22. ความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน และการ ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดทั้งกิจกรรม อื่น ๆ	3.73	0.47	มาก	4.45	0.52	มาก
รวม	3.42	0.49	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 49 ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างเครือ ข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่าสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทาง วิชาการดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.42$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu=3.55$) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ ($\mu= 3.39$) ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu=3.36$) แต่ละด้านมีรายละเอียดผลการประเมินตามลำดับดังนี้

ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu =3.41$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น ($\mu=3.82$) ความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ($\mu=3.73$) การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu =3.55$)

ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ($\mu = 3.64$) ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu = 3.64$)

ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.36$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ เป้าหมายของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถานศึกษา ($\mu =3.55$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ($\mu =3.55$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับโดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.51$) ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu= 4.56$) ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.52$) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.45$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.56$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น ($\mu= 4.82$) การร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มใจของผู้ร่วมโปรแกรม ($\mu= 4.64$) การสืบค้นเอกสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ ($\mu= 4.64$) ความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ($\mu= 4.45$) การจัดหาโอกาสและเวลาในการพัฒนาตนเองร่วมกันตลอดเวลา ($\mu= 4.36$) ความเสียสละ ความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน ($\mu= 4.36$)

ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับมากที่สุด พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับมากที่สุด ($\mu=4.52$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ สถานศึกษามีนโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ ($\mu=4.82$) การดำเนินโครงการทำให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\mu= 4.73$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และการวางแผนงานวิชาการ ($\mu=4.64$) เป้าหมายของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถานศึกษา ($\mu=4.55$) การดำเนินโครงการทำให้มีการพัฒนาแนวทางการนิเทศการเรียนการสอน ($\mu=4.55$)

ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาในระดับมาก ($\mu = 4.45$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ ($\mu = 4.73$) ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu = 4.73$) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ($\mu = 4.36$) ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ($\mu = 4.36$) การจัดสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา ($\mu = 4.27$) การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศทางวิชาการถูกต้องเป็นปัจจุบัน ($\mu = 4.27$)

ผลการทดสอบการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาจากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการเพิ่มขึ้นมาก ผู้ร่วมโปรแกรมทุกคนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ ปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงวันหยุดหรือเวลากลับ ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ ไม่เคยมีมาก่อน สถานศึกษามีนโยบายการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนร่วมกับเครือข่ายที่เป็นองค์กร หน่วยงานอื่นมากขึ้น มากทั้งปริมาณองค์กรที่ร่วมมือ และมากทั้งการทุ่มเทเวลา การสนับสนุนทรัพยากรในการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษามีมาก เช่นมีการจัดเตรียมสถานที่ อาหารว่าง และเวลาให้เครือข่ายได้พบปะเสวนากันทุกเที่ยงวัน และหลังเลิกเรียน และวันหยุดราชการอย่างเพียงพอ

(3) ผลการประเมินการเปลี่ยนแปลงจากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ เครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน เครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและมาตรฐานการศึกษา เครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครือข่ายพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับ ดี (3) เนื่องจากมีการนำนโยบายที่กำหนดสู่การปฏิบัติ มีการนิเทศ ติดตามและรายงานผลทั้ง 4 เครือข่าย แต่อีก 4 เครือข่ายมีการดำเนินงานแต่ไม่บรรลุเป้าหมาย

3.10.4 ด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 50 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านเนื้อหาโครงการ	3.33	0.63	ปานกลาง	4.58	0.47	มากที่สุด
- การวางแผนพัฒนาวิชาการ	3.22	0.56	ปานกลาง	4.42	0.52	มาก
1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.27	0.47	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
2. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาวิชาการ	3.09	0.54	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
3. การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
4. การตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ	3.09	0.83	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
5. การสรุปผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง/พัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.41	0.75	ปานกลาง	4.50	0.50	มากที่สุด
6. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.00	0.89	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
7. หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.73	0.79	มาก	4.36	0.50	มาก
8. การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียนและชุมชน	3.55	0.82	มาก	4.45	0.52	มาก
9. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
- การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.38	0.56	ปานกลาง	4.61	0.44	มากที่สุด
10. การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้	3.45	0.69	ปานกลาง	4.18	0.40	มาก
11. การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นการบูรณาการ	3.09	0.54	ปานกลาง	4.27	0.47	มาก
13. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.45	0.69	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด

ตารางที่ 50 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
14. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มาก
15. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
16. การจัดกิจกรรมเผชิญสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.55	0.52	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด
- การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.30	0.63	ปานกลาง	4.55	0.50	มากที่สุด
17. การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	3.36	0.81	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
18. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา	3.09	0.54	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
19. การกำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม	3.18	0.75	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
20. การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
21. การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.45	0.69	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
22. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.39	0.63	ปานกลาง	4.62	0.50	มากที่สุด
23. การใช้แนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของครู	3.18	0.40	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
24. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการวิจัย ภายในสถานศึกษา	3.27	0.47	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
25. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.55	0.52	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด
26. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	3.18	0.75	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
27. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการวิจัยกับบุคคล หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.64	0.81	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด

ตารางที่ 50 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
28. การส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลการวิจัย	3.55	0.82	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
- การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.30	0.72	ปานกลาง	4.55	0.51	มากที่สุด
29. การจัดแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.09	0.83	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
30. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่นห้องสมุดกลาง ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์	3.45	0.69	ปานกลาง	4.36	0.50	มาก
31. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่นพิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด สถานประกอบการ	3.00	0.77	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
32. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.36	0.81	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
33. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระบบการให้บริการสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยใช้ ICT	3.45	0.69	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
34. การร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นในการจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.18	0.75	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
35. การติดตามประเมินผลการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	3.55	0.52	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด
- การนิเทศการเรียนการสอน	3.38	0.52	ปานกลาง	4.75	0.38	มากที่สุด
36. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการนิเทศการเรียนการสอน	3.27	0.65	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
37. การนิเทศงานวิชาการโดยครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วม	3.36	0.51	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
38. การนิเทศการเรียนการสอนกันเองภายในกลุ่ม	3.55	0.52	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด
39. การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา	3.55	0.52	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด
40. การสร้างความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและนักเรียน	3.18	0.40	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 50 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาภาวผู้นำทางวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ (ต่อ)

รายการประเมิน	การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการและทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
- การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.29	0.67	ปานกลาง	4.69	0.47	มากที่สุด
41. การจัดระบบโครงสร้างองค์การสอดคล้องกับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.36	0.50	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
42. การดำเนินการพัฒนางานตามแผนและการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.09	0.54	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
43. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายใน	3.18	0.98	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด
44. การรายงานผลการประกันคุณภาพภายในประจำปีแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
45. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.45	0.82	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
ด้านความเป็นมืออาชีพ	3.35	0.62	ปานกลาง	4.60	0.50	มากที่สุด
46. การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสนทนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน	3.27	0.90	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
47. การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติงานชำนาญโดยการสืบเสาะ	3.36	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
48. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	3.36	0.50	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก
49. จัดส่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่	3.36	0.50	ปานกลาง	4.73	0.47	มากที่สุด
50. การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	3.36	0.67	ปานกลาง	4.64	0.50	มากที่สุด
รวม	3.34	1.42	ปานกลาง	4.59	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 50 ผลการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ เป็นดังนี้

ก่อนดำเนินโครงการ พบว่าการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\mu = 3.34$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 3.55$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu = 3.33$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการในระดับปานกลาง ($\mu = 3.55$) เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามากดังนี้ การกระตุ้นให้เกิดการฝึกปฏิบัติงานชำนาญโดยการสืบเสาะ ($\mu = 3.36$) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\mu = 3.36$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu = 3.36$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu = 3.36$) การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu = 3.27$)

ด้านเนื้อหาโครงการ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการในระดับปานกลาง ($\mu = 3.26$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 3.35$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu = 3.35$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.32$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.30$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 3.27$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu = 3.25$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.11$) การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 3.11$)

หลังดำเนินโครงการ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$) ตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 4.60$) ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu = 4.58$) รายละเอียดแต่ละด้านเป็นดังนี้

ด้านความเป็นมืออาชีพ พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสเสวนาและมีปฏิสัมพันธ์กัน ($\mu = 4.73$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ($\mu = 4.73$) การให้ความสำคัญที่เหมาะสมระหว่างการนำเสนอและการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ($\mu = 4.64$)

ด้านเนื้อหาโปรแกรม พบว่ามีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\mu = 4.69$) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.55$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 4.62$) การนิเทศการเรียนการสอน ($\mu = 4.75$) การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 4.61$) การวางแผนพัฒนาวิชาการ ($\mu = 4.42$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.50$) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\mu = 4.55$)

ผลการทดสอบการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการก่อนและหลังดำเนินโครงการ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

(2) ผลการประเมินการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการจากการถอดบทเรียนในระหว่างดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ของ 4 เครือข่าย คือ เครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน เครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและมาตรฐานการศึกษา เครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครือข่ายพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผู้ร่วมโปรแกรมใช้ความรู้และทักษะในการพัฒนาวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน ตามระยะเวลาในการสื่อสารพบปะเสวนากับเครือข่าย มีการแสดงบทบาทผู้นำในเครือข่ายหลัก และเป็นผู้ตามในเครือข่ายรองได้อย่างเหมาะสม

(3) การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ 4 เครือข่าย คือ เครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน เครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและมาตรฐานการศึกษา เครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครือข่ายพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับดีมาก (ระดับ 4) เนื่องจากผู้ร่วมโปรแกรมมีการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในแต่ละด้านที่ได้รับจากการพัฒนา จนผลงานของแต่ละเครือข่ายนั้นส่งผลต่อการพัฒนาวิชาการเพื่อการพัฒนาวิชาชีพโดยที่ส่งผลต่อผู้เรียนตามเป้าหมายที่แต่ละเครือข่ายกำหนด

3.11 สรุปผลการทดลองภาคสนามจริงโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ที่ยึดรูปแบบการศึกษาเป็นกลุ่มรูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง และรูปแบบการสังเกตหรือการประเมินร่วมกับเครือข่าย พบว่า

(1) ผู้ร่วมโปรแกรมมีปฏิกิริยาต่อโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.42$) เรียงตามลำดับคือ ด้านเนื้อหาโครงการ ($\mu= 4.43$) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ($\mu= 4.43$) ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ ($\mu= 4.34$)

(2) ผู้ร่วมโปรแกรมมีการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.75$) เรียงตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu= 4.71$) ด้านเนื้อหาโปรแกรม 8 งาน ($\mu= 4.79$)

(3) การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu= 4.51$) เรียงตามลำดับคือ คือด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานวิชาการ ($\mu= 4.56$) ด้านนโยบายการพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.52$) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาวิชาการ ($\mu= 4.45$)

(4) การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$) เรียงตามลำดับคือ ด้านความเป็นมืออาชีพ ($\mu = 4.60$) ด้านเนื้อหาโปรแกรม 8 งาน ($\mu = 4.58$)

3.12 สรุปประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

จากผลการประเมินการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้ทราบว่า มีประเด็นสำคัญที่จะนำไปปรับปรุงโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาตามโปรแกรม โดยนำผลการประเมินแต่ละประเภท ที่มีผลการประเมินหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากลงไปปรับปรุง ซึ่งโครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ มีผลการประเมินที่อยู่ในระดับมากประเภทเดียวคือ ผลการประเมินปฏิกิริยา และมีรายการที่ต้องปรับปรุง ตามรายละเอียดดังนี้

3.12.1 ประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการที่ได้จากการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\mu= 4.42$) มีประเด็นการปรับปรุง 3 ด้านคือ

(1) ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการที่อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.34$) และมีรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน ($\mu = 4.18$) ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศถ่ายเท แสงสว่าง โต๊ะ-เก้าอี้เหมาะสม ($\mu = 4.27$) การบริการอาหารว่าง และเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา ($\mu = 4.27$)

(2) ด้านเนื้อหาโครงการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$) และมีรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานที่มีความเป็นไปได้ ($\mu = 4.18$) กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านพื้นฐานความรู้ บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์ ($\mu = 4.27$) วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.36$) ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ($\mu = 4.36$) ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ ($\mu = 4.45$) หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ($\mu = 4.45$) กิจกรรมการพัฒนามาตรฐานโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม ($\mu = 4.45$)

(3) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$) มีรายการที่ต้องปรับปรุง เรียงตามลำดับก่อนหลังคือ มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.09$) ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนามาตรฐานโครงการ ($\mu = 4.18$) มีการกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน ($\mu = 4.18$) การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนา ($\mu = 4.27$) มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ($\mu = 4.27$) ผู้ร่วมโปรแกรมจัดสรรเวลาเพื่อสะท้อนผลการพัฒนามาตรฐานโครงการทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ ($\mu = 4.27$)

4. สรุปผลการทดลองใช้ในภาคสนามจริง โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทดลองโปรแกรมในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experiment) รูปแบบ pretest-posttest แบบวิจัยอนุกรมเวลา (time series design) ผลการทดลองโปรแกรมในภาพรวม จาก 3 โครงการคือ (1) โครงการสร้างพันธมิตรร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ (2) โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย (3) โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ สรุปผลการทดลองจากการประเมินปฏิกิริยาของผู้ร่วมโปรแกรม การเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม สรุปตามตารางที่ 49 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการของสถานศึกษา สรุปตามตารางที่ 51-52 ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 51 ปฏิกริยาของผู้ร่วมโปรแกรม การเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการของผู้ร่วมโปรแกรม จำแนกตามโครงการ

ประเภทการประเมิน	(1)		(2)		(3)		โปรแกรม		
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	แปลผล
1. ปฏิกริยา	4.39	0.55	4.39	0.54	4.42	0.49	4.40	0.52	มาก
1.1 ด้านเนื้อหาโครงการ	4.47	0.53	4.40	0.54	4.43	0.48	4.43	0.51	มาก
1.2 ด้านกระบวนการดำเนินการโครงการ	4.37	0.56	4.33	0.56	4.43	0.47	4.37	0.53	มาก
1.3 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินการโครงการ	4.27	0.47	4.53	0.52	4.34	0.48	4.38	0.49	มาก
2. การเรียนรู้	4.53	0.53	4.57	0.50	4.59	0.50	4.56	0.51	มากที่สุด
2.1 ด้านเนื้อหาทางวิชาการ 8 งาน	4.52	0.51	4.40	0.54	4.79	0.49	4.57	0.51	มากที่สุด
2.2 ด้านความเป็นมืออาชีพ	4.53	0.53	4.71	0.47	4.71	0.45	4.65	0.48	มากที่สุด
3. การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา	4.49	0.50	4.49	0.50	4.51	0.50	4.49	0.50	มาก
3.1 ด้านนโยบายงานวิชาการ	4.52	0.50	4.52	0.50	4.52	0.49	4.52	0.50	มากที่สุด
3.2 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ	4.41	0.47	4.47	0.48	4.45	0.41	4.44	0.45	มาก
3.3 ด้านวัฒนธรรมการปฏิบัติงานงานวิชาการ	4.52	0.51	4.56	0.51	4.55	0.49	4.55	0.50	มากที่สุด
4. การบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ	4.53	0.51	4.54	0.52	4.59	0.49	4.53	0.50	มากที่สุด
4.1 ด้านเนื้อหาทางวิชาการ 8 งาน	4.52	0.48	4.47	0.44	4.58	0.47	4.52	0.46	มากที่สุด
4.2 ด้านความเป็นมืออาชีพ	4.55	0.54	4.62	0.49	4.60	0.50	4.59	0.51	มากที่สุด
รวมทุกประเภท	4.48	0.52	4.50	0.52	4.53	0.50	4.50	0.50	มาก

หมายเหตุ (1) หมายถึง โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ
 (2) หมายถึง โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย
 (3) หมายถึง โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ

จากตารางที่ 51 พบว่า ผลการทดลองโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านปฏิกริยาของผู้ร่วมโปรแกรม ด้านการเรียนรู้ของผู้ร่วมโปรแกรม ด้านการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา ด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ ความตระหนักในบทบาท และทักษะที่ได้รับจากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$) ด้านการบูรณาการพื้นฐานความรู้ ความตระหนักในบทบาท และทักษะที่ได้รับ

จากการพัฒนาไปปฏิบัติงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$) ด้านการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.49$) และด้านปฏิกิริยาต่อโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.40$)

ตารางที่ 52 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์/ตัวบ่งชี้	ร้อยละของนักเรียนที่มีคุณภาพดีขึ้น				ร้อยละที่เพิ่มขึ้น/ลดลง
	ก่อนพัฒนา	ระดับคุณภาพ	หลังพัฒนา	ระดับคุณภาพ	
- เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์	90.46	ดีมาก	95.34	ดีมาก	4.88
1. มีความรับผิดชอบ	89.28	ดี	97.05	ดีมาก	7.77
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต	89.28	ดี	93.13	ดีมาก	3.85
3. มีความกตัญญูกตเวที	92.75	ดีมาก	98.03	ดีมาก	5.28
4. รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวม อย่างคุ้มค่า	90.53	ดีมาก	93.13	ดีมาก	2.60
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้า	80.94	ดี	87.96	ดี	7.02
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจินตนาการ	76.78	ดี	82.23	ดี	5.45
6. สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจ	80.35	ดี	82.35	ดี	2.00
7. สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว	85.71	ดี	94.11	ดีมาก	8.40
8. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล	80.95	ดี	93.13	ดีมาก	12.18
- มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์	83.26	ดี	93.12	ดีมาก	9.86
9. ปรับวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้เหมาะสมกับเวลา เหตุการณ์ปัจจุบัน	80.95	ดี	93.13	ดีมาก	12.18
10. สนุกกับการเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่	85.71	ดี	98.03	ดีมาก	12.32
11. สามารถนำเสนอความคิดผ่านการพูด เขียน หรือด้วยวิธีอื่นอย่างเหมาะสม	80.00	ดี	84.31		4.31
12. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	85.50	ดี	97.02	ดีมาก	11.52

ตารางที่ 52 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม
พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์/ตัวบ่งชี้	ร้อยละของนักเรียนที่มีคุณภาพดีขึ้น				ร้อยละ ที่เพิ่มขึ้น/ลดลง
	ก่อน พัฒนา	ระดับ คุณภาพ	หลัง พัฒนา	ระดับ คุณภาพ	
- มีทักษะและกระบวนการโดยเฉพาะทาง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหาทักษะ ในการดำเนินชีวิต	77.45	ดี	84.28	ดี	6.83
13. มีความคิดแบบองค์รวม	75.89	ดี	82.23	ดี	6.34
14. มีความสามารถในการคาดการณ์และ กำหนดแนวทางการตัดสินใจ	80.35	ดี	82.35	ดี	2.00
15. สามารถเลือกแนวทางการตัดสินใจที่ เหมาะสม	76.78	ดี	86.27	ดี	9.49
16. สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีสติ	76.78	ดี	86.27	ดี	9.49
- รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มี สุขภาพและบุคลิกที่ดี	90.87	ดีมาก	94.60	ดีมาก	3.73
17. มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออก กำลังกายสม่ำเสมอ	85.71	ดี	95.09	ดีมาก	9.38
18. มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพ ทางกายตามเกณฑ์	92.75	ดีมาก	93.13	ดีมาก	0.38
19. ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ และหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ	92.50	ดีมาก	97.05	ดีมาก	4.55
20. มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่าง เหมาะสม และให้เกียรติเพื่อน ครูและผู้อื่น	92.50	ดีมาก	93.13	ดีมาก	0.63
- มีประสิทธิภาพในการผลิตและบริโภค มี ค่านิยมในการเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค	86.16	ดี	91.42	ดีมาก	5.26
21. มีทักษะในการจัดการและทำงานให้ สำเร็จ	82.14	ดี	90.19	ดีมาก	8.05
22. เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียด รอบคอบในการทำงาน	82.14	ดี	90.19	ดีมาก	8.05
23. ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและ ภูมิใจในผลงานของตนเองทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้	85.71	ดี	88.23		2.52
24. มีความรู้ลึกที่ติดต่ออาชีพสุจริตและหา ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ	94.64	ดีมาก	97.05	ดีมาก	2.41
- เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข	92.39	ดีมาก	96.07	ดีมาก	3.68

ตารางที่ 52 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม
พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์/ตัวบ่งชี้	ร้อยละของนักเรียนที่มีคุณภาพดีขึ้น				ร้อยละ ที่เพิ่มขึ้น/ลดลง
	ก่อน พัฒนา	ระดับ คุณภาพ	หลัง พัฒนา	ระดับ คุณภาพ	
25. อธิบายความเป็นมาของชาติไทยได้อย่างถูกต้อง	90.17	ดีมาก	93.13	ดีมาก	2.96
26. ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	93.13	ดีมาก	97.05	ดีมาก	3.92
27. เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์	93.13	ดีมาก	97.05	ดีมาก	3.92
28. มีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์	93.13	ดีมาก	97.05	ดีมาก	3.92
- มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	90.89	ดีมาก	96.07	ดีมาก	5.18
29. ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย	90.17	ดีมาก	93.13	ดีมาก	2.96
30. เข้าร่วมงานประเพณีไทย และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีไทย	93.13	ดีมาก	97.05	ดีมาก	3.92
31. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม	90.13	ดีมาก	97.05	ดีมาก	6.92
32. เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	90.13	ดีมาก	97.05	ดีมาก	6.92
- รักประเทศชาติ ท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม	93.39	ดีมาก	96.80	ดีมาก	3.41
33. ปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงที่แสดงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ด้วยความตั้งใจ	89.28	ดี	97.05	ดีมาก	7.77
34. ผนรงค้ให้บุคคลอื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์สม่ำเสมอ	97.05	ดีมาก	98.51	ดีมาก	1.46
35. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	90.17	ดีมาก	93.13	ดีมาก	2.96
36. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของโรงเรียน ชุมชน และสังคม	97.05	ดีมาก	98.51	ดีมาก	1.46
เฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์	87.31	ดี	92.85	ดีมาก	5.54

จากตารางที่ 52 พบว่า นักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมทั้ง 9 คุณลักษณะ อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 92.85) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) รัก

ประเทศไทย ท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคมอยู่ในระดับ ดีมาก (ร้อยละ 96.80) 2) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพาลสิ่งแวดล้อมในระดับ ดีมาก (ร้อยละ 96.07) 3) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในระดับ ดีมาก (ร้อยละ 96.07) 4) เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ ในระดับ ดีมาก (ร้อยละ 95.34) 5) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกที่ดี ในระดับ ดีมาก (ร้อยละ 94.60) 6) มีความรู้รอบเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพ ในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในระดับ ดีมาก (ร้อยละ 93.12) 7) มีประสิทธิภาพในการผลิตและบริโภค มีค่านิยมในการเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค ในระดับดีมาก (ร้อยละ 91.42) 8) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้า ในระดับ ดี (ร้อยละ 87.963) 9) มีทักษะและกระบวนการโดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญาทักษะในการดำเนินชีวิต ในระดับ ดี (ร้อยละ 84.28)

ตารางที่ 53 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปรากฏการณ์ทางวิชาการ	ความพึงพอใจ					
	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
- ด้านความมั่นใจต่อการเรียนรู้	3.41	0.50	ปานกลาง	4.28	0.60	มาก
1. การจัดตารางเรียนเหมาะสม เช่น จัดวิชาคณิตศาสตร์ไว้ในภาคเช้า วิชาพลศึกษา การงานอาชีพในภาคบ่าย	3.50	0.53	มาก	4.36	0.55	มาก
2. โรงเรียนจัดกิจกรรมขณะสอนโดยใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในชั้นเรียน และจัดโครงการ/กิจกรรมพิเศษนอกห้องเรียนที่หลากหลาย เพื่อมุ่งให้นักเรียนเป็นคนดี เก่งและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.37	0.49	ปานกลาง	4.32	0.58	มาก
3. นักเรียนได้เรียนวิชาที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องสภาพชุมชน และตรงกับความต้องการของนักเรียน	3.32	0.47	ปานกลาง	4.16	0.57	มาก
4. ครูมีการประเมินผลการเรียนนำเชื่อถือตรวจสอบได้ และจัดให้มีการซ่อมเสริม หากนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.40	0.49	ปานกลาง	4.28	0.65	มาก
5. มีบุคคลอื่นและ หน่วยงานอื่น เข้ามาทำการวิจัยร่วมกับครูในสถานศึกษา	3.36	0.51	ปานกลาง	4.28	0.62	มาก
6. ครูมีการนำนักเรียนไปศึกษาที่แหล่งเรียนภายในและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด สถานประกอบการ กิจกรรมในสถานศึกษาอื่น	3.44	0.50	ปานกลาง	4.22	0.54	มาก

ตารางที่ 53 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ปรากฏการณ์ทางวิชาการ	ความพึงพอใจ					
	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
7. มีคณะกรรมการหรือบุคคลอื่นมาสังเกตการเรียนการสอนในขณะที่ครูทำการสอนในชั้นเรียน	3.42	0.50	ปานกลาง	4.24	0.60	มาก
8. นักเรียนมีคะแนนประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนสูงขึ้น และได้รับการยอมรับความรู้ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมจากผู้ปกครอง เพื่อนและครู	3.49	0.53	ปานกลาง	4.35	0.65	มาก
- การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	3.39	0.49	ปานกลาง	4.25	0.60	มาก
9. นักเรียน ได้บอกครู ให้เชิญผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาสอนหรือจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน	3.44	0.50	ปานกลาง	4.25	0.59	มาก
10. โรงเรียนสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ ในชุมชน จากนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อนำมาจัดการเรียนการสอน	3.38	0.49	ปานกลาง	4.25	0.58	มาก
11. นักเรียนนำเสนอกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ต่อครูและครูนำมาจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่นการเกษตร การประกอบอาหาร การแปรรูปอาหาร	3.34	0.47	ปานกลาง	4.19	0.58	มาก
12. เด็กพิเศษในโรงเรียน มีโอกาสในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของตนเอง ร่วมกับครูและผู้ปกครอง	3.39	0.49	ปานกลาง	4.23	0.59	มาก
13. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลการวิจัยหรือผลงานอื่นของชั้นเรียน ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการในและนอกโรงเรียน การจัดแสดงผลงานต่อผู้ปกครอง/ชุมชน	3.34	0.47	ปานกลาง	4.28	0.61	มาก
14. นักเรียนมีโอกาสดูแลความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์หรือสิ่งที่ได้พบในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกันกับครูและเพื่อนนักเรียนเสมอ	3.40	0.51	ปานกลาง	4.25	0.61	มาก
15. นักเรียนได้ให้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนของครูต่อคณะกรรมการที่มาสังเกตการเรียนการสอนในขณะที่ครูทำการสอนในชั้นเรียน	3.40	0.51	ปานกลาง	4.30	0.63	มาก
16. ครูที่ปรึกษามีการแจ้งผลประเมินนักเรียนนักเรียน เช่นผลการเรียน ผลการตรวจสอบสมรรถนะร่างกาย ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่น ให้แก่นักเรียน ผู้ปกครองทราบ และช่วยกันหาทางพัฒนาให้ดีขึ้น	3.44	0.51	ปานกลาง	4.25	0.61	มาก

ตารางที่ 53 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

ปรากฏการณ์ทางวิชาการ	ความพึงพอใจ					
	ก่อนพัฒนา			หลังพัฒนา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
- การแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	3.46	0.51	มาก	4.34	0.62	มาก
17. ครูมีการอธิบายแผนที่หลักสูตร และคำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนการสอน แนวทางการประเมินผล ให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับก่อนทำการเรียนการสอน	3.52	0.50	มาก	4.33	0.55	มาก
18. ครูจัดหน่วยการเรียนรู้ที่ทันสมัย เป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจและเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันมาให้นักเรียนได้เรียนรู้	3.43	0.50	ปานกลาง	4.26	0.62	มาก
19. ครูแจ้งแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ และมีการตั้งกฎเกณฑ์ในห้องร่วมกัน เช่นการแบ่งกลุ่ม การทำงานกลุ่ม การประเมินผลงาน ในการจัดการเรียนการสอนตามแผนแต่ละครั้ง	3.45	0.51	ปานกลาง	4.28	0.60	มาก
20. ครูมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างในการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยครู ตัวนักเรียนเอง และเพื่อน	3.53	0.50	มาก	4.43	0.64	มาก
21. ครูมีการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนก่อนจัดการเรียนรู้	3.40	0.51	ปานกลาง	4.30	0.63	มาก
22. ครูมีการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถต่ำก่อนจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้	3.46	0.53	ปานกลาง	4.31	0.62	มาก
23. ครูจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) สำหรับเด็กพิเศษ เช่นเด็กสมาธิสั้น เด็กพิการ หรือเด็กมีความบกพร่องทางการเรียนรู้อื่น	3.43	0.51	ปานกลาง	4.37	0.62	มาก
24. ครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีกิจกรรม ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสนุกสนาน ทั้งในและนอกห้องเรียน	3.46	0.52	ปานกลาง	4.34	0.64	มาก
25. ครูจัดโครงการ/กิจกรรมพิเศษ เสริมการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน ร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชนและบุคคลจากหน่วยงานอื่น	3.41	0.51	ปานกลาง	4.34	0.59	มาก
26. ครูแจ้งข้อมูล ข่าวสาร และพูดคุยกับนักเรียนอย่างตั้งใจ และนักเรียนเข้าใจชัดเจน	3.49	0.50	ปานกลาง	4.40	0.63	มาก
27. ครูมีผลงานวิจัยและผลงานอื่น ๆ และมีบุคคลอื่นมาขอคำแนะนำ หรือศึกษาดูงานที่โรงเรียนเสมอ	3.51	0.50	มาก	4.38	0.66	มาก
รวม	3.43	0.51	ปานกลาง	4.29	0.50	มาก

จากตารางที่ 53 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการของสถานศึกษา หลังการทดลองโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ เพิ่มขึ้นดังนี้

ก่อนพัฒนา พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.43$) เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามากดังนี้ การแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ($\mu = 3.46$) ด้านความมั่นใจต่อการเรียนรู้ ($\mu = 3.41$) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ($\mu = 3.39$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของครู พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์นี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.36$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ดังนี้ ครูมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างในการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยครู ตัวนักเรียนเอง และเพื่อน ($\mu = 3.53$) ครูมีการอธิบายแผนที่หลักสูตร และคำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนการสอน แนวทางการประเมินผล ให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับก่อนทำการเรียนการสอน ($\mu = 3.52$) ครูมีผลงานวิจัยและผลงานอื่น ๆ และมีบุคคลอื่นมาขอคำแนะนำ หรือศึกษาดูงานที่โรงเรียนเสมอ ($\mu = 3.51$) ครูแจ้งข้อมูลข่าวสาร และพูดคุยกับนักเรียนอย่างตั้งใจ และนักเรียนเข้าใจชัดเจน ($\mu = 3.49$) ครูมีการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถต่ำก่อนจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ ($\mu = 3.46$) ครูมีการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถต่ำก่อนจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ ($\mu = 3.46$)

ด้านความมั่นใจต่อการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์นี้ก่อนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.41$) เรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก คือ การจัดตารางเรียนเหมาะสม เช่น จัดวิชาคณิตศาสตร์ไว้ในภาคเช้า วิชาพลศึกษา การงานอาชีพในภาคบ่าย ($\mu = 3.50$) นักเรียนมีคะแนนประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนสูงขึ้น และได้รับการยอมรับความรู้ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมจากผู้ปกครอง เพื่อนและครู ($\mu = 3.49$) ครูมีการนำนักเรียนไปศึกษาที่แหล่งเรียนภายในและแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด สถานประกอบการ กิจกรรมในสถานศึกษาอื่น ($\mu = 3.44$) มีคณะกรรมการหรือบุคคลอื่นมาสังเกตการณ์การเรียนการสอนในขณะที่ครูทำการสอนในชั้นเรียน ($\mu = 3.42$) ครูมีการประเมินผลการเรียนน่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ และจัดให้มีการซ่อมเสริม หากนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ($\mu = 3.40$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ดังนี้ ครูที่ปรึกษามีการแจ้งผลประเมินนักเรียน เช่น ผลการเรียน ผลการตรวจสอบร่นร่างกาย ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่น ให้นักเรียน ผู้ปกครองทราบ และช่วยกันหาทางพัฒนาให้ดีขึ้น ($\mu = 3.44$) นักเรียน ได้บอกครู ให้เชิญผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาสอนหรือจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน ($\mu = 3.44$) นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์หรือสิ่งที่ได้พบในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกันกับครูและเพื่อนนักเรียนเสมอ ($\mu = 3.40$) นักเรียนได้ให้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนของครูต่อคณะกรรมการที่มาสังเกตการณ์การเรียนการสอนในขณะที่ครูทำการสอนในชั้นเรียน ($\mu = 3.40$) เด็กพิเศษในโรงเรียน มีโอกาสในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของตนเอง ร่วมกับครูและผู้ปกครอง ($\mu = 3.39$)

หลังพัฒนาพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ($\mu = 4.34$) ด้านความมั่นใจต่อการเรียนรู้ ($\mu = 4.28$) ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ($\mu = 4.25$) แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของครู พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการในระดับมาก ($\mu = 4.34$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 รายการดังนี้คือ ครูมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างในการจัดการเรียนรู้และมีการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยครู ตัวนักเรียนเอง และเพื่อน ($\mu = 4.43$) ครูแจ้งข้อมูล ข่าวสาร และพูดคุยกับนักเรียนอย่างตั้งใจ และนักเรียนเข้าใจชัดเจน ($\mu = 4.40$) ครูมีผลงานวิจัยและผลงานอื่น ๆ และมีบุคคลอื่นมาขอคำแนะนำ หรือศึกษาดูงานที่โรงเรียนเสมอ ($\mu = 4.38$) ครูจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) สำหรับเด็กพิเศษ เช่น เด็กสมาธิสั้น เด็กพิการ หรือเด็กมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ($\mu = 4.37$) ครูเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างดี มีกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสนุกสนาน ทั้งในและนอกห้องเรียน ($\mu = 4.34$) ครูจัดโครงการ/กิจกรรมพิเศษ เสริมการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน ร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชนและบุคคลจากหน่วยงานอื่น ($\mu = 4.34$)

ด้านความมั่นใจต่อการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์นี้ทุกรายการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.28$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 รายการ คือ การจัดตารางเรียนเหมาะสม เช่น จัดวิชาคณิตศาสตร์ไว้ในภาคเช้า วิชาพลศึกษา การงานอาชีพในภาคบ่าย ($\mu = 4.36$) นักเรียนมีคะแนนประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนสูงขึ้น และได้รับการยอมรับความรู้ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมจากผู้ปกครอง เพื่อนและครู ($\mu = 4.35$) โรงเรียนจัดกิจกรรมขณะสอนโดยใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในชั้นเรียน และจัดโครงการ/กิจกรรมพิเศษนอกห้องเรียนที่หลากหลาย เพื่อมุ่งให้นักเรียนเป็นคนดี เก่งและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ($\mu = 4.32$) ครูมีการประเมินผลการเรียนน่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ และจัดให้มีการซ่อมเสริมหากนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ($\mu = 4.28$) มีบุคคลอื่นและหน่วยงานอื่น เข้ามาทำการวิจัยร่วมกับครูในสถานศึกษา ($\mu = 4.28$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อปรากฏการณ์นี้ทุกรายการอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 รายการ คือ นักเรียนได้ให้ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนของครูต่อคณะกรรมการที่มาสังเกตการเรียนการสอนในขณะที่ครูทำการสอนในชั้นเรียน ($\mu = 4.30$) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ผลการวิจัยหรือผลงานอื่นของชั้นเรียน ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการในและนอกโรงเรียน การจัดแสดงผลงานต่อผู้ปกครอง/ชุมชน ($\mu = 4.28$) นักเรียน ได้บอกครู ให้เชิญผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาสอนหรือจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน ($\mu = 4.25$) โรงเรียนสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ ในชุมชน จากนักเรียนและผู้ปกครอง ($\mu = 4.25$) นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์หรือสิ่งที่ได้พบในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกันกับครูและเพื่อนนักเรียนเสมอ ($\mu = 4.25$) ครูที่ปรึกษามีการแจ้งผลประเมินนักเรียน เช่น ผลการเรียน ผลการตรวจสอบสมรรถนะร่างกาย ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่น ให้แก่นักเรียน ผู้ปกครองทราบ และช่วยกันหาทางพัฒนาให้ดีขึ้น ($\mu = 4.25$)

ผลการทดสอบความพึงพอใจนักเรียนต่อสถานการณ์ทางวิชาการของสถานศึกษา ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรม พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ = .01

5. สรุปประเด็นเพื่อการปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ หลังการทดลองใช้ในภาคสนามจริง

จากการประเมินผลการทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในภาคสนามจริง พบประเด็นเพื่อการปรับปรุงโครงการทั้ง 3 โครงการ เพื่อนำมาปรับปรุงโปรแกรม โดยจัดลำดับความสำคัญในประเด็นการปรับปรุง คือ ประเด็นที่ต้องปรับปรุงทั้ง 3 โครงการ มีลำดับความสำคัญการปรับปรุงลำดับที่ 1 ประเด็นที่ต้องปรับปรุง 2 โครงการ มีลำดับความสำคัญการปรับปรุงลำดับที่ 2 และประเด็นที่ต้องปรับปรุง 1 โครงการ มีลำดับความสำคัญการปรับปรุงลำดับที่ 3 ดังตารางที่ 54

ตารางที่ 54 สรุปประเด็นเพื่อการปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามโครงการ

ด้านการปรับปรุง/ประเด็นการปรับปรุงโปรแกรม	โครงการที่			ลำดับความสำคัญ ในประเด็นการ ปรับปรุง
	(1)	(2)	(3)	
(1) ด้านเนื้อหาโครงการ				
1. ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่าง การปฏิบัติงานที่มีความเป็นไปได้	/	/	/	1
2. กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความรู้พื้นฐาน บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์	/			3
3. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม		/	/	2
4. กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา	/	/		2
5. วัตถุประสงค์โครงการสื่อความหมายให้เห็นรูปแบบความร่วมมือ ในการพัฒนา	/			3
6. วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะ ผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน		/	/	2
7. ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งต่อการพัฒนาวิชาชีพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน		/		3
8. กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านพื้นฐานความรู้ บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์			/	3
9. ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งต่อการพัฒนาวิชาชีพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน			/	3
10. ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่ เป้าหมายความสำเร็จ			/	3
(2) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ				
11. รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนพื้นฐานความรู้ บทบาท และทักษะของผู้นำทางวิชาการ	/	/		2
12. การกำหนดบทบาทภารกิจและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม โครงการอย่างชัดเจน	/	/	/	1
13. ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนามตามโครงการ	/	/	/	1

ตารางที่ 54 สรุปประเด็นเพื่อการปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำแนกตามโครงการ (ต่อ)

ด้านการปรับปรุง/ประเด็นการปรับปรุงโปรแกรม	โครงการที่			ลำดับความสำคัญ ในประเด็นการ ปรับปรุง
	(1)	(2)	(3)	
14. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อ การบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ	/	/		2
15. การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการ พัฒนา	/	/	/	1
16. การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการใน การพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา	/	/		2
17. มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลก่อนและหลังการดำเนิน โครงการ	/	/	/	1
18. ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตาม โครงการ	/	/		2
19. การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาตามโครงการ		/		3
20. มีแหล่งค้นคว้าหลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่ หลากหลาย		/		3
21. ผู้ร่วมโปรแกรมจัดสรรเวลาเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตาม โครงการทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ		/	/	2
22. หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข			/	3
23. มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและ ผู้เกี่ยวข้อง			/	3
(3) ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ				
24. สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วม โปรแกรม	/			3
25. ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศ แสงสว่าง โถง-เก้าอี้เหมาะสม	/		/	2
26. ความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อ การเรียนรู้	/			3
27. การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน	/		/	2
28. การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา			/	3
(4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ				
29. การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์	/	/		2
30. การจัดสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา	/			3
31. ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา	/			3
32. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา	/			3
33. ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา		/		3
34. การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศทางวิชาการถูกต้องเป็นปัจจุบัน		/		3

- หมายเหตุ (1) หมายถึง โครงการสร้างปณิธานร่วมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ
(2) หมายถึง โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการและการวิจัย
(3) หมายถึง โครงการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการ

จากตารางที่ 54 พบว่า ประเด็นการปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน แต่ละด้านมีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเรียงตามลำดับความสำคัญจากด้านที่มีลำดับความสำคัญการปรับปรุงลำดับที่ 1 มากไปหาน้อยดังนี้

5.1 ด้านกระบวนการดำเนินการโครงการ

มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 1 จำนวน 3 ประเด็น คือ 1) การกำหนดบทบาทภารกิจ และขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมโครงการอย่างชัดเจน 2) ผู้ร่วมโปรแกรมสมัครใจเข้ารับการพัฒนาตามโครงการ 3) การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับรูปแบบการพัฒนา ประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 2 คือ 1) รูปแบบการพัฒนาของโครงการเพิ่มพูนพื้นฐานความรู้ 2) บทบาทและทักษะของผู้นำทางวิชาการ 3) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ 4) การดำเนินโครงการสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษา 5) ผู้นำโปรแกรมมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตามโครงการ 6) ผู้ร่วมโปรแกรมจัดสรรเวลาเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตามโครงการทั้งในและนอกเวลาราชการด้วยความเต็มใจ ประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 3 จำนวน 4 ประเด็น คือ 1) การให้ผู้ร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตามโครงการ 2) มีแหล่งค้นคว้าหลักการทฤษฎีและเอกสารประกอบการพัฒนาที่หลากหลาย 3) หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 4) มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการต่อผู้ร่วมโปรแกรมและผู้เกี่ยวข้อง

5.2 ด้านเนื้อหาโครงการ

มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 1 จำนวน 1 ประเด็น คือ 1) ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่างการทำงานที่มีความเป็นไปได้อันได้ ประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 2 จำนวน 3 ประเด็น คือ 1) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของกลุ่ม 2) กิจกรรมการพัฒนาตามโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของสถานศึกษา 3) วัตถุประสงค์โครงการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 3 จำนวน 6 ประเด็น คือ 1) ผลงานของโครงการนำไปสู่กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระหว่างการทำงานที่มีความเป็นไปได้อันได้ 2) วัตถุประสงค์โครงการสื่อความหมายให้เห็นรูปแบบความร่วมมือในการพัฒนา 3) ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 4) กิจกรรมโครงการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านพื้นฐานความรู้ บทบาทและทักษะเชิงยุทธศาสตร์ 5) ผลงานที่เกิดจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 6) ชื่อโครงการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานสู่เป้าหมายความสำเร็จ

5.3 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินโครงการ

มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 2 จำนวน 2 ประเด็น คือ 1) ห้องจัดกิจกรรมมีอากาศแสงสว่าง โตะ-เก้าอี้เหมาะสม 2) การอำนวยความสะดวกในกิจกรรมที่ซับซ้อน ประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 3 จำนวน 3 ประเด็น คือ 1) สถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมโปรแกรม 2) ความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่มตลอดการพัฒนา

5.4 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาวิชาการ

มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 2 จำนวน 1 ประเด็น คือ การให้ความช่วยเหลือในระหว่างการพัฒนาเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงเป็นลำดับที่ 3 จำนวน 5 ประเด็นคือ 1) การจัดสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการพัฒนา 2) ความรวดเร็วในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา 4) ความเพียงพอและทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา 5) การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศทางวิชาการถูกต้องเป็นปัจจุบัน

จากผลสรุปประเด็นสำคัญในการปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้านดังกล่าวนำไปสู่การปรับปรุงโปรแกรมที่ประกอบด้วยโครงการ แต่ละโครงการประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ผลงานที่คาดหวัง กิจกรรมและทรัพยากรที่ใช้ โดยมีเอกสารประกอบการพัฒนาตามโครงการ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อพัฒนาพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ บทบาททางวิชาการ และทักษะการพัฒนางานวิชาการของกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการพื้นฐานความรู้ บทบาททางวิชาการ และทักษะที่ได้รับการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ 8 งาน ที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในงานวิชาการของสถานศึกษา และส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตลอดทั้งส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักเรียนต่อปรากฏการณ์ทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งโปรแกรมที่ได้จากการปรับปรุงหลังการทดลองใช้ในภาคสนามจริง ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดในบทที่ 9

